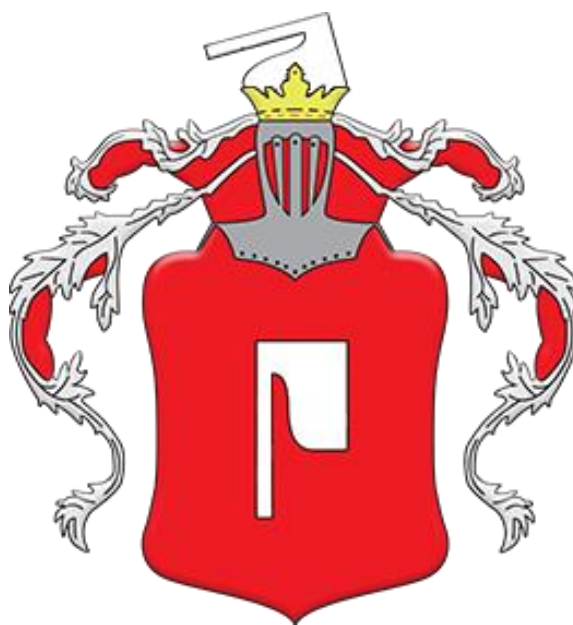

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina

(PROJEKT 1.0)

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Wrzesień 2021

Spis treści

Wstęp	3
1. Metodyka opracowania diagnozy	4
2. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego – dostępność komunikacyjna i mobilność.....	6
3. Ludność i zachodzące procesy demograficzne	12
4. Gospodarka i rynek pracy	30
5. Środowisko naturalne i infrastruktura.....	48
6. Kultura i dziedzictwo kulturowe.....	58
7. Sport, rekreacja i turystyka	61
8. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	65
9. Bezpieczeństwo publiczne	73
10. Polityka społeczna	76
11. Edukacja i wychowanie	84
12. Kapitał społeczny.....	87
13. Finanse samorządowe	95
14. Analiza SWOT.....	104
15. Podsumowanie i wnioski z diagnozy	108
15. 1. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy	108
15. 2. Wyniki badania ankietowego.....	114
15.3 Wnioski z diagnozy.....	116
Spis tabel	121
Spis wykresów	124
Spis rysunków	127
Spis map.....	128

Wstęp

Wyzwania oraz szanse związane z nadchodzącą nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027 oraz wejściem w życie przepisów wprowadzonych *Ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), powodują konieczność opracowania przez jednostki samorządu terytorialnego strategii rozwoju zintegrowanych z nowymi przepisami. Stworzenie strategii stanowi punkt wyjścia w zakresie określenia celów i kierunków strategicznych rozwoju gminy w perspektywie kilkuletniej jak również odgrywa kluczową rolę w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację określonych przez nią zadań.

Przedstawione opracowanie jest efektem finalnym gromadzenia i analizy wszystkich dostępnych kluczowych danych na temat gminy oraz jej najbliższego otoczenia. Najważniejszym celem jest zdefiniowanie pierwszorzędnych wewnętrznych oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy w kontekście wielopłaszczyznowym jak również zidentyfikowanie najistotniejszych barier i szans rozwojowych. Ponadto w niniejszym opracowaniu wskazano na potencjały jakimi dysponuje gmina na podstawie dostępnej wiedzy oraz lokalnej charakterystyki regionu.

Zaprezentowana Diagnoza stanowi punkt wyjścia oraz bazę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina do 2030 roku* zwanej dalej Strategią Gminy Żegocina.

1. Metodyka opracowania diagnozy

W niniejszym dokumencie zostały zgromadzone i poddane szczegółowej analizie ilościowej i jakościowej dane odnoszące się do obszaru Gminy Żegocina. W ramach sporządzenia niniejszego opracowania możliwa jest identyfikacja wewnętrznych oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy Żegocina. Przedstawione dane mają za zadanie ocenę obecnej sytuacji w gminie, sprecyzowanie mocnych i słabych stron gminy, jak również wskazanie jej potencjałów i kierunku rozwoju w perspektywie kilkuletniej. W celu przeprowadzenia diagnozy gminy wykorzystano metody analityczne i badawcze polegające m.in. na analizie *desk research*, analizie dostępnych tekstów i dokumentów prawnych, analizie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych w trybie stacjonarnym i on-line, warsztatach tematycznych, badaniach ankietowych (kwestionariusze ankiet) i dyskusjach panelowych.

W opracowaniu przedstawiono dane ilościowe w poszczególnych dziedzinach badawczych uwzględniających:

- najbardziej aktualne dane statystyczne (z ostatnich 4 lat) w ramach prowadzonej statystyki GUS dla Gminy Żegocina, średnich dla gmin sąsiednich, średnich dla województwa małopolskiego, średnich dla Polski oraz gmin o podobnym charakterze;
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie;
- dane pozyskane z samorządu gminy oraz jednostek mu podległych;
- zapisy wybranych dokumentów planistycznych, programowych, badań, ewaluacji i innych: Polski, województwa małopolskiego, gminy;
- wyniki istniejących i opublikowanych raportów oraz opracowań eksperckich przytaczane w Diagnozie;
- dane publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych).

Źródłem danych o charakterze jakościowym były:

- wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców gminy;
- wyniki istniejących i opublikowanych raportów oraz opracowań eksperckich przytaczane w Diagnozie;
- wyniki prac warsztatowych przeprowadzonych z grupami roboczymi;
- treści pozyskane od samorządu oraz jednostek mu podległych;

- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie.

Dla celów Diagnozy dokonano porównań Gminy Żegocina w obszarach m.in.: gospodarczym, społecznym, kulturowym z sąsiadującymi gminami: Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz, Gmina Trzciana, Gmina Lipnica Murowana, Gmina Limanowa, Gmina Laskowa, jak również w odniesieniu do wyższych jednostek terytorialnych: województwa małopolskiego oraz Polski.

Narzędziem umożliwiającym kompleksową i szczegółową analizę sytuacji rozwoju wielopłaszczyznowego był Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL), który został przygotowany w ramach Systemu Analiz Samorządowych i jest narzędziem pozwalającym na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Nie jest to ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym, co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą. Nie jest to również ocena w sensie formalnym, ale punkt wyjścia do analizy. Tym samym to jest wsparcie władz i mieszkańców w przygotowaniu decyzji, przede wszystkim o charakterze strategicznym¹. Narzędzie to jest jednym z wielu wykorzystanych na potrzeby niniejszej diagnozy.

Gmina Żegocina została zaklasyfikowana wg MRL do grupy porównawczej: *I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza*, która liczy łącznie 483 gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej. W celu przygotowania Monitora Rozwoju Lokalnego, analizie poddano wiele aspektów decydujących o rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju wyodrębniono trzy wymiary tegoż rozwoju: gospodarczy, społeczny i środowiskowo-przestrzenny. Następnie w ramach każdego z wymiarów wyodrębniono od 3 do 5 obszarów analizy, charakteryzujących główne sfery funkcjonowania gminy (łącznie 12 obszarów). Podobszary charakteryzowane są przez wybrane wskaźniki. Łącznie, w Monitorze Rozwoju Lokalnego, poddano analizie 152 wskaźniki, pochodzące ze statystyki publicznej. W niniejszym opracowaniu zaprezentowano kilka z nich.

¹ Strona internetowa Związku Miast Polskich, *Monitor Rozwoju Lokalnego – nowe narzędzie dla miast*, miasta.pl/aktualnosci/monitor-rozwoju-lokalnego-nowe-narzedzie-dla-miast, inf. z dnia 01.06.2021 r.

2. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego – dostępność komunikacyjna i mobilność

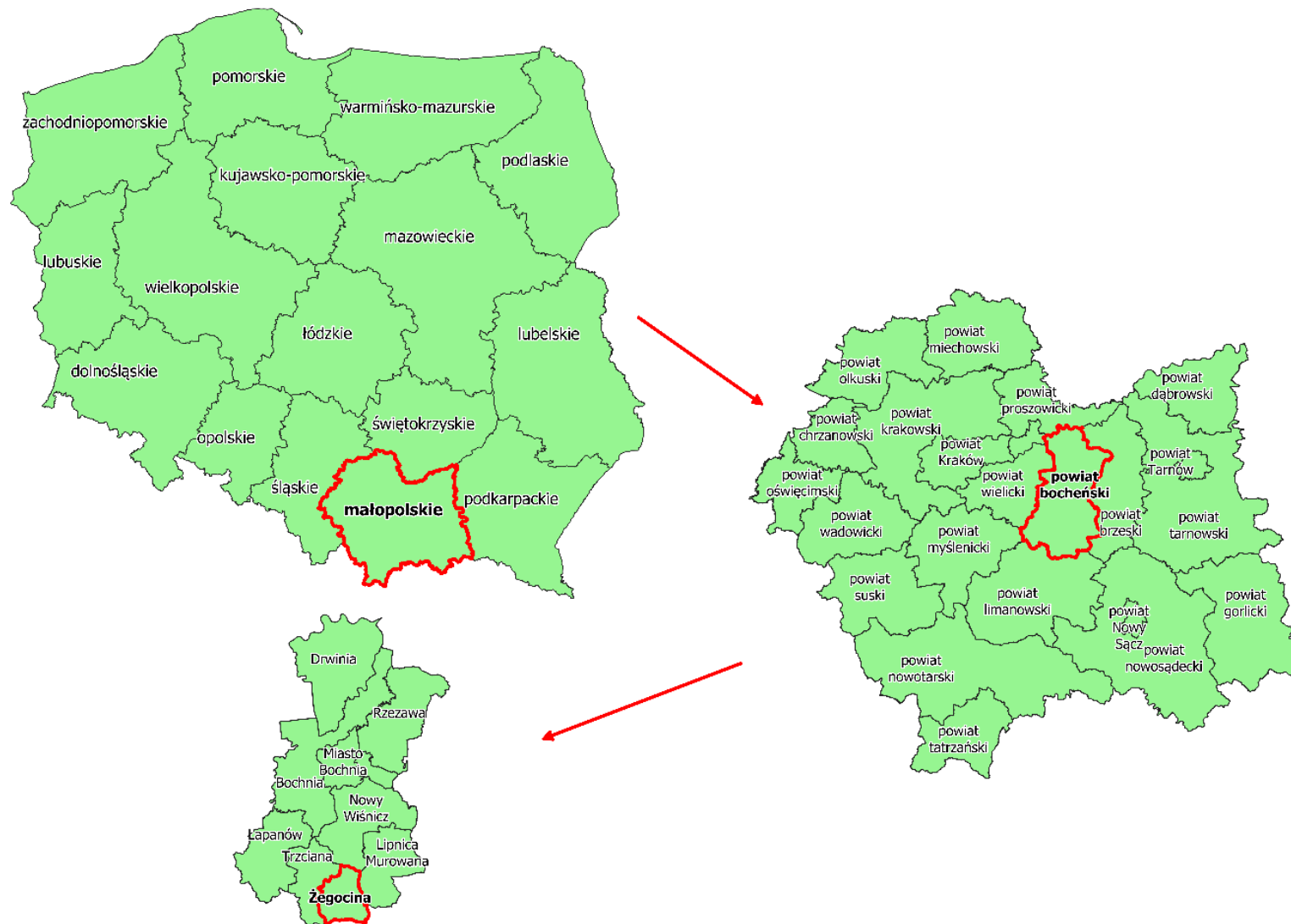
Gmina Żegocina usytuowana jest w południowej części Polski, na pograniczu Beskidu Wyspowego i Pogórza Wielicko-Ciężkowickiego, przy trasie Bochnia–Limanowa (Bochnia 20 km, Limanowa 15 km). Administracyjnie przynależy do powiatu bocheńskiego w województwie małopolskim (mapa 1). Gmina Żegocina zrzesza w swoich granicach administracyjnych 5 sołectw: Bełdno, Bytomsko, Łakta Górna, Rozdziele oraz Żegocinę, która jednocześnie pełni rolę siedziby władz gminy (mapa 2). Gmina Żegocina sąsiaduje z czterema gminami: od południowej strony z Gminą Laskowa, od zachodniej z Gminą Trzciana, od północnej z Gminą Nowy Wiśnicz, od zachodu z Gminą Lipnica Murowana. Powierzchnia Gminy Żegocina wg danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosi 3 489 ha ².

Gmina Żegocina położona jest w otoczeniu trzech gór: Kamionnej (801 m n.p.m.), Żarnówki (457 m n.p.m.) i Łopusza (568 m n.p.m.). W południowej części gminy znajduje się Przełęcz Widoma, natomiast w północnej części Pogórza Wiśnickie, z którego rozpościera się widok na Bochnię, Wieliczkę, Nową Hutę oraz Kraków. Część gminy obejmuje obszar Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego o łącznej powierzchni 14 311 ha, charakteryzującego się różnorodnością: rzeźby terenu, budowy geologicznej oraz warunków glebowych i wodnych. Sieć dróg na terenie Gminy Żegocina tworzą: droga wojewódzka nr 965: Limanowa–Bochnia–Świniary (przebiegająca przez miejscowości gminy: Łakta Górna, Żegocina, Rozdziele), drogi powiatowe oraz gminne (mapa 3).

Położenie Gminy Żegocina względem większych ośrodków miejskich jest dość korzystne, znajdując się pomiędzy trójkątem miast takich jak: Kraków, Nowy Sącz i Tarnów, gdzie czas dojazdu wynosi ok. 60 min. Do najbliższych położonych miast czyli Bochni oraz Limanowej czas dojazdu to ok. 30 min, natomiast do pozostałych przedstawionych na mapie, czas to już ok. 2 godz. Takie położenie gminy powoduje stosunkowo dużą mobilność mieszkańców względem dużych miast i tym samym dostęp do tamtejszych rynków pracy oraz świadczonych na ich terenie różnorodnych usług. Usytuowanie gminy nie warunkuje zagrożeń w postaci konkurencji napływu osób z zewnątrz i wypierania mieszkańców z rynku pracy, nie niesie również dużego ryzyka w postaci stałej migracji, ze względu na wcześniej wskazane uwarunkowania (mapa 4).

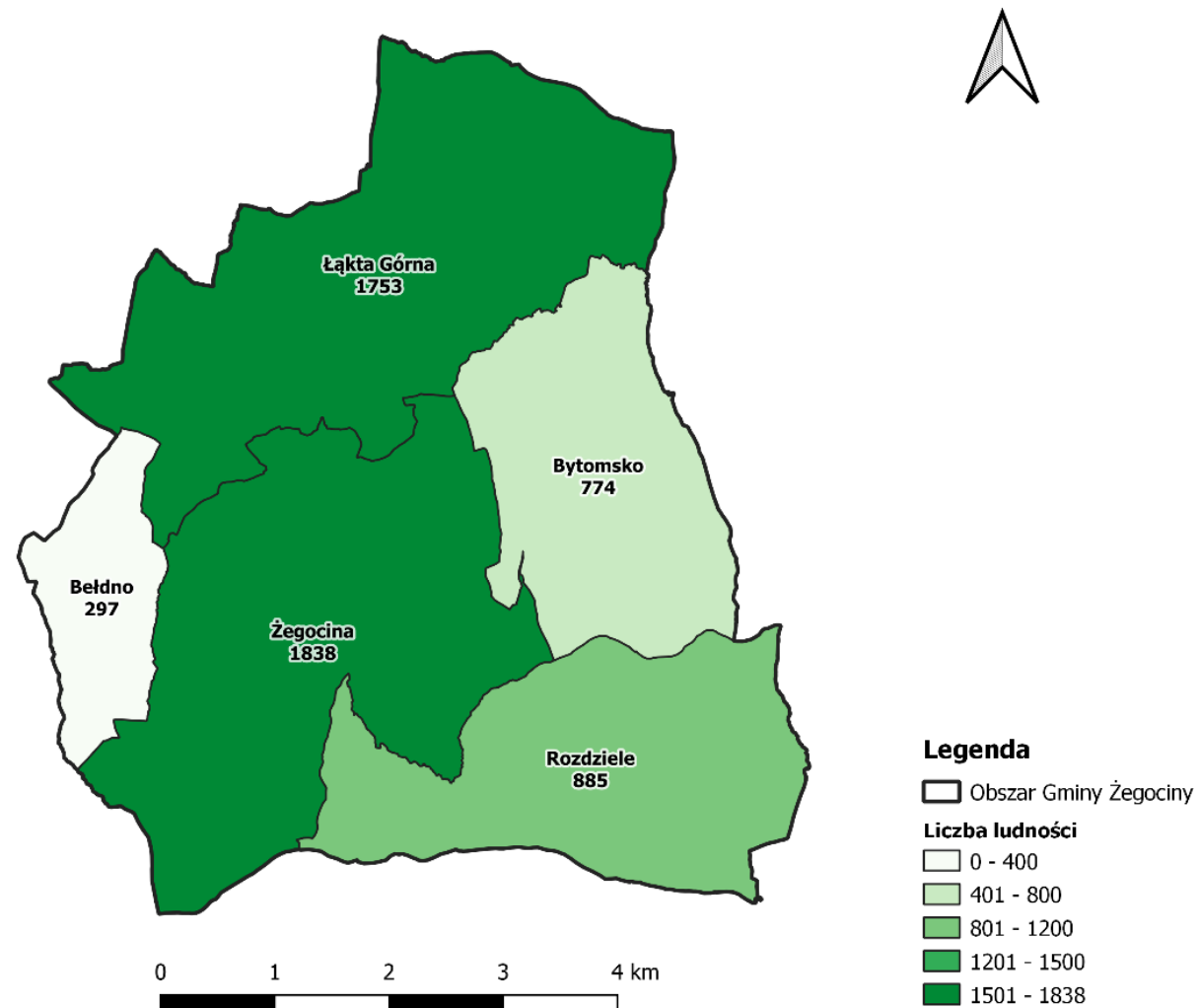
² Bank Danych Lokalnych GUS, bdl.stat.gov.pl/BDL/start

Mapa 1 Położenie Gminy Żegocina na tle Polski, województwa małopolskiego i powiatu bocheńskiego

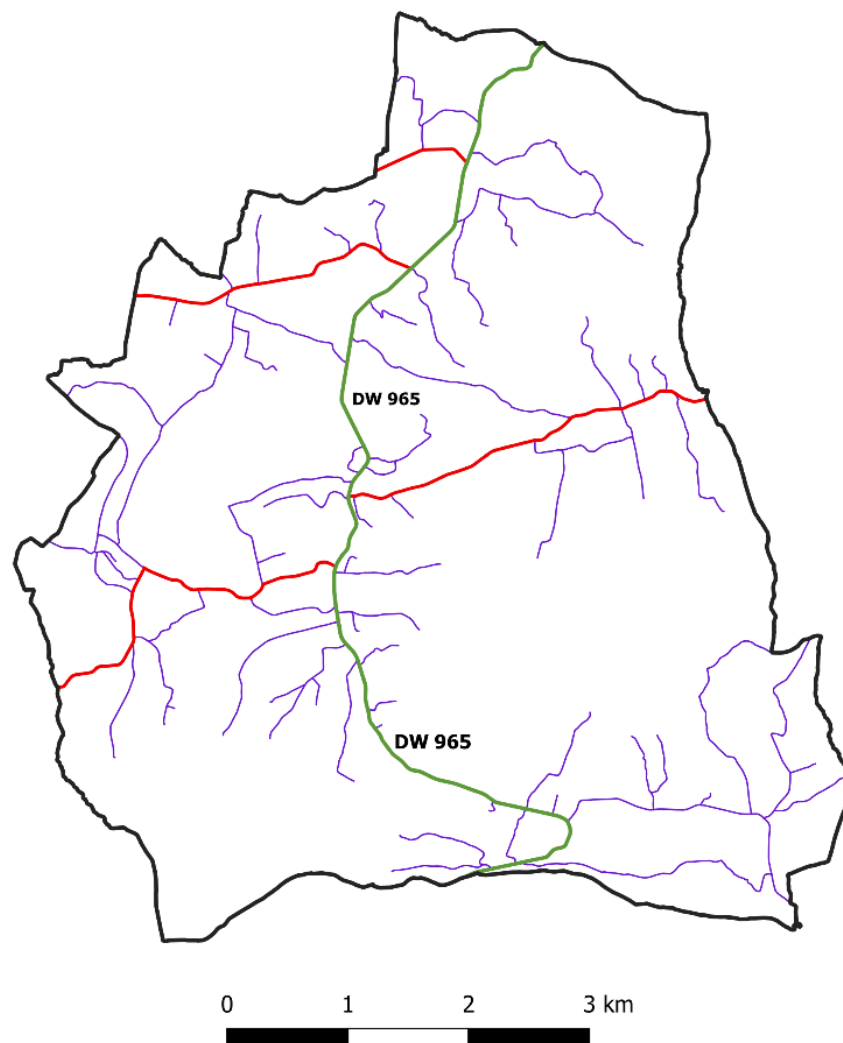
Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.pl

Mapa 2 Podział terytorialny na sołectwa w Gminie Żegocina wraz z liczbą mieszkańców w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Mapa 3 Główna sieć komunikacyjna na terenie Gminy Żegocina

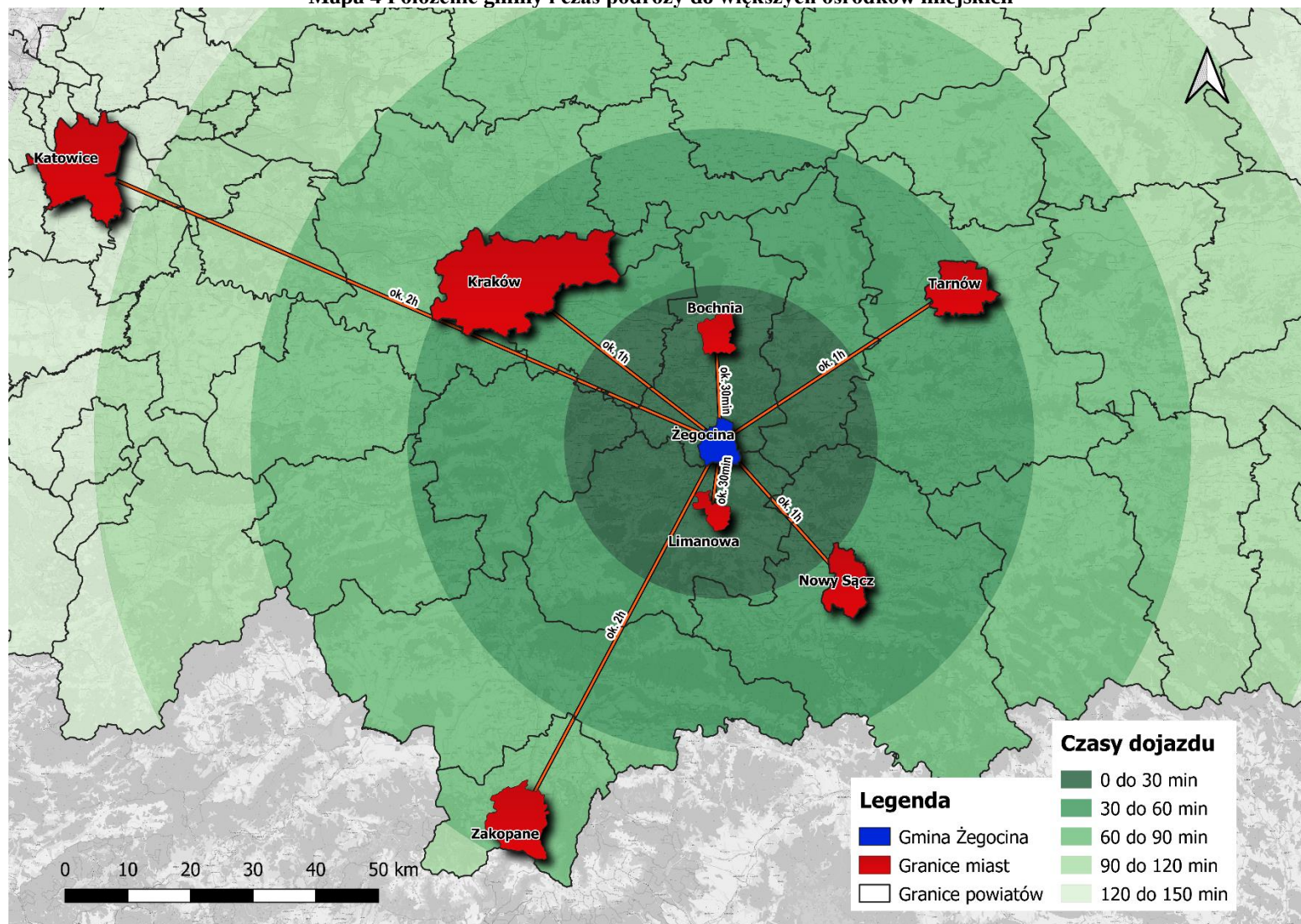

Legenda

- Obszar Gminy Żegocina
- Sieć komunikacyjna**
- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.pl

Mapa 4 Położenie gminy i czas podróży do większych ośrodków miejskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG, z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6

Usytuowanie Gminy Żegocina na styku Pogórza i Beskidów powoduje bardzo wyraźne zróżnicowanie pod względem klimatycznym jej części północnej i południowej. Klimat gminy należy zaliczyć do klimatu typowo podgórskiego, który charakteryzuje się dużą zmiennością temperatur w skali całego roku. W ostatnich latach średnia temperatura w miesiącu styczniu wynosiła -3°C , natomiast w miesiącu lipcu $+19^{\circ}\text{C}$. Średnia temperatura w odniesieniu do całego roku wynosi $+6^{\circ}\text{C}$. Należy również dodać, iż gmina charakteryzuje się stosunkowo dużą zmiennością sumy opadów, gdyż średnia w okresie kilkuletnim wynosi między 600 a 800 mm na rok. Zimą pokrywa śnieżna utrzymuje się w granicach 80–90 dni, najdłużej w regionach północnych i wschodnich stokach Góry Kamionnej. Gmina ma swój niepowtarzalny mikroklimat zbliżony w znacznej mierze do rabczańskiego³.

Gmina Żegocina charakteryzuje się dużą różnorodnością fauny i flory. Wśród polan pokrytych trawą, borowiną i wrzosem wiosną można spotkać duże połacie przebiśniegów i zawilców. Występują tu również inne gatunki roślin ochronnych jak m.in.: krokus, lilia złotogłów, storczyk plamisty oraz dziewięciśń bezłodygowy. Gmina charakteryzuje się dość gęstym zalesieniem typu górskiego, w którym dominującym są drzewostany: jodły, sosny, modrzewia, brzozy oraz buku. Znacznie mniejszą powierzchnię na terenie gminy stanowi las typu mieszanego, w którym rosną: graby, sosny, brzozy, dęby, świerki i olcha szara. Wśród rozciągliwych terenów leśnych można odnaleźć dużą różnorodność gatunków zwierząt, takich jak m.in.: jelenie, sarny, zające, lisy, borsuki czy dziki. Drzewostan jest zasiedlony przez znaczną ilość gatunków ptaków, wśród których można wyróżnić: skowronki, wilgi, pustułki, pliszki, kosy, sikory, szpaki czy drozdy. Całość dopełnia rezerwat „Kamionna” usytuowany na stoku Kamionnej, który zapewnia bezpieczeństwo i przetrwanie naturalnym skupiskom buczyny karpackiej i znajdującym się na jej terenie roślinom chronionym⁴.

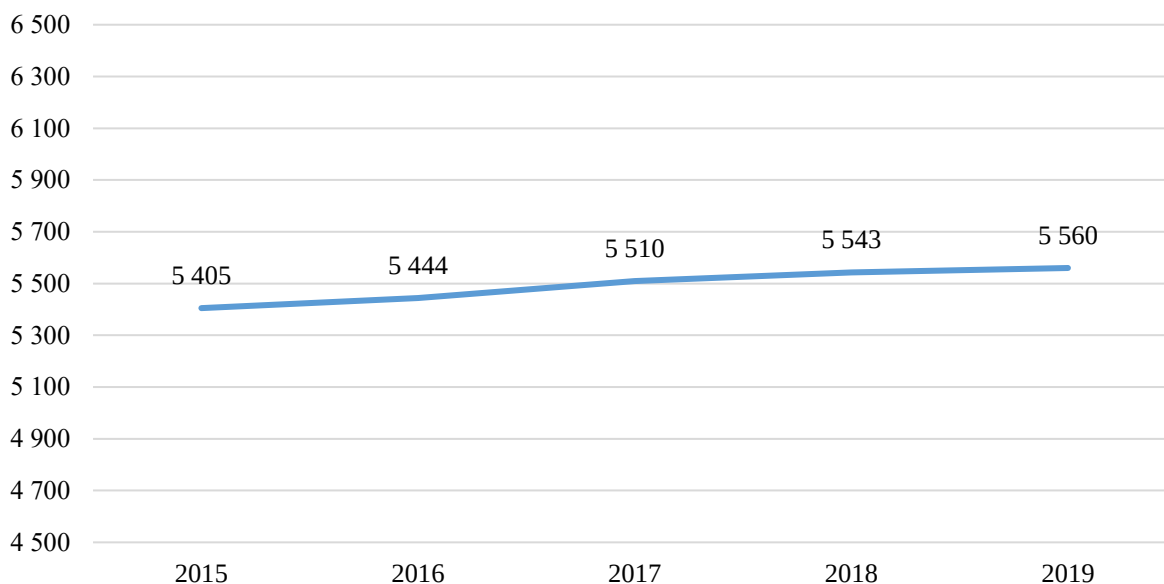
³ Urząd Gminy Żegocina, *Informacje ogólne*, zegocina.pl/informacje-ogolne, inf. z dnia 16.06.21 r.

⁴ jw.

3. Ludność i zachodzące procesy demograficzne

Z danych GUS wynika, iż liczba osób zamieszkujących Gminę Żegocina w 2019 roku wynosiła 5 560, z czego mężczyźni stanowili 2 777 osób, a kobiety 2 783 osoby. Gęstość zaludnienia Gminy Żegocina w 2019 roku wynosiła 159 os/km². Liczba ludności w gminie systematycznie wzrasta, czego dowodem jest wzrost liczby mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat. Liczba mieszkańców w 2019 była o 155 osób wyższa niż w 2015 roku, co stanowi przyrost o 2,87 punktu procentowego liczby osób ogółem, podczas gdy dla tego samego okresu dla województwa małopolskiego odnotowano wzrost o 1,14, a dla Polski spadek 0,14 punktów procentowych. Na wykresie 1 przedstawiony został trend ludności dla Gminy Żegocina w latach 2015–2019.

Wykres 1 Liczba ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W tabeli 1 przedstawione zostały dane ludnościowe dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019. Z danych wynika, że liczba ludności na obszarze Gminy Żegocina systematycznie wzrasta, co jest tożsame z tendencją panującą w województwie małopolskim (wzrost liczby ludności) i jednocześnie jest przeciwieństwem tendencji ogólnokrajowej (spadek liczby ludności).

W tabeli 2 przedstawiono rozkład ludności w podziale na poszczególne sołectwa w Gminie Żegocina w latach 2015–2019, z której wynika, że najbardziej liczną miejscowością w 2019 roku była Żegocina, którą zamieszkiwało 1 838 mieszkańców, natomiast najmniej było Bełdno, zamieszkiwane przez 297 mieszkańców.

Tabela 1 Liczba ludności ogółem dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Ludność – ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	38 437 239	38 432 992	38 433 558	38 411 148	38 382 576
województwo małopolskie	3 372 618	3 382 260	3 391 380	3 400 577	3 410 901
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	13 759	13 853	13 880	14 021	14 177
Gmina Żegocina	5 405	5 444	5 510	5 543	5 560
Gmina Trzciana	5 428	5 494	5 529	5 582	5 641
Gmina Lipnica Murowana	5 601	5 633	5 648	5 642	5 659
Gmina Limanowa	24 834	25 005	25 215	25 466	25 607
Gmina Laskowa	8 024	8 060	8 100	8 149	8 206

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

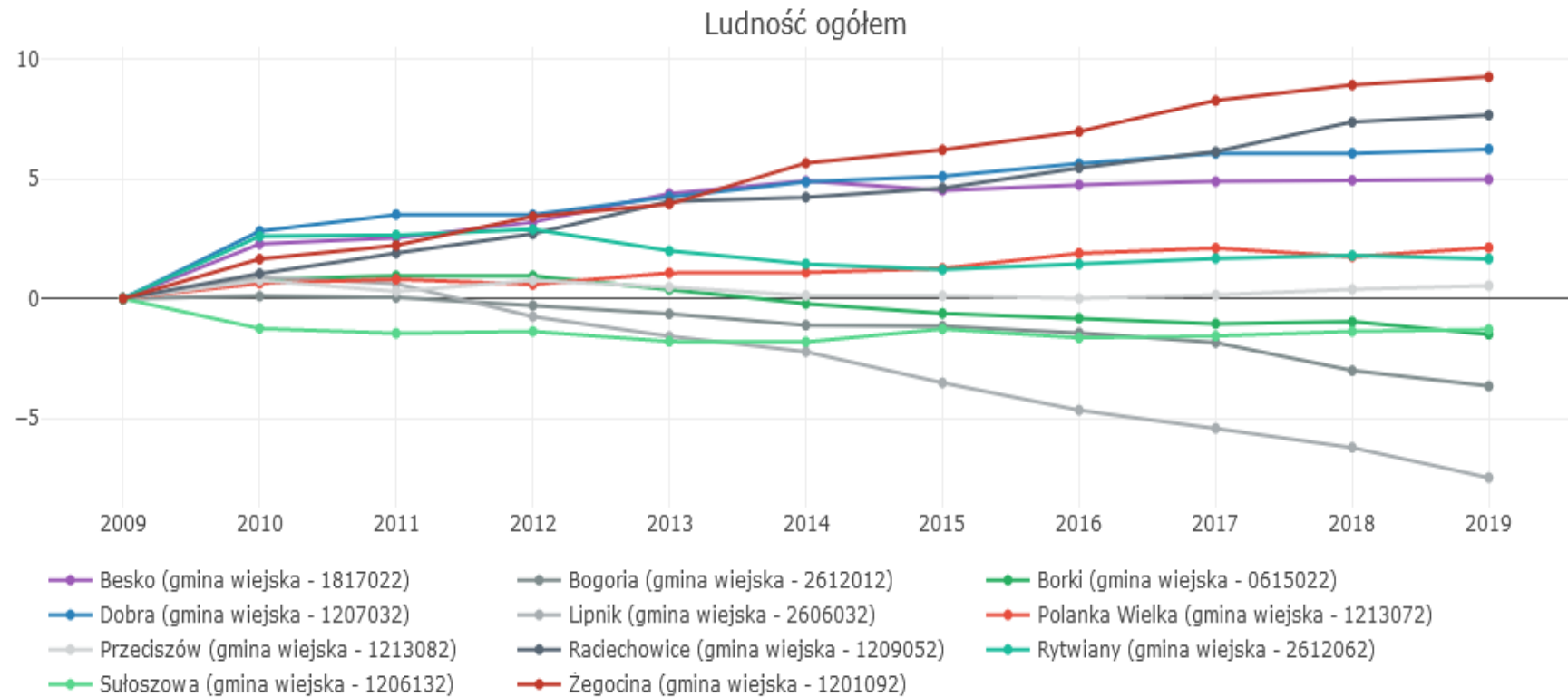
Tabela 2 Liczba ludności ogółem Gminy Żegocina w poszczególnych sołectwach w latach 2015–2019

Sołectwo	Liczba ludności – ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Beldno	286	288	289	291	297
Bytomsko	752	757	772	773	774
Łąka Górna	1 661	1 687	1 723	1 746	1 753
Rozdziele	889	888	894	894	885
Żegocina	1 835	1 842	1 852	1 846	1 838

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina

Na wykresie 2 ukazano dynamikę zmian liczby ludności ogółem dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin podobnych na przestrzeni lat 2009–2019 na podstawie narzędzia MRL. Wyboru gmin do niniejszego porównania dokonano przy uwzględnieniu zaklasyfikowania danych gmin do własnej grupy porównawczej wg MRL, podobnej charakterystyce oraz zbliżonej liczby ludności. W porównaniu do gmin o podobnej charakterystyce wybranych na potrzeby wybranego porównania Gmina Żegocina na ich tle prezentuje się pozytywnie i na przestrzeni lat zanotowała zasadniczy wzrost liczby ludności o prawie 9 punktów procentowych.

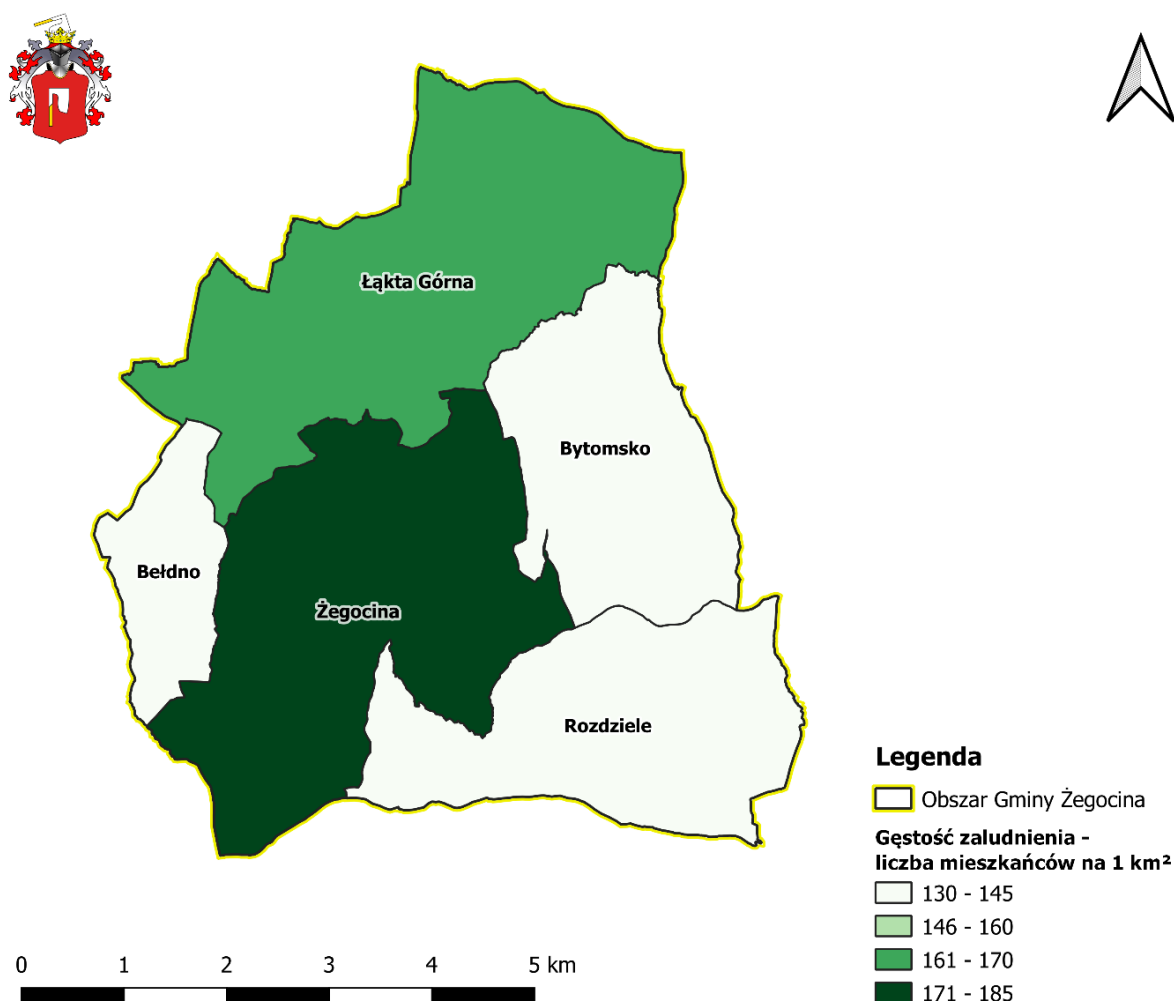
Wykres 2 Dynamika zmian liczby ludności ogółem dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin podobnych na przestrzeni lat 2009–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl

Na mapie 5 zaprezentowano gęstość zaludnienia w Gminie Żegocina w przeliczeniu na 1 km² – kolorystyka obrazuje natężenie liczby ludności. Wynika z niej, że miejscowością o największym stopniu zaludnienia jest Żegocina, natomiast sołectwami o najmniejszej liczbie ludności w stosunku do powierzchni są sołectwa: Bełdno, Bytomsko oraz Rozdziele.

Mapa 5 Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Żegocina w 2019 roku

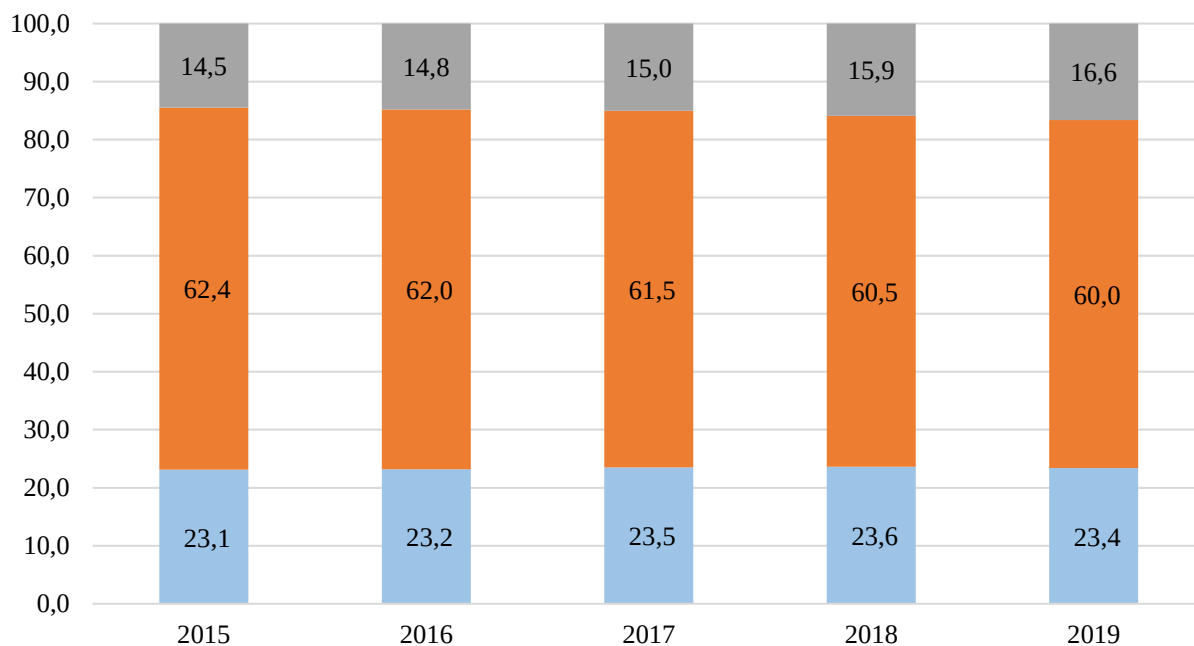

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina

Na rysunku 1 przedstawiona została struktura ludności wg poszczególnych grup wieku, tzw. piramida wieku dla Gminy Żegocina, z której można wywnioskować, że ludność zamieszkująca gminę jest społeczeństwem stosunkowo młodym, gdzie widoczne jest tzw. „wybrzuszenie” w grupie wiekowej 25–29 oraz 30–34, przy jednoczesnym niskim wskaźniku udziału grup wiekowych 80–84 oraz 85+. Z kolei na wykresie 3 przedstawiono wskaźnik pn. udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019, potwierdzający obecnie panujące trendy demograficzne, które przekładają

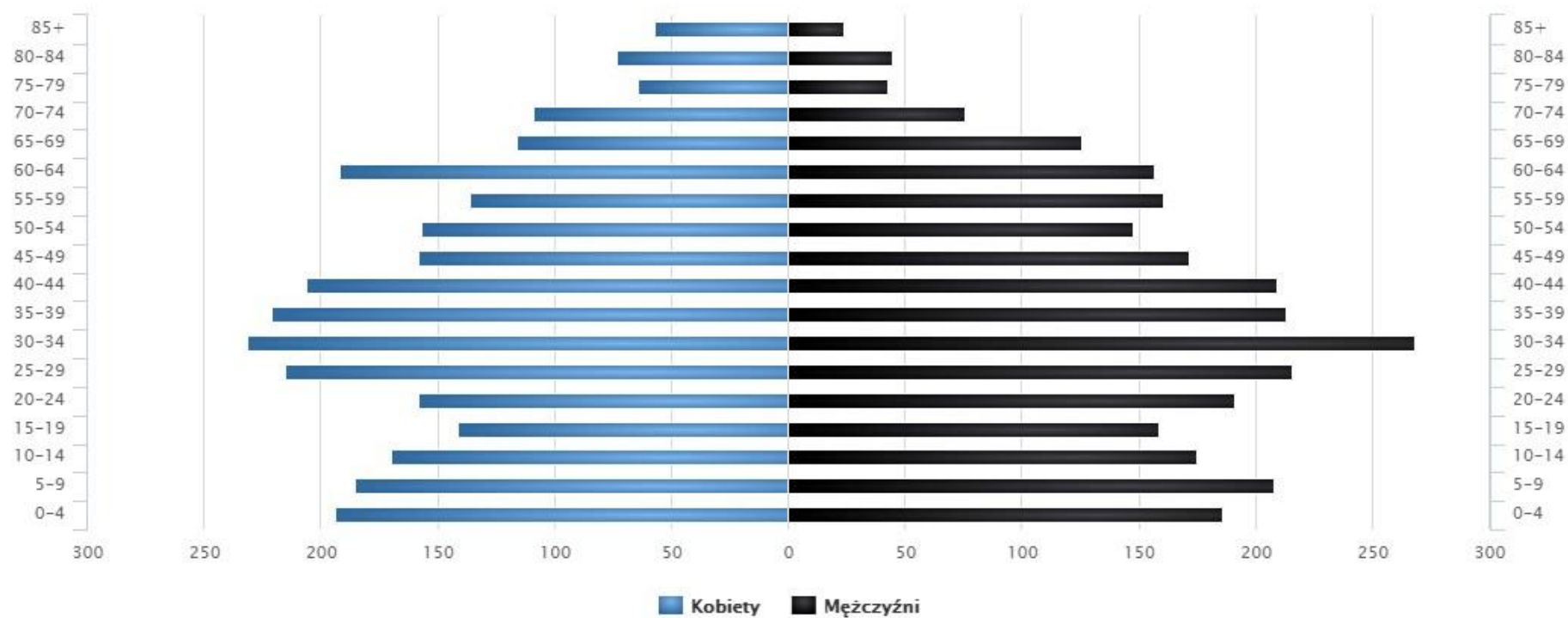
się na systematyczny przyrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. W latach 2015–2019 w Gminie Żegocina zauważalny jest wzrost odsetka liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W tym okresie czasu wskaźnik wzrósł o 0,3 punktu procentowego, co przekłada się w znacznej mierze na stabilność demograficzną gminy.

Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Rysunek 1 Piramida wieku mieszkańców Gminy Żegocina w 2019 roku

Źródło: polskawliczbach.pl/gmina_Zegocina

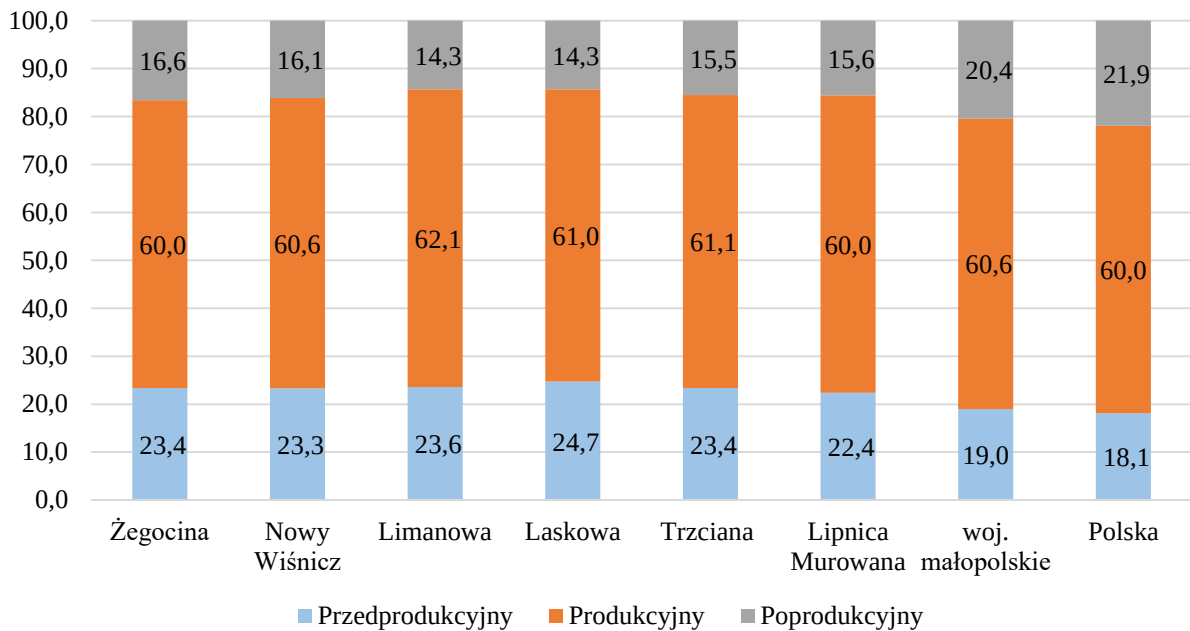
W tabeli 3 oraz na wykresie 4 przedstawiono powyższy wskaźnik w ujęciu 4-letnim tj. od 2015 do 2019 roku w odniesieniu do innych jednostek terytorialnych. Jak wynika z danych Gmina Żegocina charakteryzuje się bardzo zbliżonymi wskaźnikami w porównaniu do gmin sąsiednich, natomiast wyraźnie korzystniejszymi od województwa małopolskiego oraz Polski. Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym dla Gminy Żegocina w 2019 roku wyniósł 23,4%, podczas gdy dla województwa małopolskiego miał wartość 19,0%, natomiast dla Polski 18,1%. Analizując wskaźnik osób w wieku produkcyjnym dla Gminy Żegocina wyniósł on 60,0% i posiadał bardzo zbliżone wartości w stosunku do województwa małopolskiego (60,6%) oraz Polski (60,0%). Znacznie większe różnice oraz korzystniejszą sytuację można zaobserwować dla wskaźnika osób w wieku poprodukcyjnym, który dla Gminy Żegocina wyniósł 16,6%, dla województwa małopolskiego (20,4%), natomiast dla Polski (21,9%).

Tabela 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Przedprodukcyjny					Produkcyjny					Poprodukcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9
województwo małopolskie	18,9	18,9	18,9	19,0	19,0	62,4	62,0	61,5	61,0	60,6	18,6	19,1	19,5	20,0	20,4
Gmina Lipnica Murowana	21,9	22,3	22,4	22,1	22,4	63,4	62,7	62,4	62,3	62,0	14,7	15,0	15,2	15,6	15,7
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	22,6	22,9	22,9	23,1	23,3	62,1	61,8	61,4	61,1	60,6	15,3	15,2	15,7	15,8	16,1
Gmina Trzciana	22,4	22,8	22,7	23,0	23,4	62,9	62,6	62,4	61,6	61,1	14,7	14,6	14,9	15,4	15,5
Gmina Żegocina	23,1	23,2	23,5	23,6	23,4	62,4	62,0	61,5	60,5	60,0	14,5	14,8	15,0	15,9	16,6
Gmina Laskowa	25,8	25,3	24,8	24,6	24,7	60,7	60,9	61,1	61,2	61,0	13,5	13,8	14,1	14,2	14,3
Gmina Limanowa	24,3	24,0	23,9	23,7	23,6	62,3	62,4	62,3	62,3	62,1	13,4	13,7	13,9	13,9	14,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dopełnieniem analizy sytuacji demograficznej Gminy Żegocina są również wskaźniki obciążenia demograficznego, do których należą: *liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym*, *liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym* oraz *odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem*.

W tabelach 4–5 i na wykresie 5 przedstawiono wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski. Z zaprezentowanych danych wynika, że Gmina Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich ma gorsze wartości, natomiast w porównaniu do województwa małopolskiego oraz Polski wartości z kolei się lepsze, natomiast zauważalny jest znaczny trend wzrostowy wskaźników dotyczących udziału ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego *liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym* w Gminie Żegocina w 2019 roku wynosił 71,2, sytuacja była znacznie gorsza porównaniu z gminami sąsiednimi. W porównaniu do województwa małopolskiego (107,3) oraz Polski (121,0) sytuacja Gminy Żegociny jest lepsza. Analizując kolejny wskaźnik – *liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* – w Gminie Żegocina w 2019 roku wyniósł on 27,7, natomiast dla województwa małopolskiego 33,7, a dla Polski 36,5. Oznacza to znacznie korzystniejszą sytuację względem wyższych jednostek terytorialnych, natomiast

w porównaniu do gmin sąsiednich sytuacja w Gminie Żegocina prezentują się gorzej a różnica w tym przypadku jest rzędu kilku punktów procentowych.

Tabela 4 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	109,1	112,7	115,5	118,3	121,0	31,4	32,7	34,0	35,3	36,5
województwo małopolskie	98,3	101,0	103,2	105,4	107,3	29,8	30,8	31,8	32,8	33,7
Gmina Lipnica Murowana	67,4	67,4	67,8	70,6	70,1	23,3	24,0	24,3	25,0	25,3
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	67,4	66,4	68,3	68,5	69,4	24,6	24,6	25,5	25,9	26,6
Gmina Trzciana	65,4	64,1	65,8	66,9	66,3	23,4	23,3	23,9	25,0	25,3
Gmina Żegocina	62,9	63,9	63,9	67,3	71,2	23,2	23,9	24,4	26,2	27,7
Gmina Laskowa	52,3	54,6	56,9	57,6	58,0	22,3	22,7	23,1	23,2	23,5
Gmina Limanowa	55,1	57,0	58,1	58,6	60,5	21,5	21,9	22,2	22,3	23,0

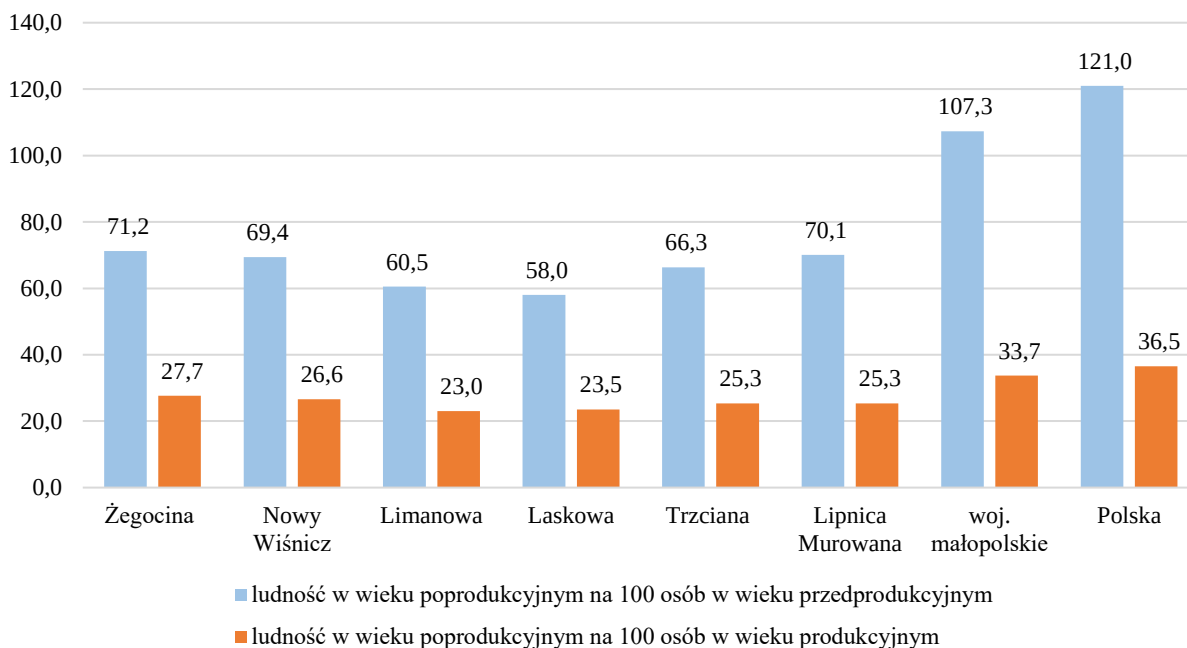
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 5 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	15,8	16,4	17,0	17,5	18,1
województwo małopolskie	15,3	15,7	16,2	16,6	17,0
Gmina Lipnica Murowana	12,3	12,4	12,6	12,8	12,6
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	12,7	12,8	13,2	13,5	13,7
Gmina Trzciana	12,2	12,4	12,8	13,1	13,0
Gmina Żegocina	12,0	12,2	12,4	12,8	13,2
Gmina Laskowa	11,6	11,8	12,1	12,1	12,0
Gmina Limanowa	11,2	11,4	11,7	11,8	11,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

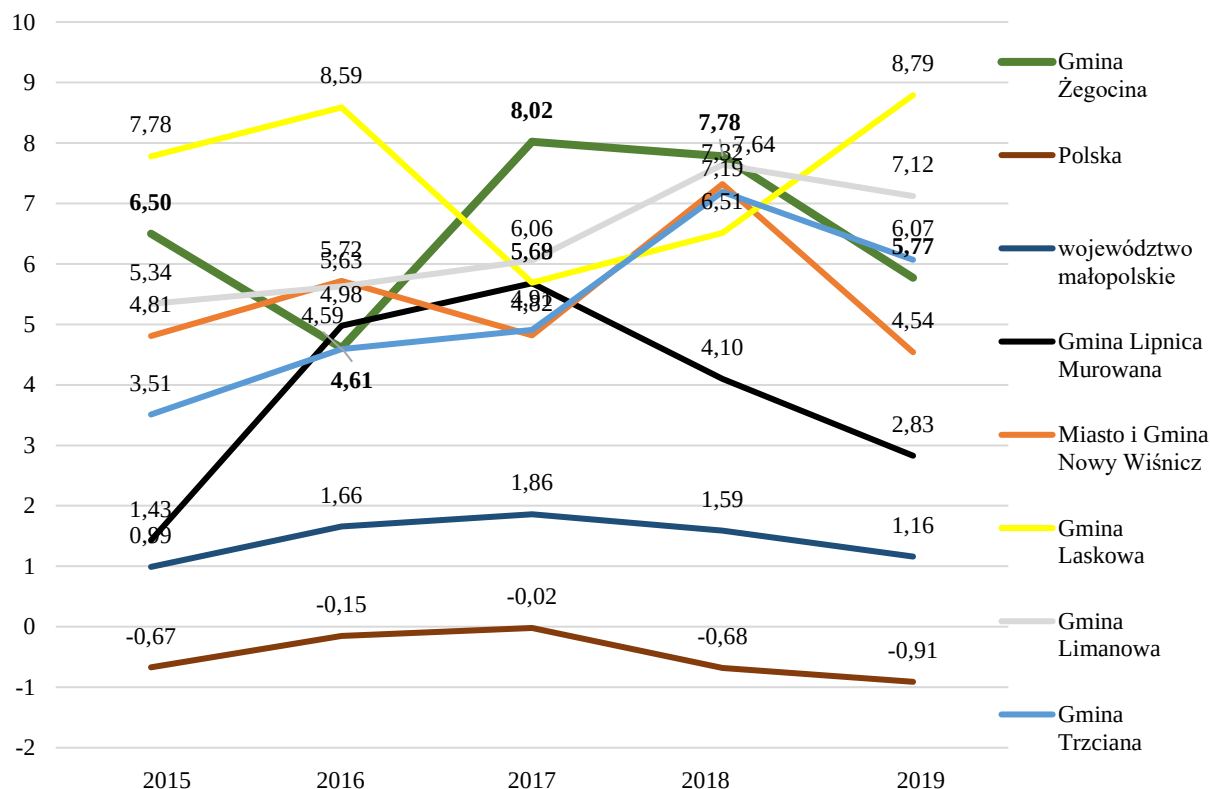
Wskaźnikiem opisującym strukturę ludnościową jest wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności. Z przedstawionych danych w tabeli 6 oraz na wykresach 6–7 wynika, że w Gminie Żegocina w 2019 roku wskaźnik przyrostu naturalnego był na dodatnim poziomie (5,77%) – zbliżony wynik do większości gmin sąsiadujących, natomiast znacznie wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego (1,16%) oraz Polski (-0,91%). W Gminie Żegocina w latach 2016–2018 utrzymywała się tendencja wzrostowa, natomiast zauważalny spadek miał miejsce w 2019 roku.

Tabela 6 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	-0,67	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91
województwie małopolskie	0,99	1,66	1,86	1,59	1,16
Gmina Lipnica Murowana	1,43	4,98	5,68	4,10	2,83
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	4,81	5,72	4,82	7,32	4,54
Gmina Trzciana	3,51	4,59	4,91	7,19	6,07
Gmina Żegocina	6,50	4,61	8,02	7,78	5,77
Gmina Laskowa	7,78	8,59	5,69	6,51	8,79
Gmina Limanowa	5,34	5,63	6,06	7,64	7,12

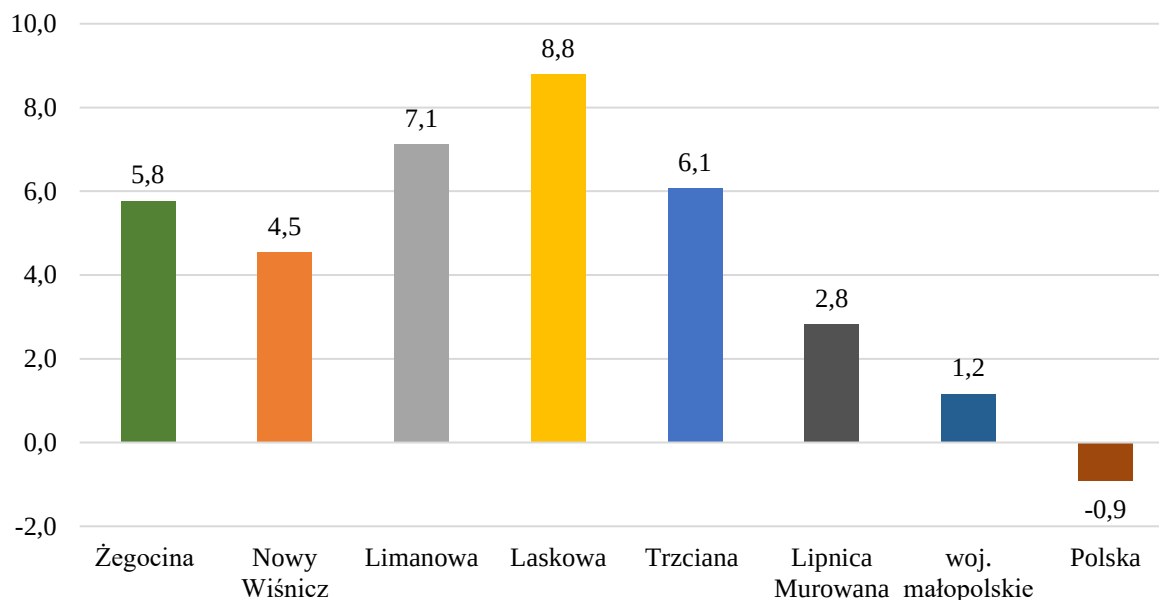
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kluczowym aspektem w analizie demograficznej jest wskaźnik *saldo migracji ogółem na 1 000 ludności*, stanowiący różnicę między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie. Według danych zamieszczonych w tabeli 7, w Gminie Żegocina

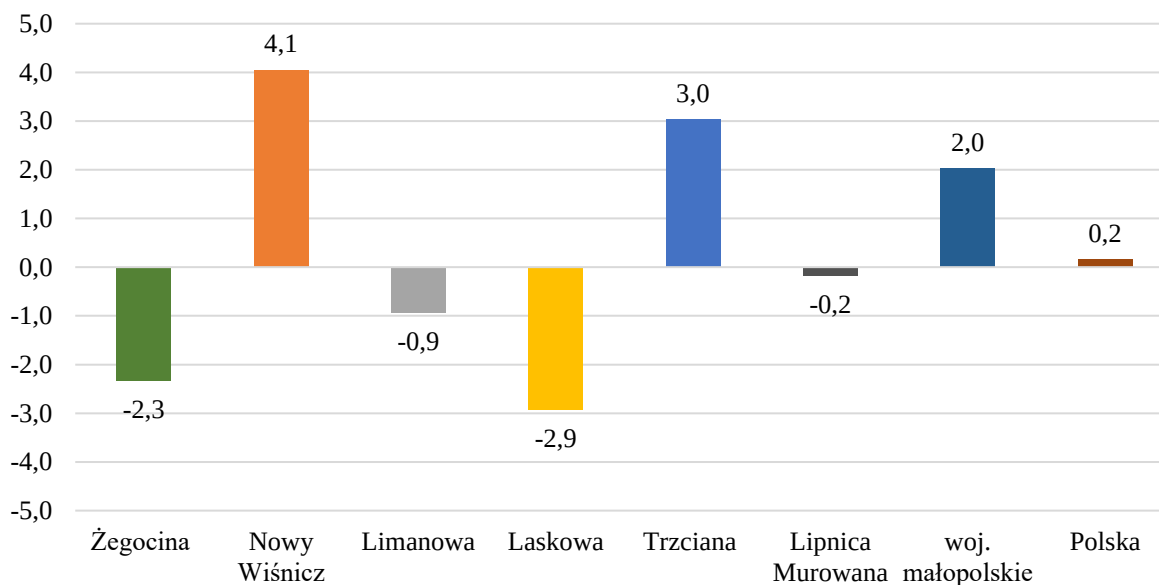
w analizowanym okresie wskaźnik zanotował znaczny spadek wartości, natomiast w ostatnim badanym roku nastąpiła niewielka poprawa. Wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności dla Gminy Żegocina w 2019 roku miał wartość -2,34 – była to jedna z najmniej korzystnych wartości w porównaniu do gmin sąsiednich oraz do województwa małopolskiego (2,02) i Polski (0,16) – wykres 8.

Tabela 7 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	brak danych	0,04	0,04	0,09	0,16
województwo małopolskie	brak danych	1,09	1,21	1,63	2,02
Gmina Lipnica Murowana	brak danych	-0,53	-3,37	-5,52	-0,18
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	brak danych	1,16	4,03	1,15	4,05
Gmina Trzciana	brak danych	2,02	0,36	1,26	3,03
Gmina Żegocina	brak danych	0,55	3,83	-2,53	-2,34
Gmina Laskowa	brak danych	-4,48	-0,37	-0,74	-2,93
Gmina Limanowa	brak danych	1,33	2,55	1,22	-0,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnymi wskaźnikami, które odzwierciedlają sytuację demograficzną Gminy Żegocina, są wskaźniki związane z budownictwem mieszkaniowym: *liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców, nowe budynki mieszkalne w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców oraz liczba wydawanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu*

na 10 tys. mieszkańców. Zaprezentowane poniżej dane przekładają się na obraz atrakcyjności osadniczej gminy względem gmin sąsiednich oraz innych jednostek terytorialnych.

Dane dotyczące struktury mieszkalnictwa zamieszczono w tabeli 8. Wskaźnik mieszkań na 1 000 ludności dla Gminy Żegocina w 2019 roku wyniósł 4,3, co jest wynikiem dość zbliżonym do pozostałych gmin sąsiednich, natomiast niższym niż średnia dla województwa małopolskiego (6,4) oraz Polski (5,4). Należy jednak podkreślić, że wartość wskaźnika w okresie 4-letnim nieznacznie wzrosła, co świadczy o zwiększającej się liczbie zabudowy mieszkalnej gminy. Korzystniej prezentuje się wskaźnik oddanych nowych budynków mieszkalnych na 1 000 ludności, który dla Gminy Żegocina w 2019 roku przyjął wartość 3,8 i był jednocześnie jednym z najwyższych wskaźników w porównaniu do gmin sąsiednich oraz wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego (2,5) oraz Polski (2,2). Jednakże od 2018 roku wartość wskaźnika spada, co świadczy o negatywnym trendzie w strukturze mieszkalnictwa.

Tabela 8 Struktura mieszkalnictwa w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Mieszkania na 1 000 ludności					Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	3,8	4,3	4,6	4,8	5,4	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2
województwo małopolskie	4,3	5,1	5,9	5,4	6,4	2,4	2,3	2,5	2,4	2,5
Gmina Lipnica Murowana	2,3	4,6	3,9	4,6	4,1	2,3	4,4	3,7	4,5	3,5
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	3,6	3,5	3,5	4,2	4,0	3,6	3,3	3,5	4,2	3,8
Gmina Trzciana	3,0	5,3	6,7	3,6	3,2	3,0	5,3	6,7	3,6	3,2
Gmina Żegocina	3,7	2,9	7,8	4,0	4,3	3,7	2,9	7,8	4,0	3,8
Gmina Laskowa	3,0	3,2	4,1	3,6	2,2	2,9	3,2	4,0	3,4	2,1
Gmina Limanowa	4,6	4,2	5,9	3,9	4,3	4,5	4,1	5,8	3,9	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

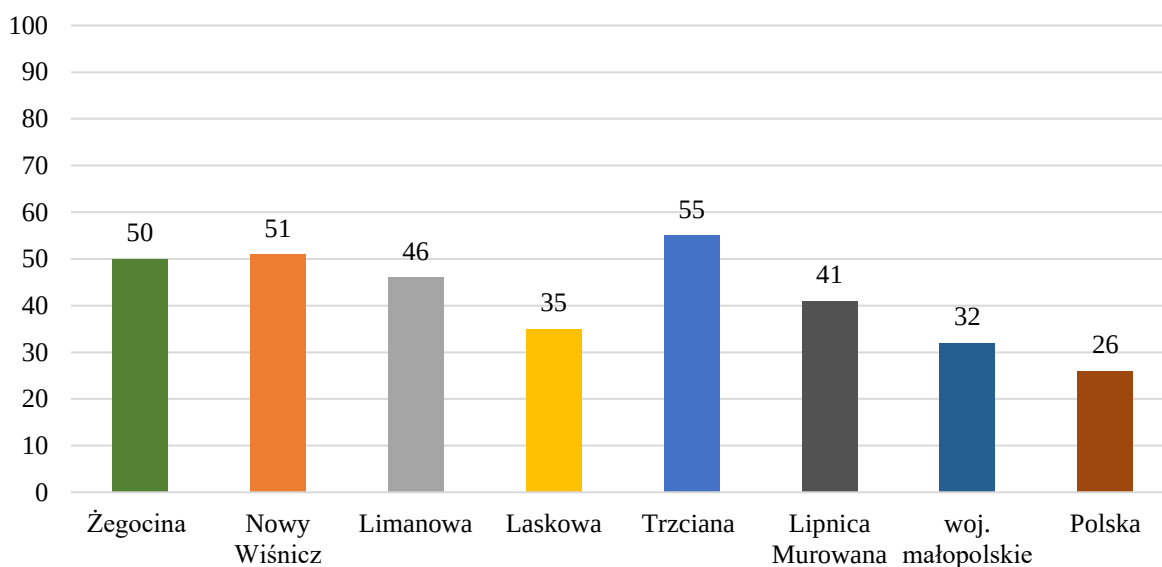
W tabeli 9 oraz na wykresie 9 porównano średnią dla Gminy Żegocina z gminami sąsiednimi, województwem małopolskim oraz Polską wskaźników dotyczących pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców oraz budynki jednorodzinne na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 9 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2018–2020

Jednostka terytorialna	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 000 mieszkańców			Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym - budynki jednorodzinne na 10 000 mieszkańców		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Polska	25	26	brak danych	23	25	brak danych
Województwo małopolskie	31	32	brak danych	29	30	brak danych
Gmina Lipnica Murowana	48	41	brak danych	48	41	brak danych
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	73	51	brak danych	72	51	brak danych
Gmina Trzciana	52	55	brak danych	52	55	brak danych
Gmina Żegocina	56	50	brak danych	56	50	brak danych
Gmina Laskowa	42	35	brak danych	42	35	brak danych
Gmina Limanowa	47	46	brak danych	46	46	brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9 Pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

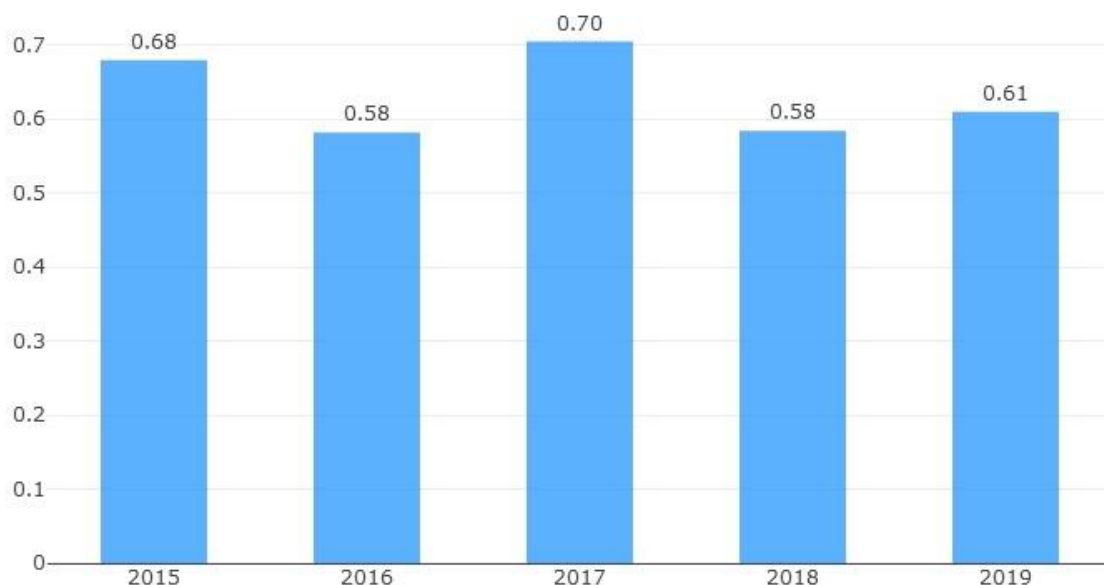
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oprócz danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego do analizy sytuacji rozwojowej Gminy Żegocina wykorzystano narzędzie opracowane przez Związek Miast Polskich, tj. Monitor Rozwoju Lokalnego. Narzędzie to pozwala na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy. Należy podkreślić, iż MRL to nie ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym, co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą. Gmina Żegocina została

zaklasyfikowana wg MRL do grupy porównawczej: I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza, liczącej łącznie 483 gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej.

Pierwszym z wymiarów, które poddano ocenie w ramach narzędzia MRL jest wskaźnik wymiaru społecznego. Na rysunku 2 przedstawiono wskaźnik dla Gminy Żegocina na przestrzeni lat 2015–2019. Wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym w Gminie Żegocina od kilku lat przyjmuje wartości dodatnie powyżej „0” i ulegał nieznacznym wahaniom, co świadczy o stabilności w rozwoju gminy w tym obszarze. Warto odnotować, iż w 2019 roku w Gminie Żegocina nastąpił wzrost wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego.

Rysunek 2 Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny – Gmina Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

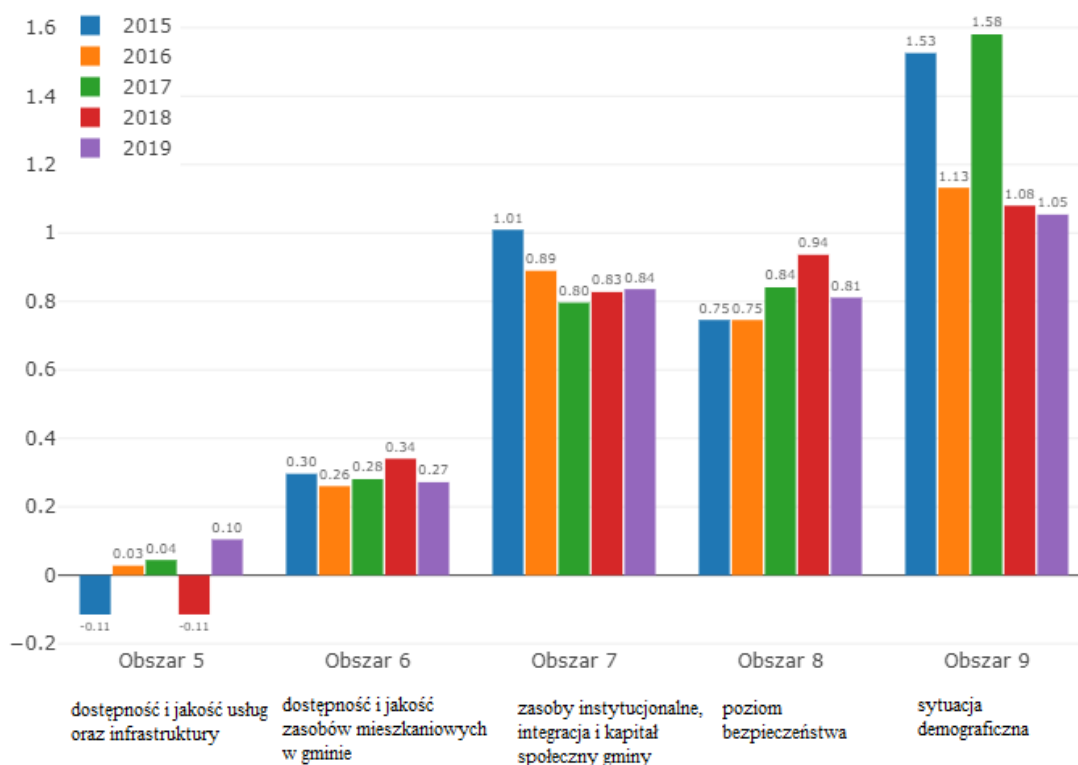
Na wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym składa się 5 obszarów badawczych:

- dostępność i jakość usług oraz infrastruktury (Obszar 5),
- dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie (Obszar 6),
- zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy (Obszar 7),
- poziom bezpieczeństwa (Obszar 8),
- sytuacja demograficzna (Obszar 9).

Obszary wyżej wymienione na przestrzeni 4 ostatnich lat w Gminie Żegocina przedstawiono na rysunku 3. Z wykresów słupkowych wynika, iż w Gminie Żegocina najlepsza sytuacja jest w obszarze 9 (sytuacja demograficzna), na który składają się: liczba i struktura mieszkańców, przyrost naturalny, ruch migracyjny, liczba małżeństw i rozwodów. Z kolei najslabiej prezentuje się sytuacja w obszarze 5 (dostępność i jakość usług oraz infrastruktury),

na który składają się: usługi edukacyjne i kształcenia zawodowego dla różnych grup wiekowych, oferta usług związanych z kulturą, sportem i rekreacją, oferta usług pomocy społecznej dla osób potrzebujących wsparcia, usługi zdrowotne – ich jakość i dostępność, system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, usługi wychowawcze dla dzieci i młodzieży, zakres i jakość usług rynkowych dla mieszkańców i przyjezdnych. Obszary 6, 7 oraz 8 również mają wartość powyżej „0”, a w analizowanym okresie 4-letnim ulegały nieznacznym wahaniom.

Rysunek 3 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 5–9 (wymiar społeczny)

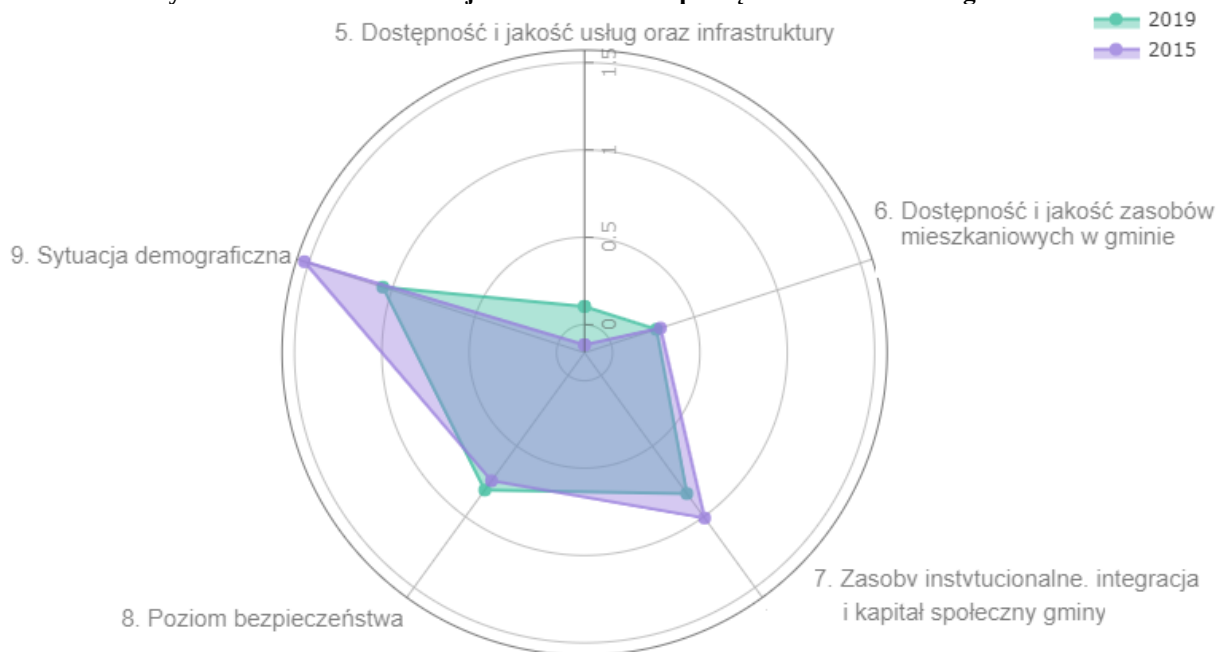

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Kolejnym zobrazowaniem wyżej przedstawionych obszarów oraz rozwoju danej gminy jest porównanie sytuacji między 2015 a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą w stosunku do danej gminy. Gdy wskaźniki przyjmują wartość dodatnią, oznacza to, iż sytuacja jest lepsza niż w porównywanej grupie, jeśli ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach.

Jak przedstawiono na rysunku 4, w Gminie Żegocina w 2019 roku wszystkie pięć obszarów miało wartości dodatnie (powyżej „0”). Porównując sytuację w poszczególnych obszarach między 2015 a 2019 rokiem, poprawa nastąpiła w obszarach 5 oraz 8, natomiast pogorszenie sytuacji miało miejsce w obszarach 6, 7 i 9.

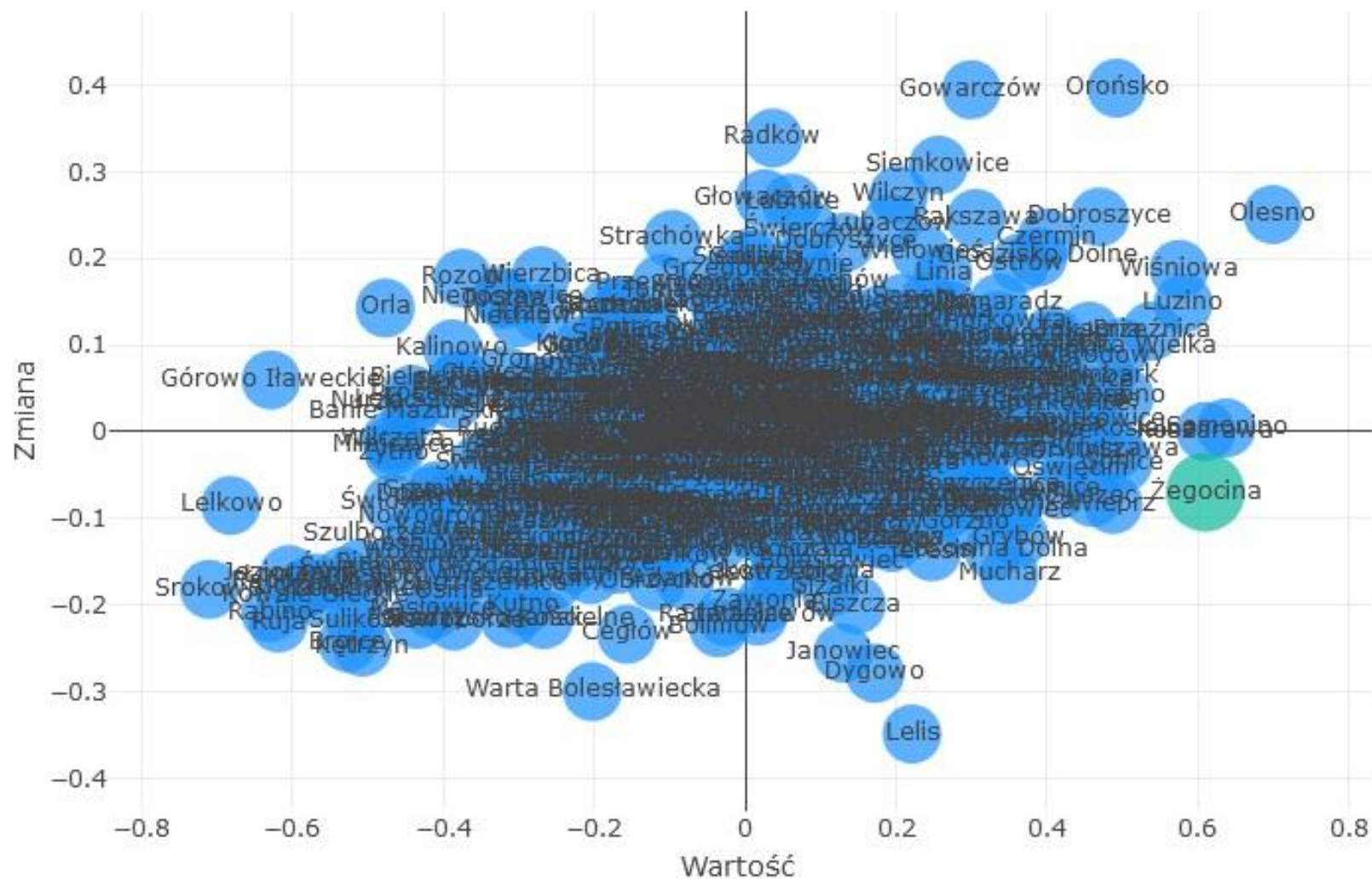
Rysunek 4 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na rysunku 5 zostało zaprezentowane położenie Gminy Żegocina w odniesieniu do swojej grupy porównawczej. Zgodnie z zapisami w rozdziale metodologicznym opracowania niniejszej Diagnozy, Gmina Żegocina wg MRL należy do grupy porównawczej: *I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza*, która liczy łącznie 483 gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej. Gmina Żegocina znajduje się w IV ćwiartce przyjmując dodatni wskaźnik wartości (0,61) oraz ujemny zmian (-0,07), co oznacza, że sytuacja w Gminie Żegocina jest korzystniejsza względem innych gmin w tej grupie porównawczej, natomiast jej przewaga minimalnie zmniejsza się.

Rysunek 5 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

4. Gospodarka i rynek pracy

Sytuację gospodarczą na terenie Gminy Żegocina odzwierciedlają wskaźniki gospodarcze (tabela 10), tj.: *liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, oraz podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.*

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2019 roku dla Gminy Żegocina wynosiła łącznie 842 podmioty (wykres 10). Przekłada się to na znacznie lepsze wartości od większości gmin sąsiednich, jednakże w porównaniu do średniej dla województwa małopolskiego (1 202) oraz Polski (1 175) wartość jest znacznie mniejsza (wykres 11). W przypadku wskaźnika *jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności* w 2019 roku (wykresy 12–13), wartość dla Gminy Żegocina wynosiła 106 i była zbliżona do pozostałych gmin sąsiednich oraz niewiele niższa od województwa małopolskiego (108), natomiast wyższa niż dla Polski (99).

Wskaźnik *Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina* w 2019 roku miał wartość 177 (wykresy 14–15) i wypadł nieznacznie gorzej od średniej dla województwa małopolskiego (178), natomiast lepiej od Polski (165).

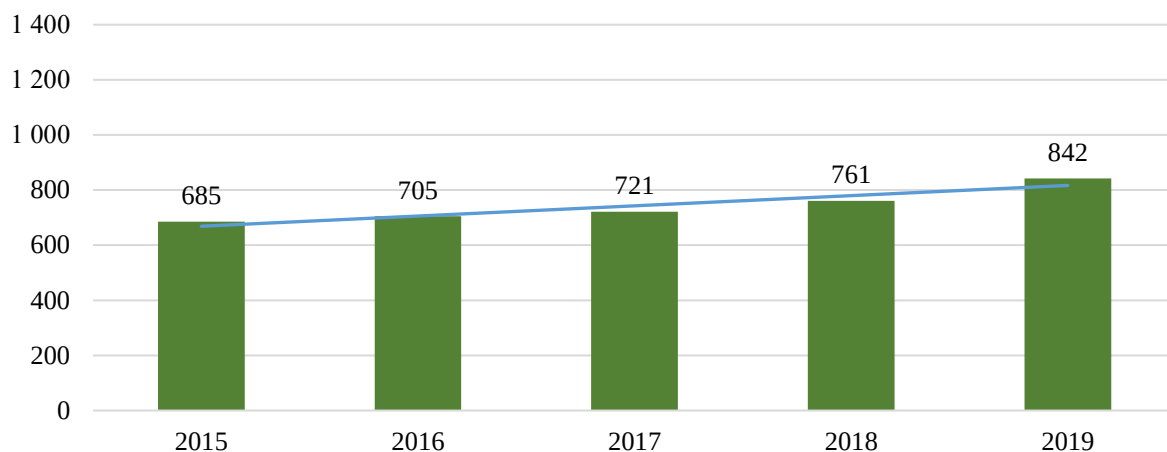
Wskaźnik *podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym* w 2019 roku dla Gminy Żegocina wynosił 140,3, co w porównaniu do gmin sąsiednich plasuje ją w górnym zestawieniu, natomiast porównując go do średniej dla województwa małopolskiego (198,4) oraz dla Polski (195,9) jest on znacznie niższy (wykresy 16–17). Wskaźnik *osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców* w 2019 roku w Gminie Żegocina miał wartość 691 (wykresy 18–19) i kształtował się dość podobnie jak w pozostałych gminach sąsiednich, jednak jak wcześniejsze wskaźniki – był niższy niż średnia dla województwa małopolskiego (881) i Polski (937).

Tabela 10 Wskaźniki gospodarcze dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2015-2019					Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym					Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 089	1 103	1 121	1 136	1 175	94	91	94	102	99	150	147	154	169	165	174	178	183	188	196	773	772	781	810	837
województwo małopolskie	1 079	1 097	1 121	1 151	1 202	98	96	101	110	108	158	155	163	179	178	173	177	182	189	198	787	790	804	840	881
Gmina Lipnica Murowana	627	637	682	693	730	52	75	94	71	80	82	119	150	114	128	99	102	109	111	118	514	527	577	580	613
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	722	721	724	753	801	75	71	66	85	94	121	114	108	138	154	116	117	118	123	132	620	619	625	653	695
Gmina Trzciana	755	763	767	790	867	92	68	60	76	114	146	108	96	122	186	120	122	123	128	142	606	608	617	627	702
Gmina Żegocina	685	705	721	761	842	48	74	75	76	106	77	119	121	125	177	110	114	117	126	140	540	553	579	610	691
Gmina Laskowa	664	676	723	774	830	105	85	103	104	101	173	139	168	170	166	110	111	118	127	136	557	565	612	663	712
Gmina Limanowa	632	657	662	692	725	92	88	82	95	90	147	140	131	152	145	101	105	106	111	117	572	595	607	633	664

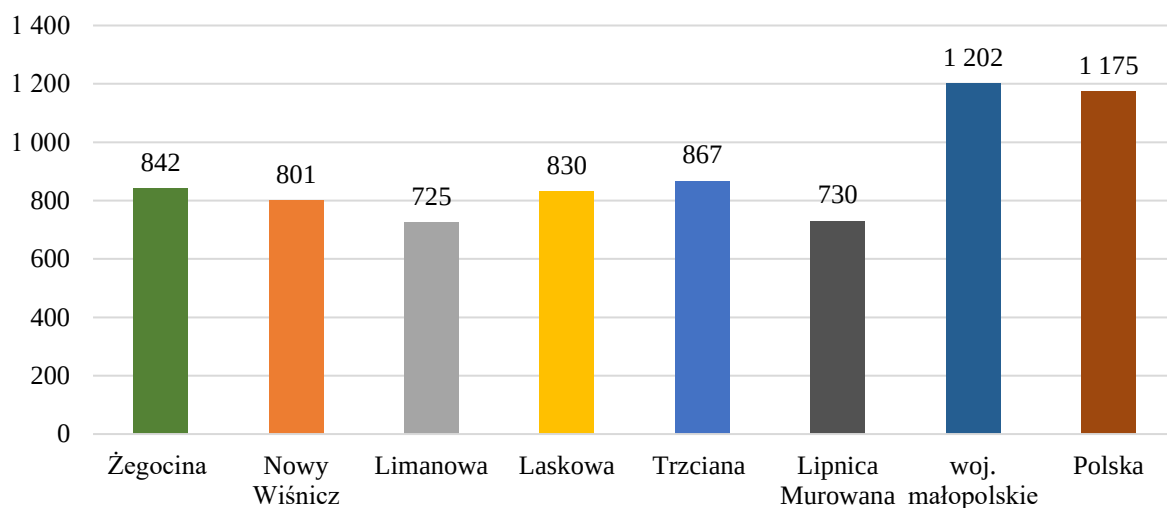
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

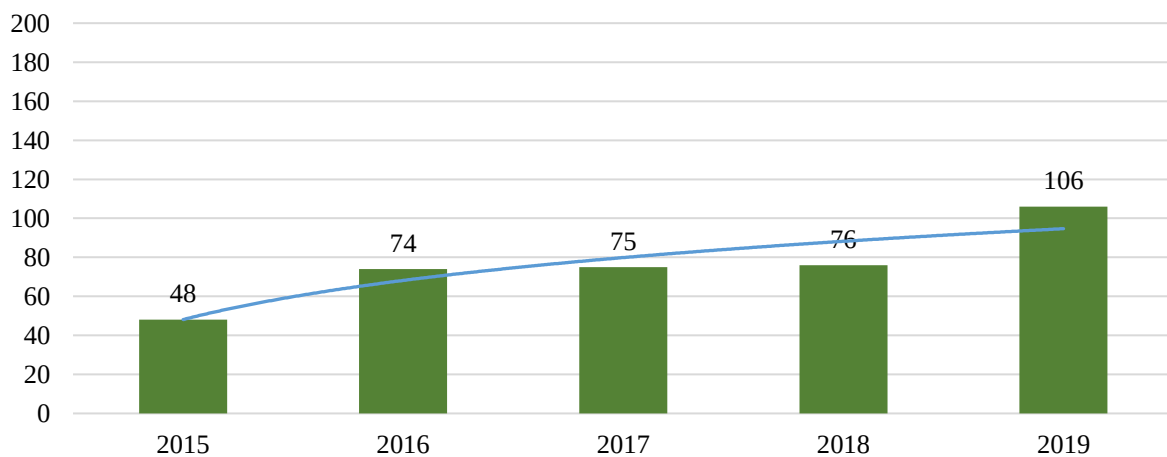
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

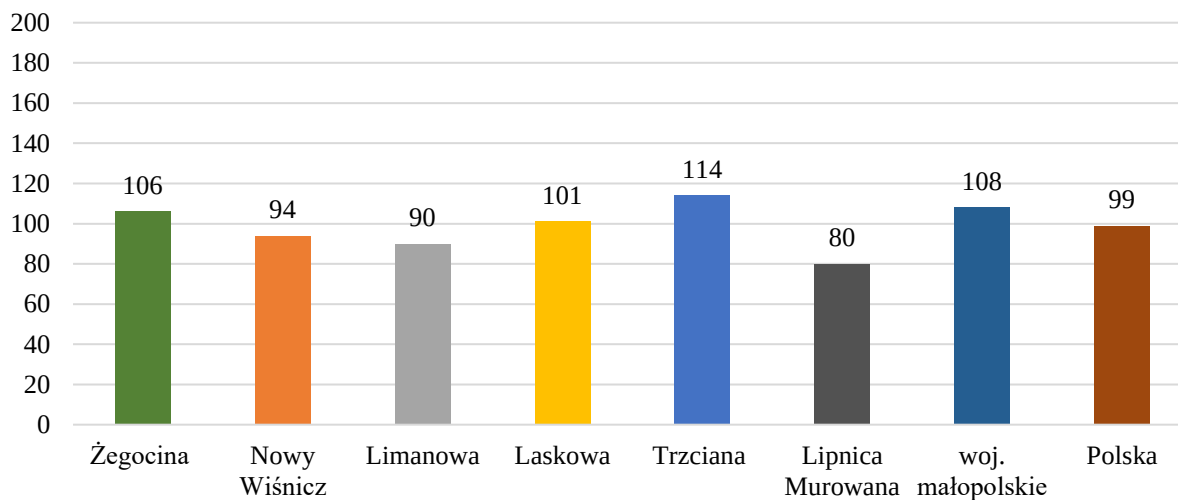
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 12 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

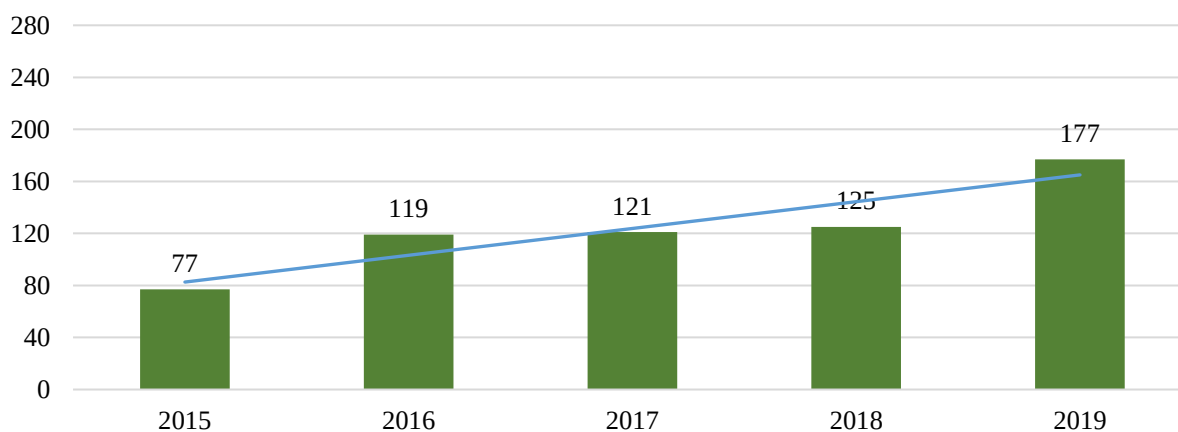
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 13 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

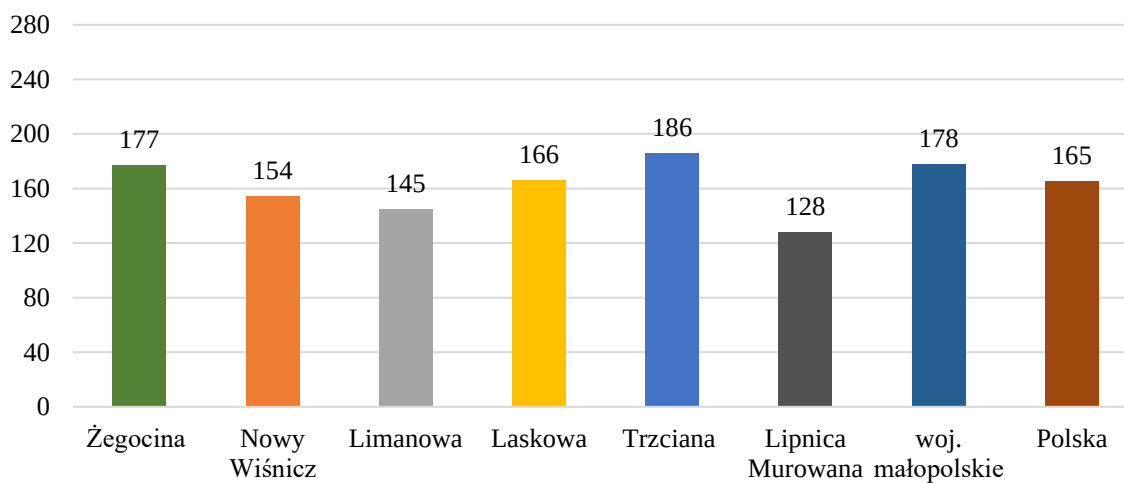
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

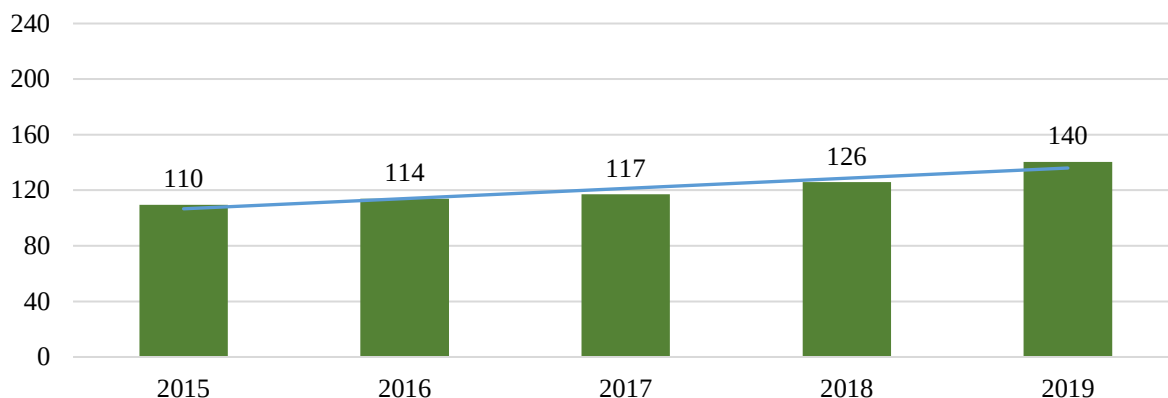
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

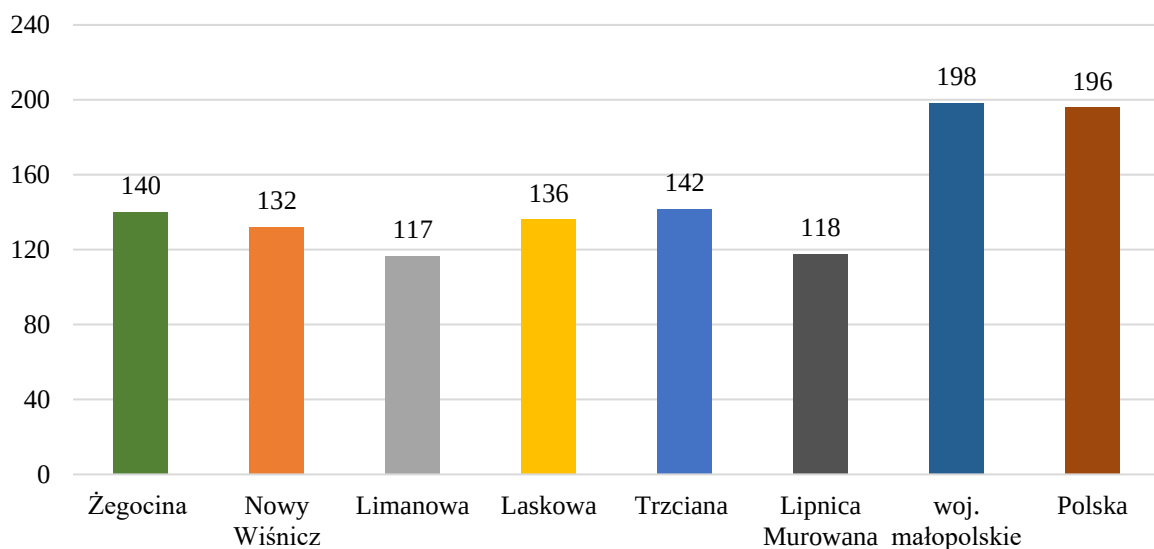
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 16 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

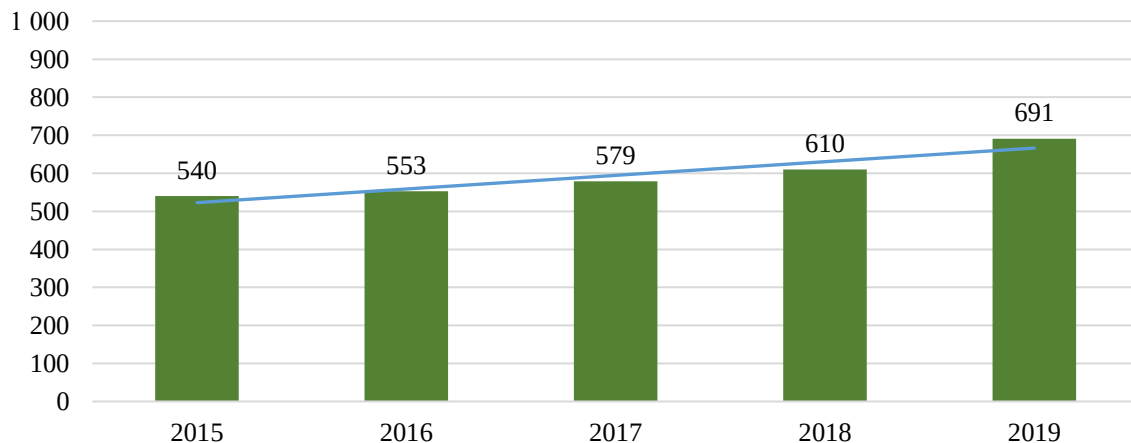
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

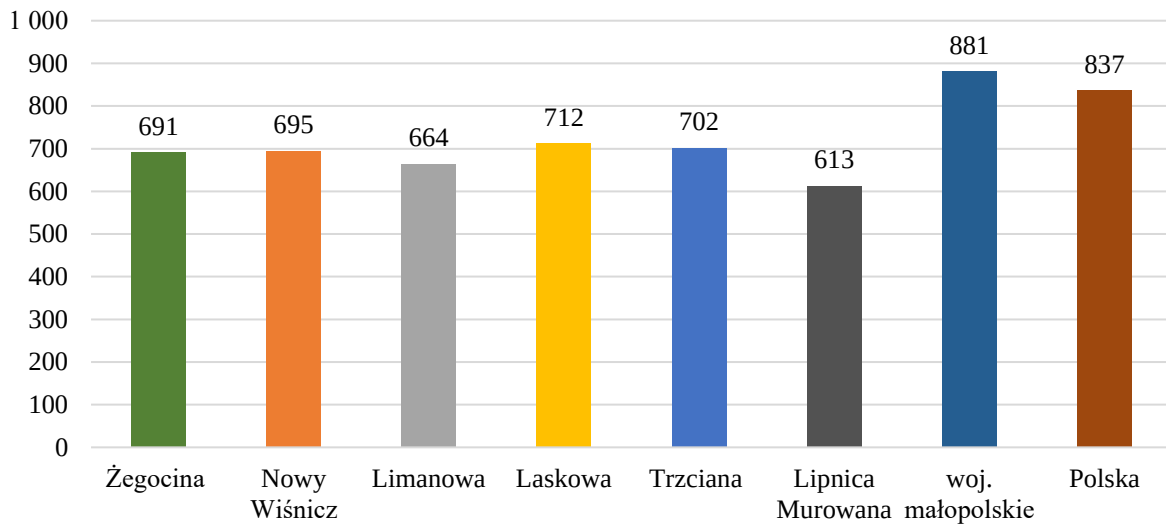
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 18 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 19 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na mapach od 6 do 9 zaprezentowano w formie wizualnej wartości wskaźników gospodarczych z 2019 roku w poszczególnych miejscowościach statystycznych (sołectwach) zlokalizowanych w Gminie Żegocina. Natężenie poszczególnych wskaźników zostało odzwierciedlone na kartogramach – im większa intensywność danego zjawiska, tym ciemniejszy kolor.

Na mapie 6, przedstawiającej podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w Gminie Żegocina w 2019 roku, najlepiej prezentuje się sołectwo Żegocina, nieco gorzej Łąka Górna. Najmniejszą wartość odnotowano na obszarze Rozdziele. Sytuacja spowodowana znaczną dysproporcją między poszczególnymi obszarami jest w dużej części podyktowana charakterystyką danej miejscowości. Żegocina stanowi główny punkt na mapie gminy, będąc ośrodkiem sprawowania urzędu, życia kulturalnego i edukacji, ponadto przez miejscowość przebiega droga wojewódzka, co przekłada się na największą atrakcyjność inwestycyjną obszaru względem pozostałych sołectw. Z kolei Rozdziele jest sołectwem o najmniejszej gęstości zaludnienia, co przekłada się na mniejszy odsetek ludności prowadzących działalność gospodarczą, a w połączeniu z niskim zagęszczeniem dróg na tym obszarze – stanowi o znacznie mniejszej aktywności gospodarczej mieszkańców.

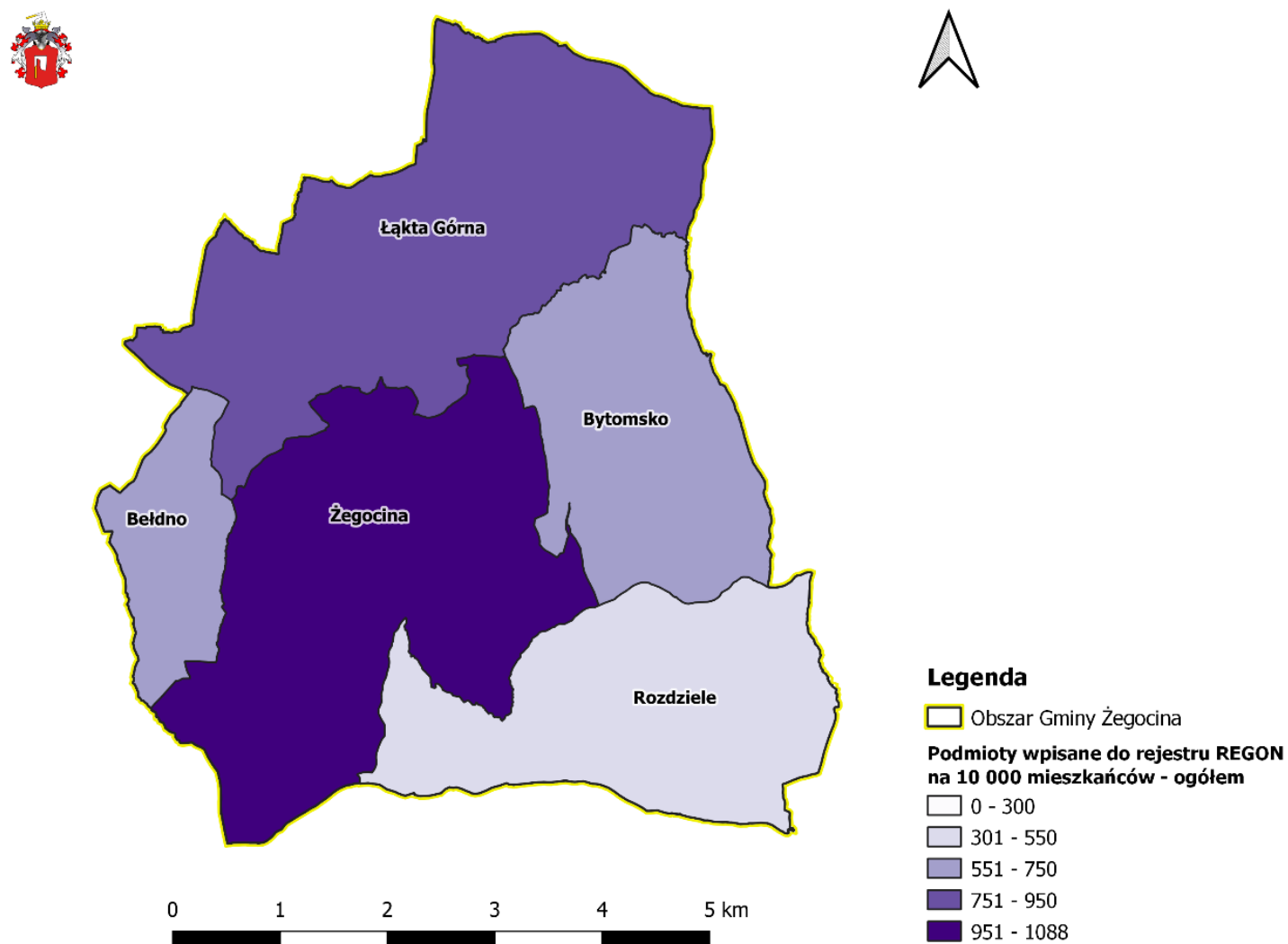
Na mapie 7 przedstawiono podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Żegocina w 2019 roku – najlepiej wypada Żegocina, następnie Łąka Górna. Sołectwami o najmniejszych wartościach w tym porównaniu są Bytomsko oraz Rozdziele.

Podobna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do wcześniejszego wskaźnika, gdzie aspekty takie jak skupienie większej części instytucji i występowanie znacznie gęstszej sieci dróg w Żegocinie, w porównaniu do reszty sołectw, przekłada się na wyższą wartość wskaźnika.

Na mapie 8 przedstawiono podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – ogółem w 2019 roku – najlepsza sytuacja miała miejsce w sołectwie Łąka Górna, nieco gorsza w Żegocinie, natomiast najmniej korzystna sytuacja na terenie sołectwa Bełdno. Największa wartość zanotowano w Łące Górnej świadczy o dużym potencjale tego obszaru oraz dużej atrakcyjności do zakładania nowych podmiotów. Powodem tego stanu rzeczy jest m.in. usytuowanie miejscowości wzdłuż drogi wojewódzkiej na trasie do Bochni, która jest głównym ośrodkiem gospodarczym w powiecie, jak również to, że Łąka Górna jest miejscowością z jednym z mniejszych udziałów gruntów leśnych w stosunku do całkowitej powierzchni, co przekłada się na większą możliwość zakładania działalności gospodarczych. Z kolei sytuacja sołectwa Bełdno w dużej mierze wynika z małej liczby mieszkańców, co przekłada się analogicznie na mniejszą wartość wskaźnika, jak również sam obszar stanowi najmniejszy udział w całej powierzchni gminy.

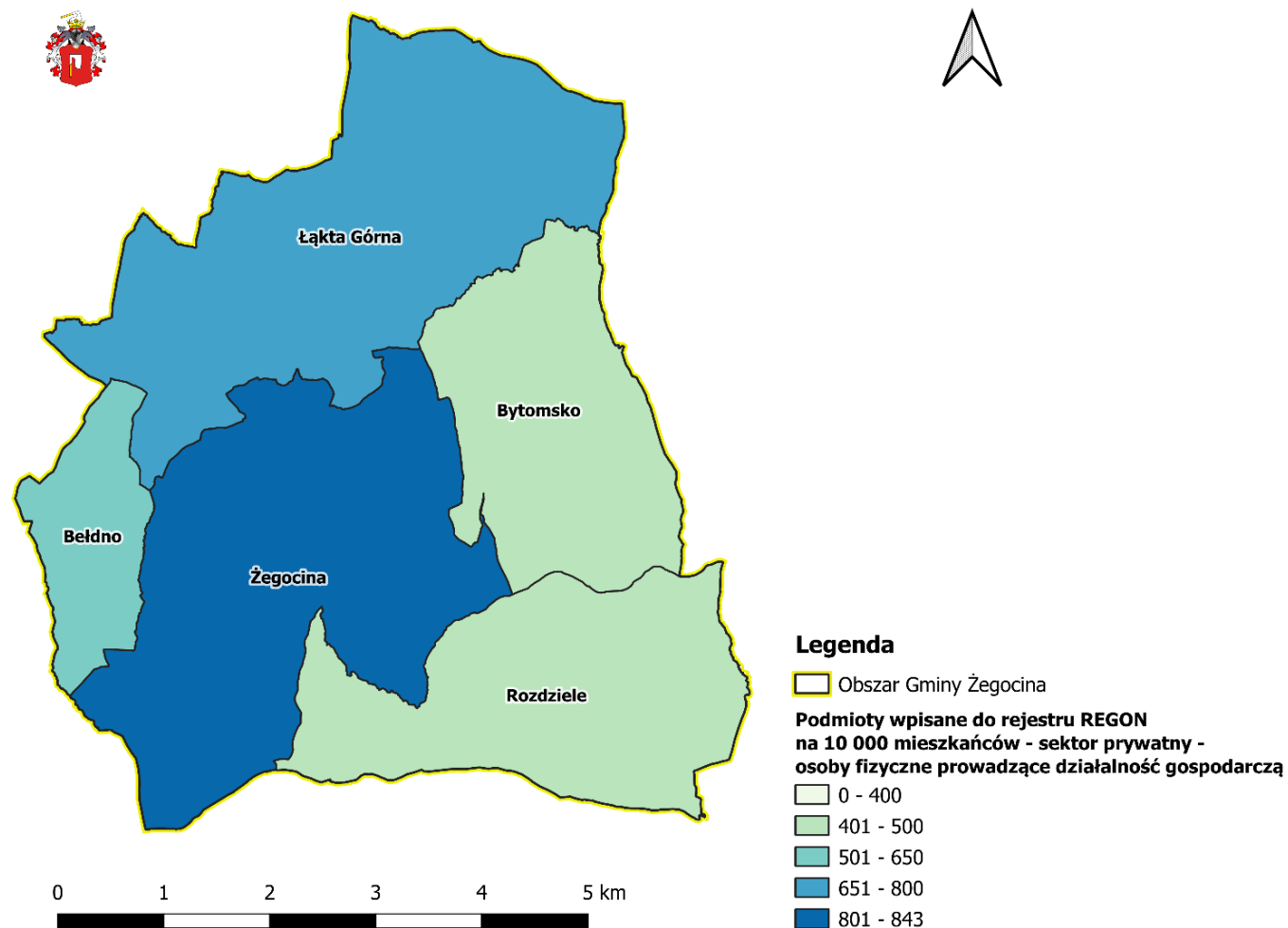
Na mapie 9, obrazującej podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2019 roku, sołectwo Łąka Górna posiada najwyższą wartość wskaźnika spośród wszystkich sołectw gminy. Drugim sołectwem w tym zestawieniu jest Żegocina, z kolei najmniejsza wartość została odnotowana w Bełdnie. Podobnie jak we wcześniejszym wskaźniku, Łąka Górna plasuje się na czele zestawienia w kategorii sektora prywatnego, co pozwala stwierdzić, że obszar ten w porównaniu do pozostałych w gminie jest atrakcyjnym miejscem do podejmowania działalności gospodarczej w tym obszarze.

Mapa 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w 2019 roku

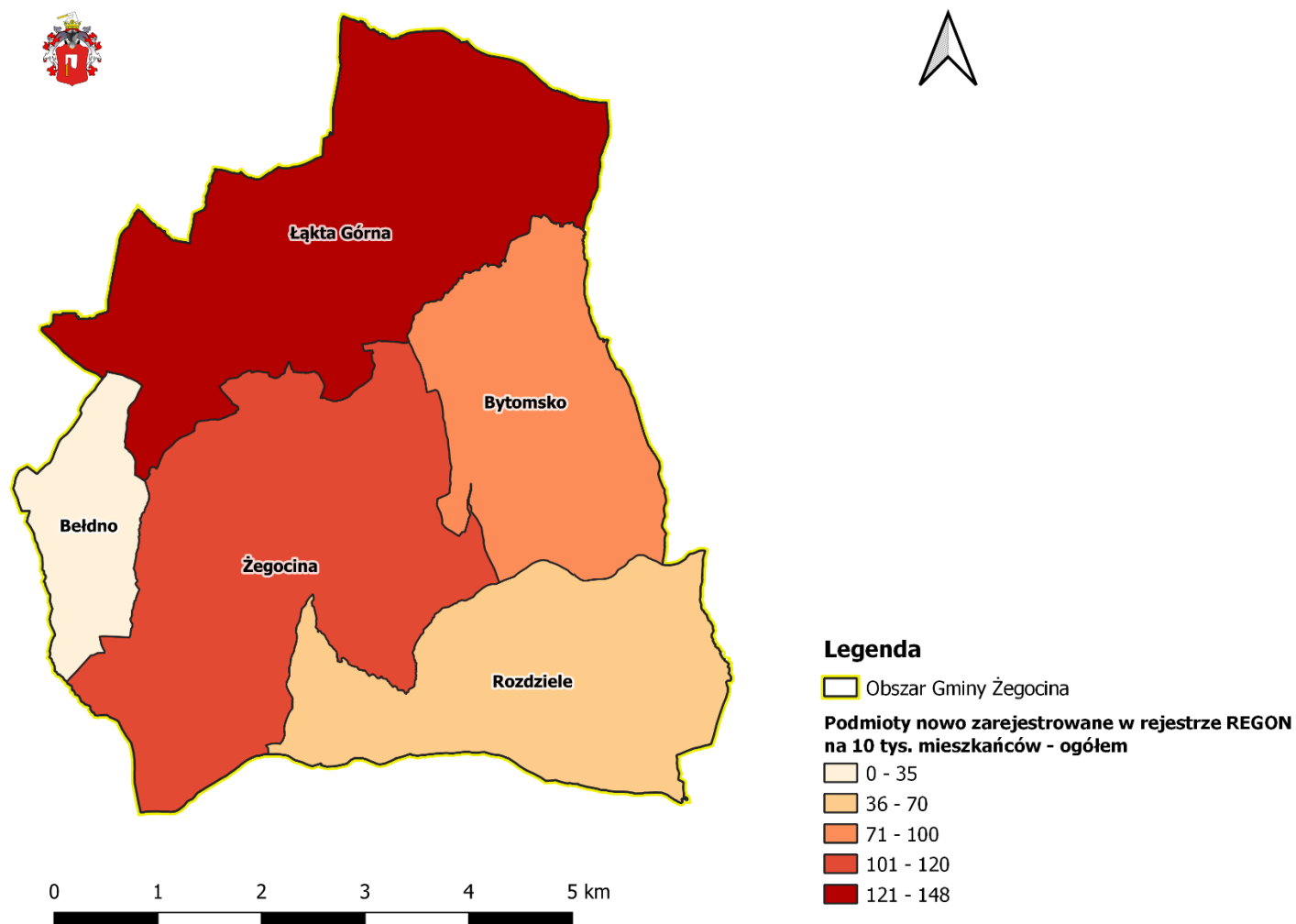
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Mapa 7 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Żegocina w 2019 roku

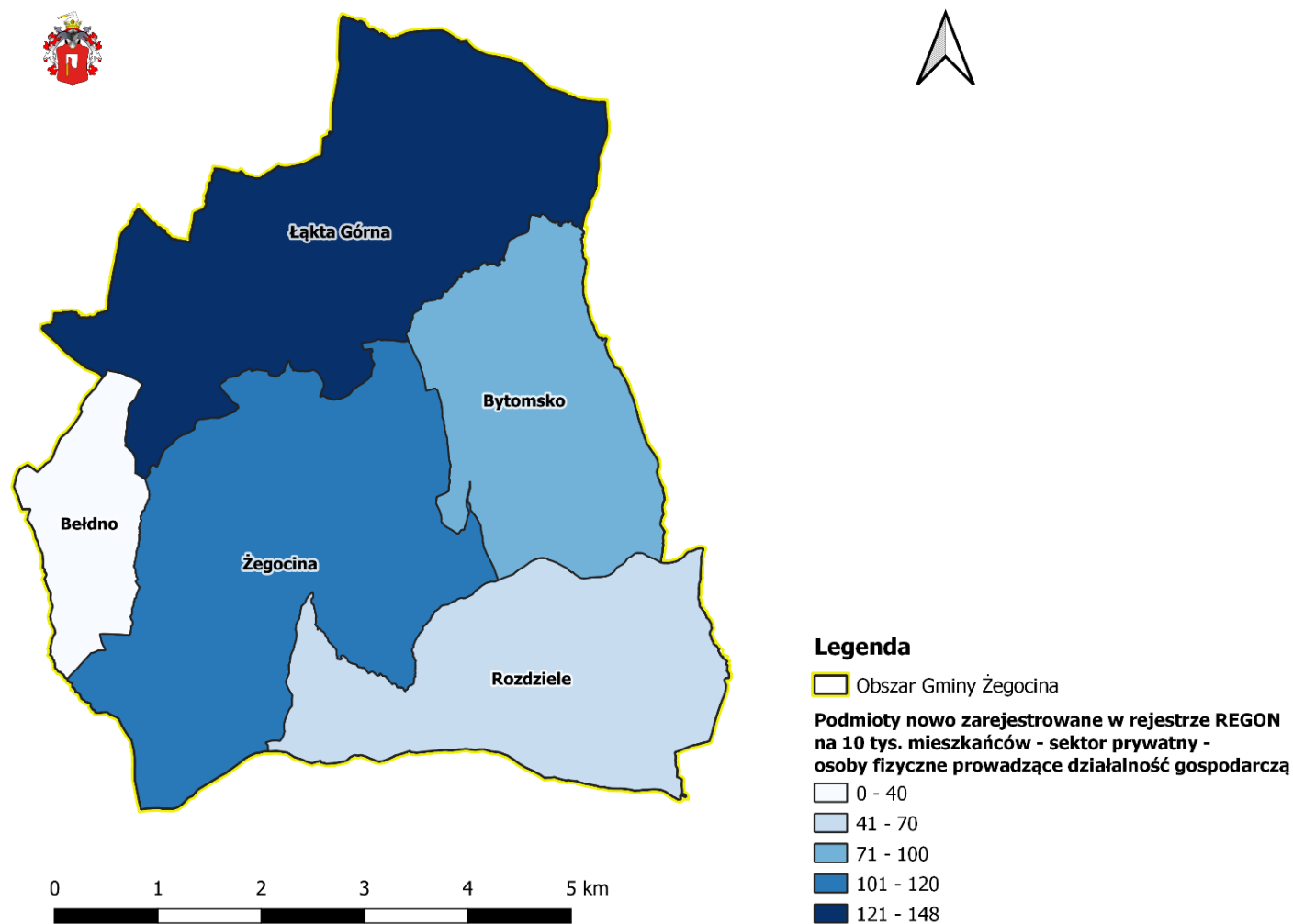
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Mapa 8 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – ogółem w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Mapa 9 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców - sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Poza nowo rejestrowanymi podmiotami warto zwrócić uwagę na wskaźnik udziału % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów znajdujących się w rejestrze REGON. Wskaźnik ten dla Gminy Żegocina w 2019 przyjął wartość 3,2% – odsetek zmniejszył się prawie o połowę, z wartości 6,2% w 2015 roku. W odniesieniu do pozostałych gmin sąsiadujących z Gminą Żegocina sytuacja kształtuje się pozytywnie (tylko jedna gmina posiada niższą wartość wskaźnika), również w stosunku do województwa małopolskiego (4,4%) oraz Polski (5,0%) sytuacja dla gminy jest korzystna (tabela 11).

Tabela 11 Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	7,0	6,9	6,7	7,6	5,0
województwo małopolskie	7,1	6,8	6,6	6,4	4,4
Gmina Lipnica Murowana	12,5	8,4	7,5	5,6	4,8
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	9,0	8,8	9,3	5,8	4,7
Gmina Trzciana	6,8	7,2	6,6	4,5	2,0
Gmina Żegocina	6,2	6,3	6,3	3,3	3,2
Gmina Laskowa	9,8	9,7	8,2	6,3	4,4
Gmina Limanowa	10,7	9,3	10,0	8,3	6,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

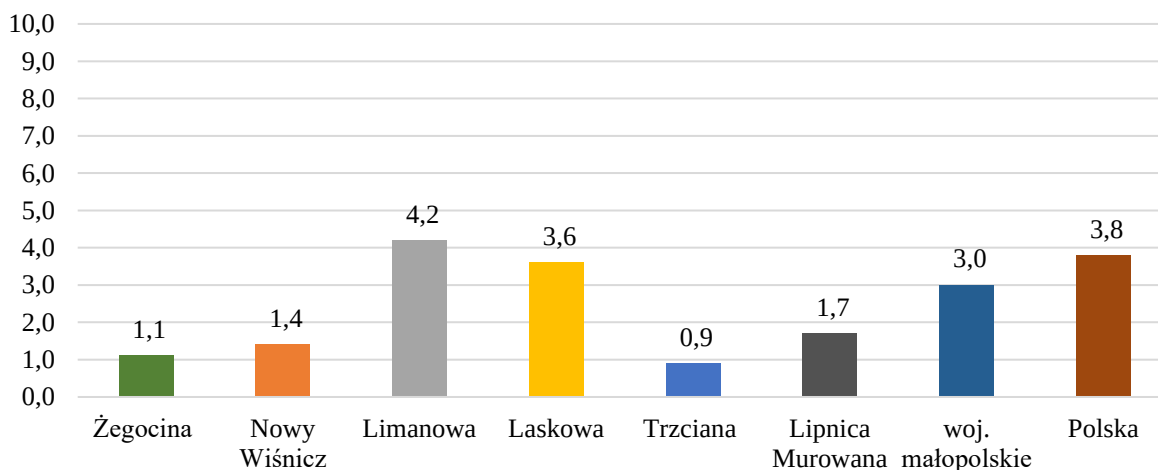
O rozwoju gospodarczym regionu świadczą również wskaźniki obrazujące sytuację na rynku pracy, a więc wskaźniki dotyczące bezrobocia. Jednym z takich wskaźników jest *udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym*. Jak wynika z tabeli 12, gdzie przedstawiono wskaźnik w ujęciu 4-letnim, w Gminie Żegocina nastąpiła wyraźna tendencja spadkowa odnotowana w 2019 w porównaniu do 2015 roku. Jak przedstawiono na wykresie 20, w Gminie Żegocina wskaźnik w 2019 roku wyniósł 1,1% i był jednym z najniższych względem gmin sąsiednich, jak również niższy od średniej dla województwa małopolskiego (3,0%) oraz Polski (3,8%).

Tabela 12 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8
województwo małopolskie	5,7	4,6	3,8	3,4	3,0
Gmina Lipnica Murowana	4,4	4,2	3,2	3,0	1,7
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	4,0	3,2	2,7	2,5	1,4
Gmina Trzciana	3,4	2,7	2,5	1,8	0,9
Gmina Żegocina	4,7	4,1	2,8	2,3	1,1
Gmina Laskowa	6,4	4,5	4,1	3,8	3,6
Gmina Limanowa	10,2	7,0	5,6	5,0	4,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

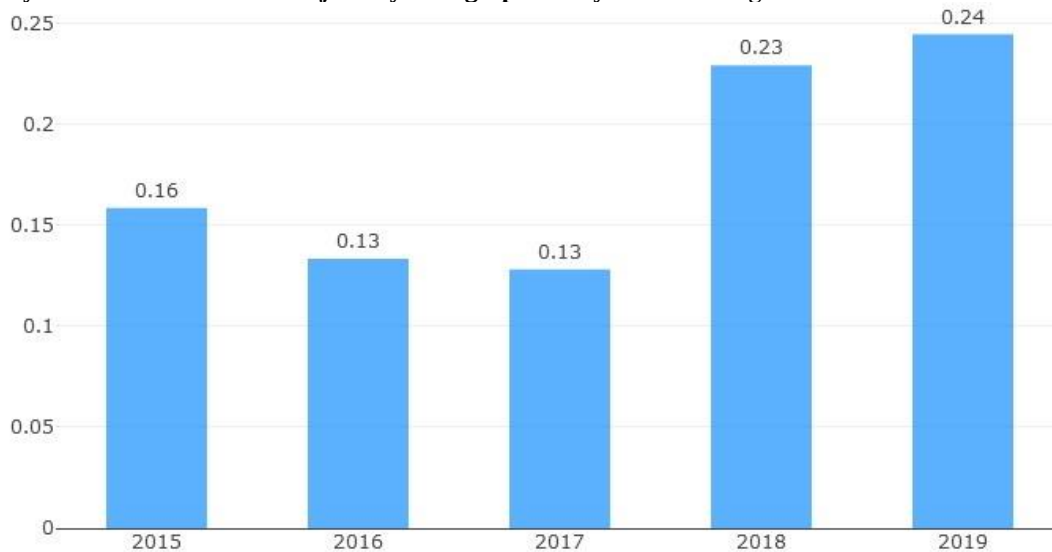
Wykres 20 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oprócz wymiaru społecznego opisanego w poprzednim rozdziale, w ramach MRL oceniany jest też wymiar gospodarczy. Na rysunku 6 przedstawiony został wskaźnik rozwoju Gminy Żegocina w wymiarze gospodarczym. Jak wynika z przedstawionego wykresu słupkowego, Gmina Żegocina wypada korzystnie w swojej grupie porównawczej – w analizowanym okresie wskaźnik przyjmował wartości powyżej „0”. Najgorsza sytuacja miała miejsce w latach 2016–2017, kiedy to wskaźnik miał wartość 0,13, jednak od 2018 wskaźnik utrzymuje tendencję wzrostową, a w 2019 roku zanotował najwyższą wartość (0,24).

Rysunek 6 Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy – Gmina Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

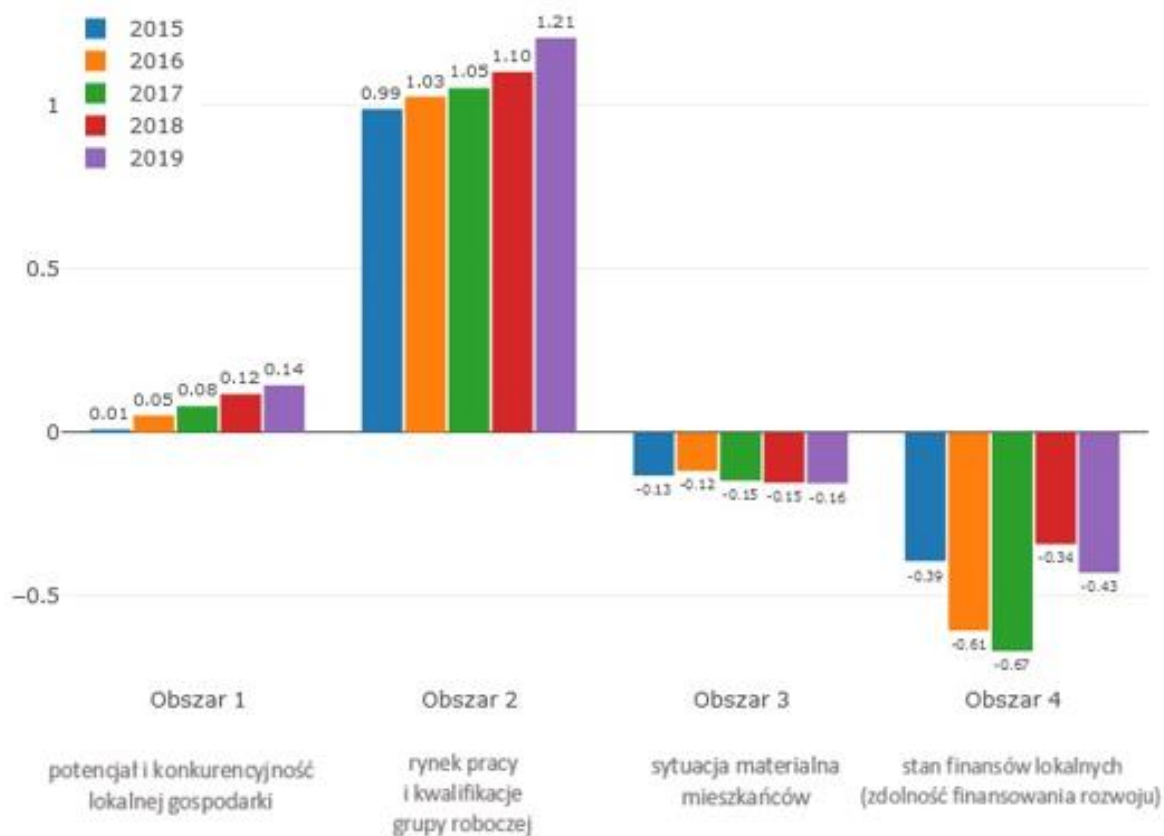
Na wymiar gospodarczy składają się 4 obszary:

- potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki (Obszar 1),
- rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej (Obszar 2),
- sytuacja materialna mieszkańców (Obszar 3),
- stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) (Obszar 4).

Na rysunku 7 przedstawiono wskaźnik rozwoju gospodarczego w Gminie Żegocina w czterech obszarach tematycznych, które zostały wskazane powyżej. Gmina Żegocina najlepiej wypada w obszarze 2 (dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy, dostępność wykwalifikowanej siły roboczej, jakość kształcenia zawodowego, skala bezrobocia) i w porównaniu do 2015, sytuacja w 2019 roku uległa poprawie. Drugim wskaźnikiem dodatnim jest obszar 1 (przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, dostępność zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych, dostępność usług doradczych i finansowych, współdziałanie przedsiębiorców). Najgorzej w Gminie Żegocina wypadł obszar 3 (dochody mieszkańców gminy i stopień ich zróżnicowania, poziom sztywnych wydatków związanych z utrzymaniem gospodarstw domowych, wielkość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy), gdzie wartości w badanym okresie ulegały bardzo małym zmianom, jednakże były to wartości ujemne. Drugim obszarem o ujemnych wartościach jest obszar 4 (wysokość i struktura dochodów, wysokość i struktura wydatków, równoważenie elementów budżetu, wysokość zadłużenia, struktura finansowania działań rozwojowych), który na

przestrzeni lat ulegał dość znacznym wahaniom, a w 2019 roku zanotował nieznaczny spadek w stosunku do roku poprzedniego.

Rysunek 7 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 1–4 (wymiar gospodarczy)

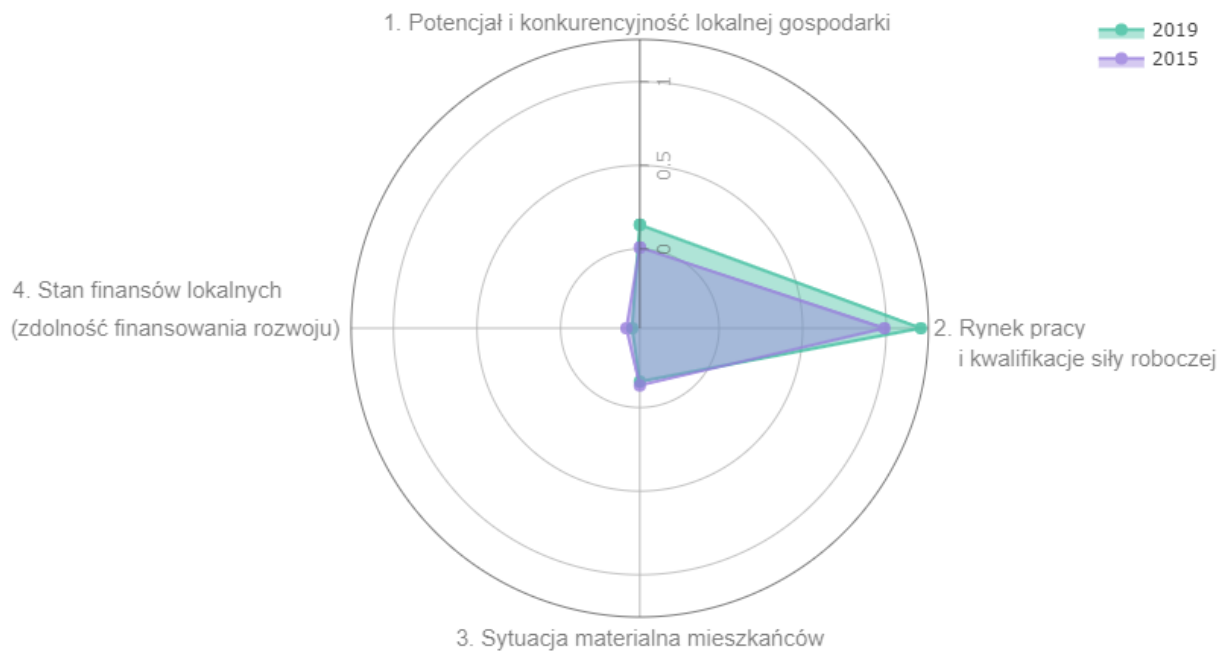

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Kolejnym zobrazowaniem wyżej przedstawionych obszarów oraz rozwoju danej gminy jest porównanie sytuacji między 2015 a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy. Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach.

Na rysunku 8 przedstawiono sytuację Gminy Żegocina, która w 2019 roku odnotowała wartości powyżej „0” w obszarach 1 (potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki) i 2 (rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej) – wskaźniki w tych obszarach przyjmują odpowiednio wartości 0,14 i 1,21. Obszary z wartościami ujemnymi w roku 2019 – 3 (sytuacja materialna mieszkańców) i 4 (stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)), gdzie wartości przyjmują odpowiednio -0,16 oraz -0,43.

Rysunek 8 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Żegocina

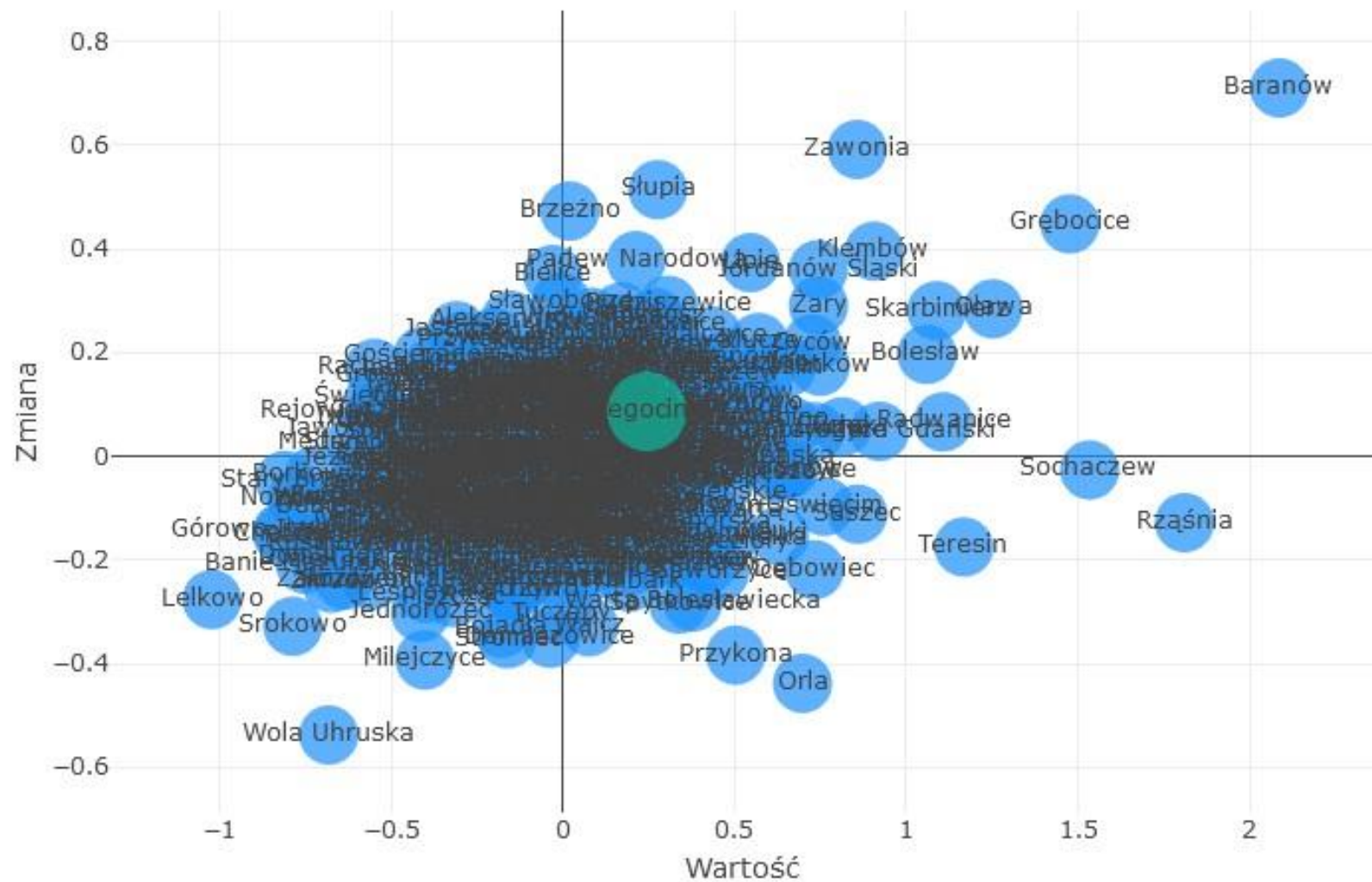

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na rysunku 9 zaprezentowano położenie Gminy Żegocina w odniesieniu do grupy porównawczej gmin. Jak zostało opisane w rozdziale metodologicznym niniejszej Diagnozy, wg MRL Gmina Żegocina należy do grupy porównawczej: *I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza*, która liczy łącznie 483 gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej.

Gmina Żegocina pozycjonuje się w I ćwiartce (współrzędna X dodatnia (+), współrzędna Y ujemna (-), co przekłada się na lepszą sytuację niż średnia w grupie porównawczej dla osi zmian oraz wartości. Oznacza to, że wskaźnik dla Gminy Żegocina jest lepszy niż dla pozostałych gmin w tej grupie porównawczej oraz jego przewaga nad pozostałymi gminami porównawczymi nieznacznie się zwiększa.

Rysunek 9 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Analizując potencjał gospodarczy, poza przytoczonymi wskaźnikami z kategorii gospodarki i rynku pracy, ważnym aspektem do uwzględnienia jest również znaczna liczba zrealizowanych inwestycji w ostatnim czasie na terenie Gminy Żegocina, wśród których należy wyróżnić m.in.⁵:

- Budowa budynku przedszkola w miejscowości Łąka Górna – 3.800.000,00 złotych,
- Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Bytomsko, Łąka Górna, Rozdziele i Żegocina – 700.000,00 złotych,
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bytomsko, Łąka Górna, Rozdziele i Żegocina – 6.000.000,00 złotych,
- Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 965 Zielona-Limanowa – 500.000,00 złotych,
- Przebudowa/remont dróg gminnych w latach 2018-2021– 5.000.000,00 złotych,
- Rozbudowa Oddziału Przedszkolnego w miejscowości Rozdziele – 600.000,00 złotych,
- Budowa chodników przy drogach gminnych i powiatowych– 1.000.000,00 złotych,
- Zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjnej - w Bełdnie, Łąckie Górnej, Rozdzielu i Żegocinie – 300.000,00 złotych,
- Rewitalizacja parku i przestrzeni publicznej w Żegocinie – 300.000,00 złotych,
- Rozbudowa budynku przedszkola w Żegocinie – 350.000,00 złotych,
- Zagospodarowanie przestrzeni przy Szkole w Żegocinie – 420.000,00 złotych,
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w Żegocinie – 400.000,00 złotych,
- Budowa budynku Żłobka w Żegocinie – 2.000.000,00 złotych,
- Rewitalizacja terenu basenu kąpielowego w miejscowości Łąka Górna – 300.000,00 złotych.

⁵ Urząd Gminy Żegocina, *aktualności*, zegocina.pl, inf. z dnia 15.06.21 r.

5. Środowisko naturalne i infrastruktura

Środowisko jest to ogół nieożywionych (abiotycznych) oraz ożywionych (biotycznych) elementów przyrodniczych. W skład środowiska wchodzi zarówno elementy naturalne jak i przekształcone poprzez działalność człowieka, występujące na określonym obszarze, który modeluje warunki życia organizmów żywych w wyniku wzajemnego oddziaływania i łączących je zależności⁶.

Ochrona środowiska przyrodniczego to ochrona wszystkich elementów środowiska przed niekorzystnym wpływem wynikającym z działalności człowieka oraz zachowanie jego najbardziej naturalnego charakteru. Kształtowanie środowiska naturalnego zgodnie z przyjętymi prawami przyrody i rozwoju społecznego, w sposób symetryczny z rozwojem cywilizacyjnym, określa się mianem racjonalnego. W procesie realizacji wyżej wymienionych celów wykorzystuje się całą wiedzę i badania naukowe z pogranicza zakresu ochrony i inżynierii środowiska, socjologii i innych nauk przyrodniczych.

Inżynieria środowiska jest nową dyscypliną nauki i techniki, która swoim zakresem obejmuje spektrum przedsięwzięć inżynierskich ukierunkowanych do podtrzymania środowiska naturalnego w możliwie jak najmniej zmienionym kształcie, a także stworzenia możliwości do samo regeneracji, a w wielu przypadkach również rekultywacji środowiska⁷.

Na obszarze Gminy Żegocina znajduje się łącznie 5 form ochrony przyrody, do których należą 4 pomniki przyrody oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego⁸.

Środowisko przyrodnicze stanowi nieodzowny element ludzkiego życia. Pełni istotną rolę zarówno w odniesieniu do gospodarki lokalnej jak i znacząco wpływa na kwestie społeczne. W tabelach 13 i 14 zaprezentowano udział powierzchni gruntów leśnych w Gminie Żegocina, gminach sąsiednich, województwie małopolskim i Polsce. Gmina Żegocina na tle pozostałych gmin sąsiednich prezentuje się bardzo korzystnie i odznacza się najwyższym udziałem gruntów leśnych w całkowitej powierzchni (37,59%). Porównując wynik do województwa małopolskiego (38,79%) jest on tylko nieznacznie niższy, natomiast w porównaniu do Polski (30,26%) wskaźnik wypada lepiej.

⁶ Ekologia.pl, *definicja pojęcia: środowisko*, ekologia.pl/wiedza/slovniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/srodowisko, inf. z dnia 15.06.21 r.

⁷ PWN, *ochrona środowiska przyrodniczego*, encyklopedia.pwn.pl/haslo/ochrona-srodowiska-przyrodniczego;3949677.html, inf. z dnia 15.06.21 r.

⁸ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl, inf. z dnia 15.06.21 r.

Tabela 13 Udział powierzchni gruntów leśnych [ha] w powierzchni ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ogółem [ha]	Grunty leśne		
		Ogółem	Publiczne	Prywatne
Polska	31 270 525	9 462 883	7 675 219	1 787 664
województwo małopolskie	1 518 279	440 477	250 987	189 491
Gmina Lipnica Murowana	6 030	2 329	248	2 081
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	8 216	2 138	649	1 488
Gmina Trzciana	4 409	1 057	327	730
Gmina Żegocina	3 489	1 195	613	582
Gmina Laskowa	7 248	2 651	368	2 283
Gmina Limanowa	15 223	4 408	797	3 611

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 14 Udział % powierzchni gruntów leśnych w powierzchni ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Jednostka terytorialna	Grunty leśne		
	Ogółem	Publiczne	Prywatne
Polska	30,3	24,5	5,7
województwo małopolskie	38,8	32,0	6,8
Gmina Lipnica Murowana	35,1	33,3	1,8
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	13,7	12,6	1,1
Gmina Trzciana	15,1	12,4	2,7
Gmina Żegocina	37,6	35,8	1,8
Gmina Laskowa	7,5	5,6	1,9
Gmina Limanowa	0,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabelach od 15 do 18 przedstawione zostało zestawienie wydatków na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną w przeliczeniu na 1 mieszkańca ogółem, a także w działach: ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, gospodarka ściekowa i ochrona wód oraz gospodarka odpadami komunalnymi.

W tabeli 15 zawarto wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca ogółem. Z zaprezentowanych danych wynika, że Gmina Żegocina (185 zł) w porównaniu do gmin sąsiednich posiadała jedną z najniższych wartości wskaźnika w 2019 roku, również w porównaniu do województwa małopolskiego (564 zł) oraz Polski (506 zł). W tabeli 16 przedstawiono wskaźnik obrazujący wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – w Gminie Żegocina w 2019 roku wartość wyniosła 1 zł, co w porównaniu do województwa małopolskiego (51 zł) oraz Polski (34 zł) stanowiło mniejszą

wartość. W podobnej relacji przedstawia się wskaźnik gospodarki ściekowej i ochrony wód przedstawiony w tabeli 17. Gmina Żegocina z wartością 8 zł w 2019 roku na tle sąsiadujących gmin plasuje się w dolnym zestawieniu, jak również gorzej wypada w porównaniu do województwa małopolskiego (93 zł) i Polski (74 zł). Ostatnim analizowanym aspektem jest wskaźnik gospodarki odpadami komunalnymi przedstawiony w tabeli 18, który w Gminie Żegocina w 2019 roku miał wartość 129 zł – na tle sąsiadujących gmin prezentuje się przeciętnie, natomiast w porównaniu do średniej dla województwa małopolskiego (186 zł) oraz Polski (180 zł) przyjmuje wartości niższe. Na uwagę zasługuje fakt tendencji wzrostowej wydatków na gospodarkę odpadami komunalnymi w badanym okresie w Gminie Żegocina.

Tabela 15 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	352	313	347	459	506
województwo małopolskie	402	380	388	487	564
Gmina Lipnica Murowana	69	67	73	202	329
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	576	687	575	975	1 204
Gmina Trzciana	140	162	214	309	219
Gmina Żegocina	228	141	155	801	185
Gmina Laskowa	76	53	72	91	103
Gmina Limanowa	356	337	371	675	844

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 16 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki w rozdziale 9005 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	15	8	14	35	34
województwo małopolskie	29	36	41	56	51
Gmina Lipnica Murowana	0	0	1	22	0
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	0	2	2	192	117
Gmina Trzciana	0	0	0	78	2
Gmina Żegocina	0	0	1	39	1
Gmina Laskowa	30	0	6	30	36
Gmina Limanowa	1	5	3	97	183

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 17 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – gospodarka ściekowa i ochrona wód w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki w rozdziale 90001 - Gospodarka ściekowa i ochrona wód				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	60	33	38	69	74
województwo małopolskie	102	50	47	88	93
Gmina Lipnica Murowana	28	19	21	131	274
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	209	325	204	402	716
Gmina Trzciana	0	0	0	0	0
Gmina Żegocina	120	21	8	650	8
Gmina Laskowa	15	17	19	19	21
Gmina Limanowa	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 18 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki w rozdziale 90002 - Gospodarka odpadami komunalnymi				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	120	123	129	143	180
województwo małopolskie	121	129	136	147	186
Gmina Lipnica Murowana	29	29	28	28	31
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	185	187	188	190	183
Gmina Trzciana	63	79	144	90	110
Gmina Żegocina	73	76	107	68	129
Gmina Laskowa	20	27	37	32	32
Gmina Limanowa	148	147	182	255	306

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym aspektem ochrony środowiska jest również stan infrastruktury technicznej – wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz jej dostępność dla mieszkańców obszaru Gminy Żegocina. W tabeli 19 oraz na wykresie od 21 przedstawiono udział % korzystających z poszczególnych typów instalacji w liczbie ludności ogółem.

Gmina Żegocina w 2019 roku odznaczała się znacznie mniejszym udziałem % osób korzystających z instalacji wodociągowej (68,9%) w porównaniu do województwa małopolskiego (82,0%) oraz Polski (92,2%). Odsetek osób korzystających z kanalizacji w 2019 roku w Gminie Żegocina wyniósł 60,1%, co w porównaniu do gmin sąsiednich było zdecydowanie wyższym wynikiem (wartość wskaźnika w gminach sąsiednich: 20,2–37,4%). Porównując wynik do województwa małopolskiego (63,9%) oraz Polski (71,2%) – wartość

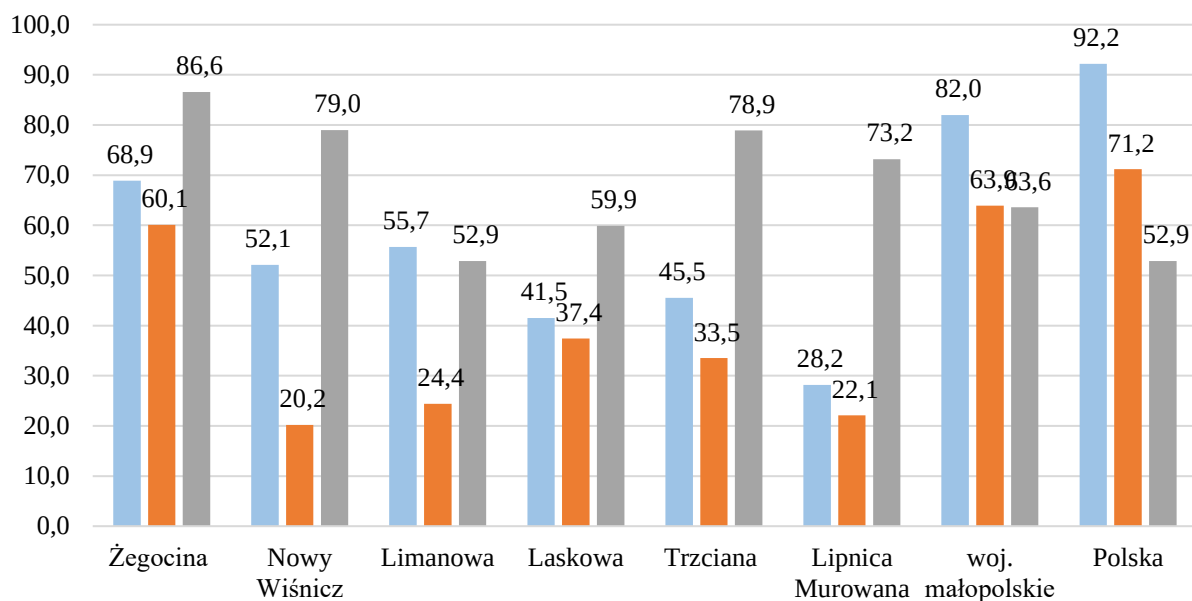
w Gminie Żegocina znacznie niższa. Na wykresie 21 przedstawiono także wskaźnik udziału osób korzystających z sieci gazowej. Gmina Żegocina spośród sąsiadujących gmin odznaczała się w 2019 roku największą wartością (86,6%) i prezentowała się znacznie lepiej na tle średniej dla województwa małopolskiego (63,6%) oraz Polski (52,9%).

Tabela 19 Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019

Jednostka terytorialna	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności														
	Wodociąg					Kanalizacja					Gaz				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	91,8	91,9	92,0	92,1	92,2	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2	52,1	52,1	52,1	52,3	52,9
województwo małopolskie	81,1	81,4	81,6	81,7	82,0	61,4	62,6	63,0	63,3	63,9	62,3	62,3	62,1	63,2	63,6
Gmina Lipnica Murowana	27,4	27,9	27,9	28,0	28,2	22,3	22,6	22,6	23,0	22,1	73,5	72,9	72,9	73,2	73,2
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	44,9	46,1	47,1	49,5	52,1	17,7	17,9	18,2	18,4	20,2	78,7	78,4	78,5	79,0	79,0
Gmina Trzciana	36,9	36,9	36,9	39,6	45,5	32,4	32,4	32,4	32,6	33,5	80,3	79,6	79,2	79,0	78,9
Gmina Żegocina	65,2	65,4	66,2	68,1	68,9	52,6	53,2	53,5	58,3	60,1	89,1	88,4	87,1	86,8	86,6
Gmina Laskowa	41,5	41,5	41,7	41,6	41,5	36,4	36,4	36,8	37,0	37,4	56,9	57,2	57,8	58,2	59,9
Gmina Limanowa	53,5	54,1	54,5	55,3	55,7	19,1	19,8	20,4	21,1	24,4	50,4	50,7	50,5	51,0	52,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 21 Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym aspektem w nawiązaniu do omawianych wcześniej danych jest dostępność mieszkańców gminy do wody i kanalizacji. Częstym zjawiskiem jest mniejsza ilość sieci kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej, która może wynikać z innej trasy prowadzonej linii wodociągowej i kanalizacyjnej, jednakże w większości przypadków biegną one równolegle. W tabeli 20 przedstawiono relację między długością sieci kanalizacyjnej a wodociągowej. Wskaźnik w Gminie Żegocina w 2019 roku wynosił 109%, co w porównaniu do gmin z nią sąsiadujących plasuje ją w środku zestawienia, natomiast w stosunku do województwa małopolskiego (79%) oraz Polski (53%) prezentuje wyższe wartości.

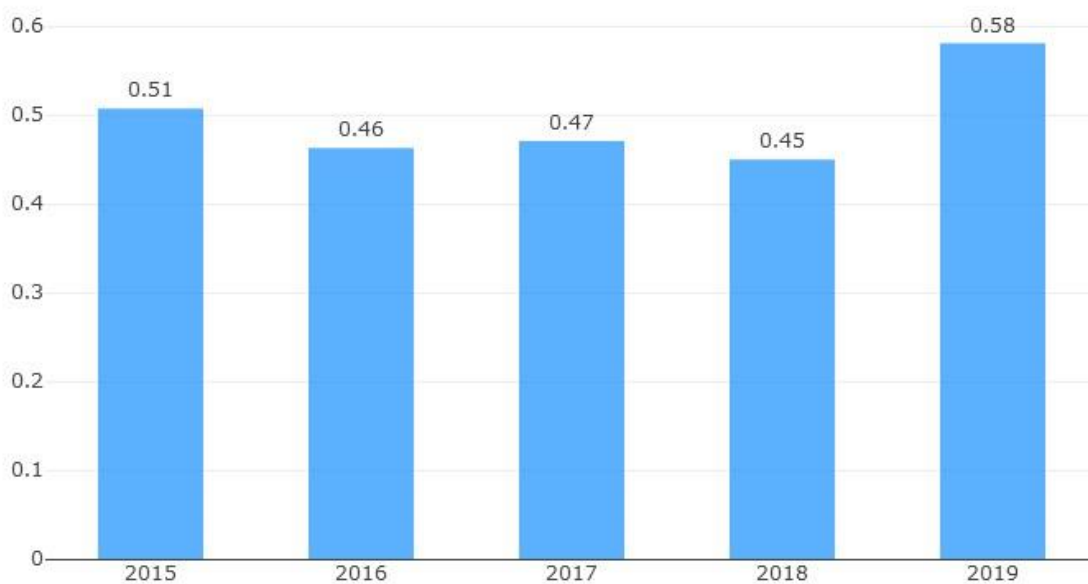
Tabela 20 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w ujęciu % w Gminie Żegocina, gminach sąsiednich, województwie małopolskim i w Polsce w latach 2015-2019

Jednostka terytorialna	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	50	51	52	52	53
województwo małopolskie	76	77	78	78	79
Gmina Lipnica Murowana	462	462	462	485	485
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	30	29	28	30	38
Gmina Trzciana	63	63	63	49	40
Gmina Żegocina	85	85	85	109	109
Gmina Laskowa	231	231	231	231	233
Gmina Limanowa	31	31	32	32	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym analizowanym aspektem w zakresie środowiska jest analiza prowadzona przez MRL w wymiarze środowiskowym. Na rysunku 10 przedstawiony został wskaźnik rozwoju Gminy Żegocina w wymiarze środowiskowym, z którego wynika, iż Gmina Żegocina wypada korzystnie w swojej grupie porównawczej, gdyż wskaźnik przyjmuje wartości powyżej „0”. Na przestrzeni kilku lat wskaźnik był na zbliżonym poziomie i ulegał niewielkim wahaniom, natomiast w 2019 roku zauważalny był wzrost wartości w stosunku do roku poprzedniego – z poziomu 0,45 do wartości 0,58.

Rysunek 10 Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy – Gmina Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na wymiar środowiskowy składają się 3 obszary:

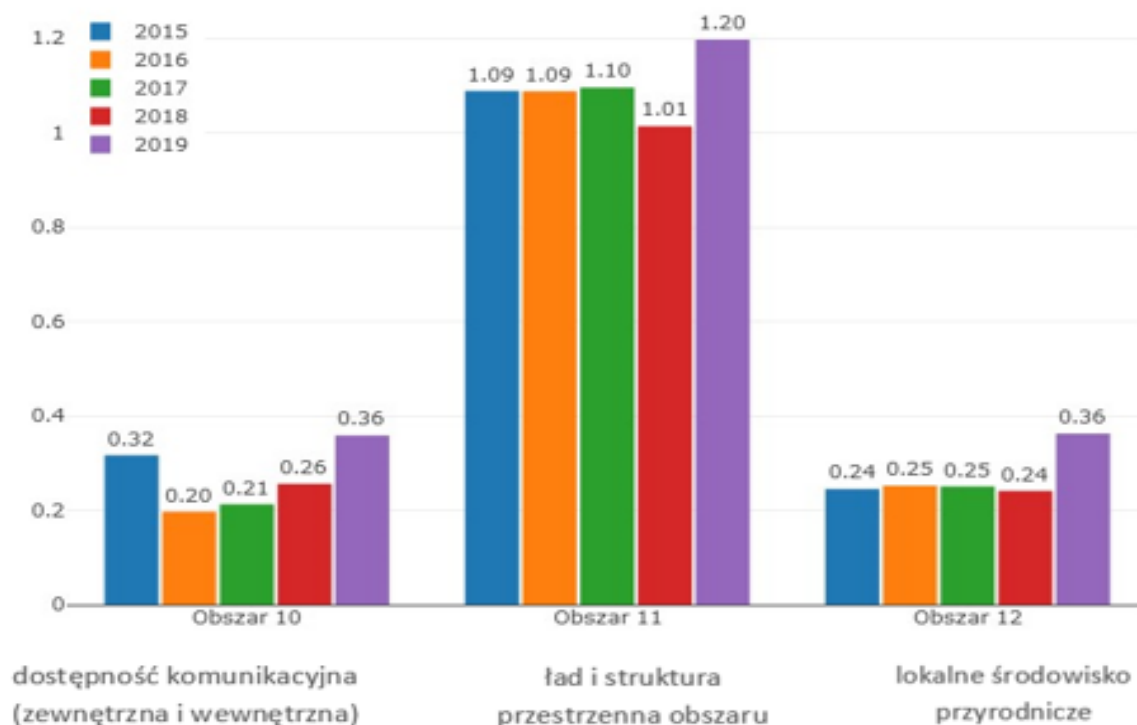
- dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) (Obszar 10),
- ład i struktura przestrzenna obszaru (Obszar 11),
- lokalne środowisko przyrodnicze (Obszar 12).

Na rysunku 11 została przedstawiona sytuacja rozwoju w wymiarze środowiskowym gminy w okresie 4-letnim. Z przedstawionych wartości kolumn wynika, że wszystkie obszary w Gminie Żegocina są na poziomie dodatnim, co kształtuje obraz i pozycję gminy na tle pozostałych jako ośrodek o dużym potencjale na płaszczyźnie środowiskowej.

Najkorzystniej w Gminie Żegocina prezentuje się wskaźnik w obszarze 11 (stosowanie instrumentów planowania przestrzeni, udział mieszkańców w procesie planowania, zwartość gminy, zrównoważenie funkcji społeczno-gospodarczych i środowiskowych, ochrona krajobrazu), który zdecydowanie wybija się na tle dwóch pozostałych i w 2019 roku zanotował

wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Obszar 10 (długość sieci dróg, jakość sieci dróg, dostępność indywidualnych środków transportu, rozwój alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych w miastach, inne formy transportu – kolej i transport lotniczy, skala ruchu turystycznego) przyjmuje w analizowanym okresie czasu wartości dodatnie, a w ostatnim badanym roku notuje lepszy wynik w porównaniu do roku poprzedniego. W obszarze 12 (stan głównych komponentów środowiska, dostępność walorów/usług przyrodniczych, sposób gospodarowania zasobami środowiska) wartości wskaźników także przybierają wartości dodatnie, a w ostatnim badanym roku zanotowały niewielki wzrost w kontekście do roku poprzedniego.

Rysunek 11 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 10–12 (wymiar środowiskowy)

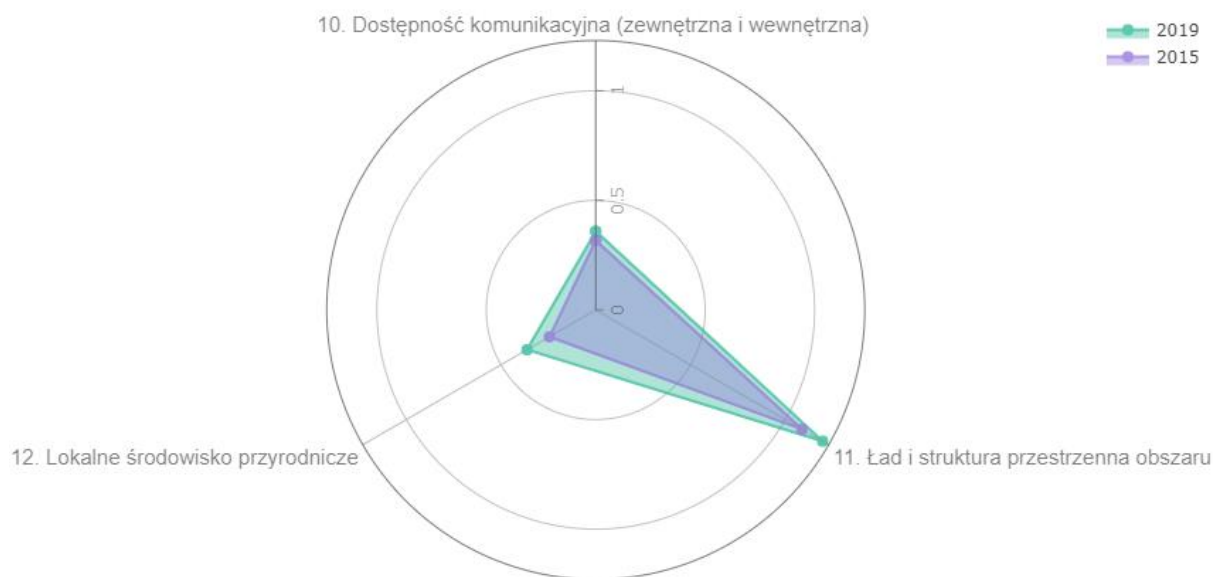

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Aby zobrazować wyżej przedstawione obszary oraz rozwój gminy, porównano sytuację między 2015 a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy. Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemne – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach. Z danych na rysunku 12 wynika, że w Gminie Żegocina w 2019 roku wszystkie trzy wskaźniki miały wartości dodatnie. Najlepiej w tym zestawieniu prezentuje się wskaźnik 11 (ład i struktura przestrzenna obszaru), kolejno 12

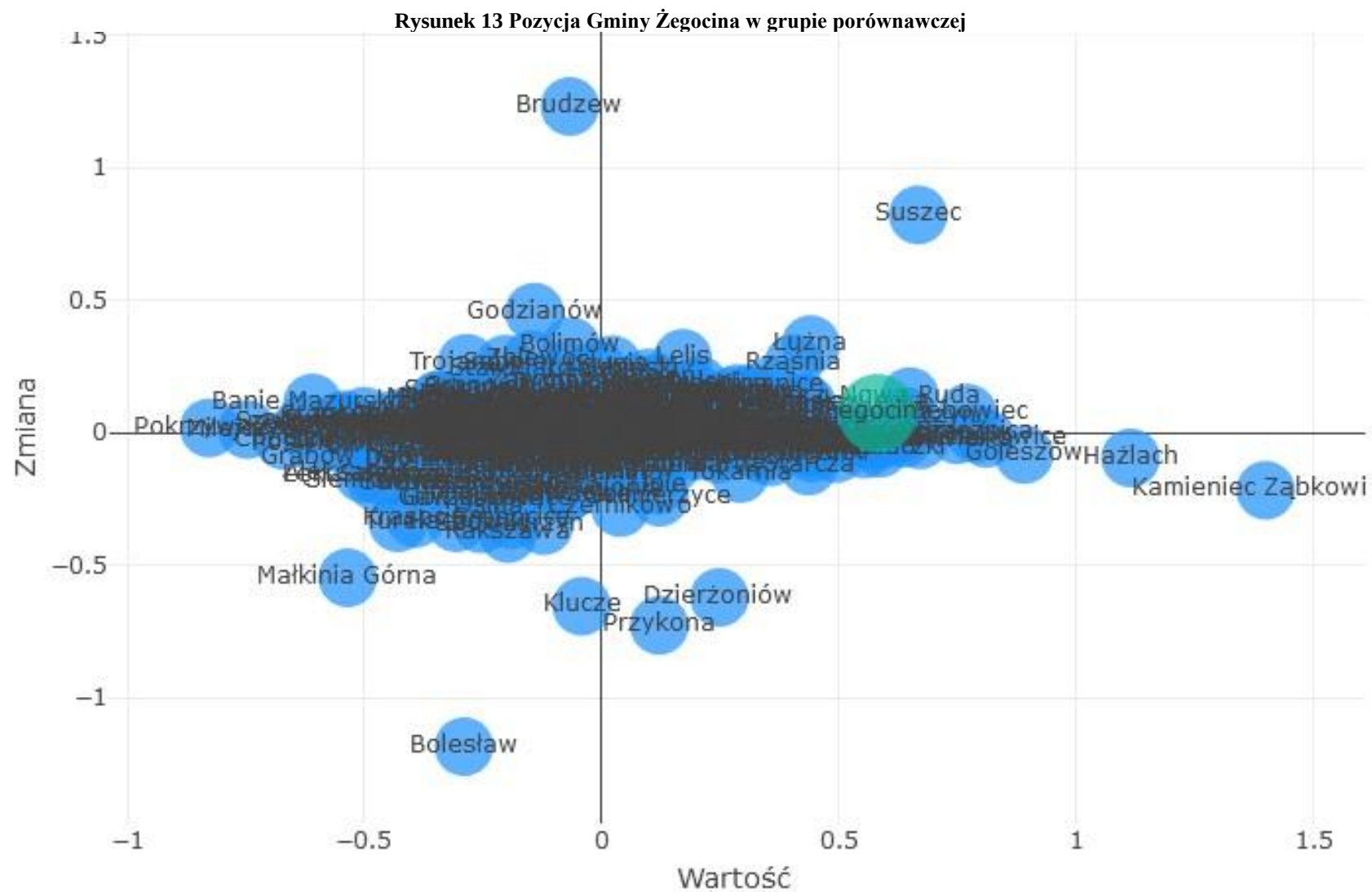
(lokalne środowisko przyrodnicze) oraz 10 (dostępność komunikacyjna – zewnętrzna i wewnętrzna).

Rysunek 12 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Żegocina

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na rysunku 13 zaprezentowano położenie Gminy Żegocina w odniesieniu do swojej grupy porównawczej gmin. Jak zostało opisane w rozdziale metodologicznym niniejszej Diagnozy, wg MRL Gmina Żegocina należy do grupy porównawczej: *I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza*, która liczy łącznie 483 gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej. Gmina Żegocina pozycjonuje się w I ćwiartce, przyjmując tym samym obie wartości dodatnie („wartość” i „zmiana”), powyżej „0”, co oznacza, że prezentuje sytuację lepszą niż średnia w grupie porównawczej oraz nieznaczny wzrost względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Gmina Żegocina w porównaniu do większości gmin porównywanych, przedstawionych poniżej, ma względem nich pozycję i sytuację znacznie lepszą.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

6. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Żegocina znajdują się liczne obiekty dziedzictwa kulturowego. Według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie (aktualny stan na dzień 31 marca 2021 roku) do zabytków nieruchomych Gminy Żegocina zalicza się (wg sołectw)⁹:

Łąka Górna:

- cmentarz wojenny Nr 304 z I wojny światowej, 1915-16 (nr rej.: A-372 z 15.12.1993),
- kapliczka słupowa, 1918 (nr rej.: jw.),
- zespół dworski, 4 ćw. XIX (nr rej.: A-56/M z 9.05.2006):
- dwór, po 1870, 1921, 1939,
- spichrz,
- kaplica drewniana,
- kapliczka słupowa z figurą Chrystusa, 1873,
- park z aleją grabową.

Rozdziele:

- kościół cmentarny pw. św. Jakuba, drewn., 1563 (nr rej.: 358 z 9.04.1960),
- cmentarz przy kościele (nr rej.: jw.).

Żegocina:

- kościół par. pw. św. Mikołaja Biskupa, 1895 (nr rej.: A-36/M z 28.12.2005),
- cmentarz wojenny Nr 301 z I wojny światowej, przy ogrodzeniu kościoła, 1915-16 (nr rej.: A-384 z 8.06.1995),
- cmentarz wojenny Nr 302 z I wojny światowej (kwatery na cmentarzu par. rzym.-kat.), 1915-18 (nr rej.: A-377 z 25.01.1994).

Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego jest dziedzictwo lokalne, w tym działalność: Centrum Kultury, Sportu i Turystyki, Kół Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszeń, co świadczy o aktywności kulturalnej mieszkańców, ich chęci wspólnej realizacji przedsięwzięć, przywiązania i więzi z miejscem zamieszkania. W tabeli 21 przedstawiono działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w Gminie Żegocina w 2019 roku, z kolei na

⁹ Wykaz obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych województwa małopolskiego, wwoz.malopolska.pl/wp-content/uploads/2021/02/rejestr-krakowski-styczeń-2021.pdf, inf. z dnia 20.06.21 r.

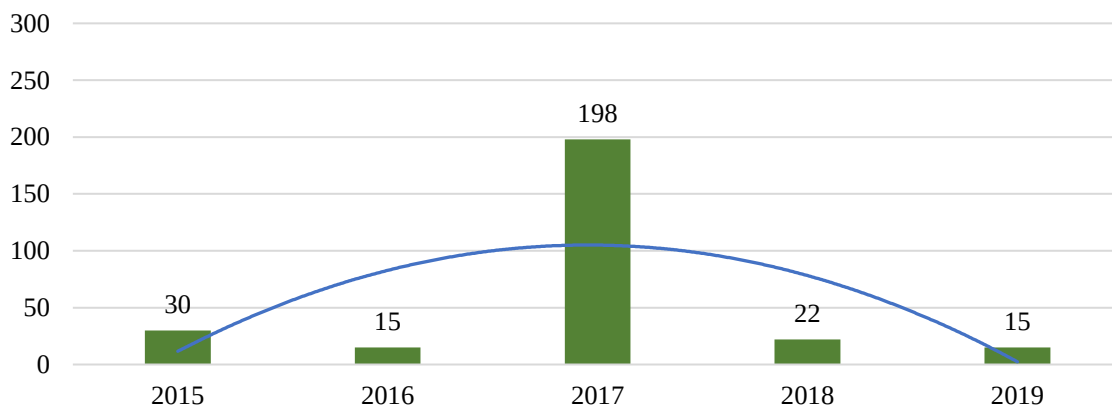
wykresie 22 – liczbę zorganizowanych imprez w latach 2015–2019, zaś na wykresie 23 – liczbę uczestników tych imprez.

Tabela 21 Działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w Gminie Żegocina w 2019 roku

Rodzaj działalności	Wartość
Liczba obiektów kultury	4
Liczba imprez	15
Uczestnicy imprez	4 570
Liczba uczestników imprez na 1 000 ludności	832,6
Grupy artystyczne	3
Członkowie grup artystycznych	60
Koła / kluby / sekcje	4
Członkowie kół / klubów / sekcji	80
Liczba osób na placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę)	1 390,00
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności	7,2

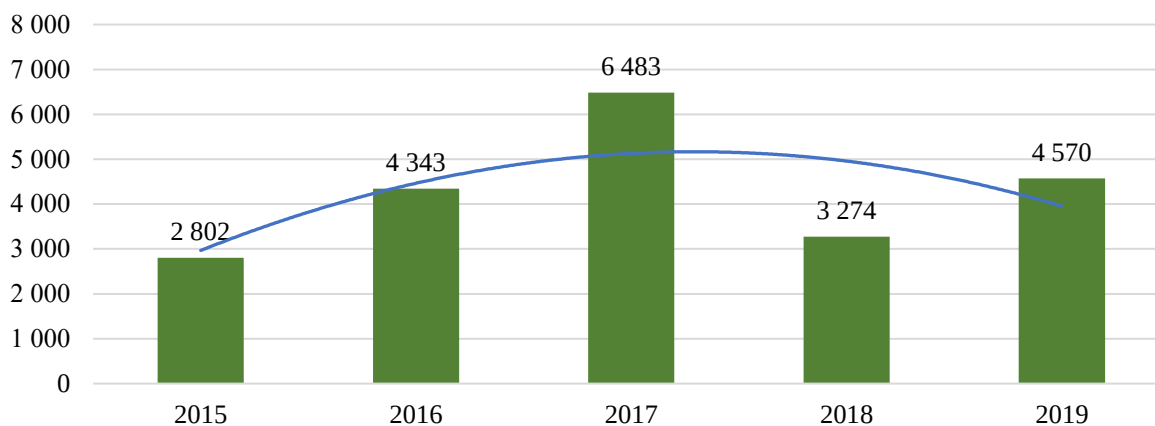
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 22 Liczba organizowanych imprez przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 23 Liczba uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Działalność wcześniej wspomnianej instytucji pozwala lokalnej społeczności na uczestnictwo w kulturze na płaszczyźnie wielowymiarowej, stwarza możliwości rozwoju oraz jest przyczynkiem do zacieśnienia więzi międzyludzkich, co pozytywnie przekłada się na pozostałe aspekty życia codziennego mieszkańców gminy. Na terenie Gminy Żegocina funkcjonują trzy obiekty odpowiedzialne za kultywowanie kultury:

- Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Żegocinie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żegocinie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żegocinie – Filia w Łącku Górnej.

O aktywności społeczności Gminy Żegocina świadczą liczne wydarzenia kulturalne organizowane m.in. przez: Urząd Gminy Żegocina, Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Żegocinie, Koła Gospodyń Wiejskich, Parafię Łącka, Parafię Żegocina czy Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Żegocińskiej. Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Żegocina można zaliczyć takie wydarzenia jak: *Urodziny Żegociny, Festiwal Beskidzkie Rytm i Smaki, Ostatki Kolędowe, Orszak Trzech Króli, Majówka nad Stawem, Sobórki, Rajd Szlakiem Cmentarzy I Wojny Światowej, uroczystości patriotyczne i inne.*

7. Sport, rekreacja i turystyka

Atrakcyjność turystyczna danego obszaru to właściwości, które są pochodną różnych cech środowiska przyrodniczego oraz środowiska kulturowego. Cechy wywierają duży wpływ na zainteresowanie wśród potencjalnych turystów, którzy mogą odwiedzić dane miejsce. O atrakcyjności danego miejsca decydują również różnego rodzaju atrakcje turystyczne, zagospodarowanie terenu jak i dostęp do komunikacji¹⁰. Należy uwzględnić, że katalog atrakcyjności danego miejsca, regionu nie jest zbiorem zamkniętym, na atrakcyjność konkretnego miejsca wpływ ma szereg innych ważnych cech, które determinują poziom zainteresowania danym miejscem.

Atrakcja turystyczna to cokolwiek, co może przyciągnąć ludzi w dane miejsce i może zaintrygować ich pod pewnymi względami¹¹.

Na obszarze Gminy Żegocina można wyróżnić następujące atrakcje turystyczne¹²:

- Park Geologiczny w Żegocinie,
- Punkt Widokowy w Rozdzielu,
- Źródło wody mineralnej w Żegocinie,
- Izba Regionalna i Galeria Wiejska w Żegocinie.

Z całą pewnością do miejsc wartych uwagi na terenie Gminy Żegocina należą zabytki i kapliczki, wśród nich można wyróżnić¹³:

- Kościół Parafialny w Żegocinie,
- Kościół zabytkowy w Rozdzielu,
- Najstarszy w Polsce nagrobek chłopski w Żegocinie,
- Kaplica Pod Lipami w Rozdzielu,
- Figura Św. Floriana w Żegocinie,
- Figura Św. Franciszka w Żegocinie,
- Dwór w Łąckiej Górnej.

¹⁰ Kowalczyk A. *Fenomenologia przestrzeni turystycznej*, s. 12, Turystyka 2014, [w]: Encyklopedia Zarządzania, www.mfiles.pl

¹¹ Lundberg D., *The Tourist Business*, s. 33, New York Van Nostrand Reinhold, 1985, [w]: Encyklopedia Zarządzania, www.mfiles.pl

¹² Urząd Gminy w Żegocinie, *Co zwiedzać*, zegocina.pl/co-zwiedzac, inf. z dnia 20.06.21 r.

¹³ jw.

Obok wcześniej wymienionych atrakcji turystycznych i zabytków należy uwzględnić obiekty historyczne, które są miejscem upamiętnienia przez lokalnych mieszkańców wydarzeń historycznych mających miejsce na ich terenie. Do takich obiektów zaliczyć można:

- Pomnik "Poległym w latach 1939–1945" w Żegocinie,
- Obelisk Stefana Bohanesa w Łąckiej Górnej.

Oprócz licznych atrakcji turystycznych Gmina Żegocina dysponuje bazą noclegową, do której należy zaliczyć:

- Centrum Kultury Sportu i Turystyki,
- Schronisko młodzieżowe,
- Agroturystyka Łopusze,
- Hotel Hexe,
- Bacówka „Na Zadzielu”,
- Agroturystyka Agro-Bella,
- Agroturystyka Faron,
- Agroturystyka Pod Skalką.

Wśród szlaków w Gminie Żegocina, przebiegających przez granicę administracyjną gminy, należy wyróżnić¹⁴:

- dwa szlaki zielone: pierwszy o długości 23 km z Rajbrotu przez Rogozową, Dominiczną Górę, Szpilówkę, Machulec do Czchowa oraz drugi, rozciągający się na długości 4 km z Żegociny do Łopuszy,
- szlak żółty o długości 7 km z Żegociny przez Kamionną do Pasierbca,
- szlak niebieski o długości 54 km, którego trasa rozpoczyna się w Bochni i prowadzi przez Nowy Wiśnicz, rezerwat przyrody Kamień Grzyb, Kamienie Brodzińskiego, Rajbrot, Łopusze, Górę Kamionną do Tymbarku,
- szlak czarny 10,5-kilometrowy, którego punktem wyjściowym jest Lipnica Murowana, przez Dolinę Piekarskiego, Rogozową, Bacówkę Białą Jeleń do Rajbrotu.

Spacerowy szlak¹⁵:

- czerwony: Żegocina – Źródło Zuber.

¹⁴ Gminny Program Rewitalizacji Gminy Żegocina na lata 2016–2020 s. 17.

¹⁵ jw.

Górskie trasy rowerowe¹⁶:

- zielona (łatwa): Żegocina – Łąka Górna – Bełdno – Żegocina (11 km),
- niebieska (średnia): Żegocina – Rozdziele – Laskowa – Żegocina (1,7 km), łącząca się z niebieską w Gminie Laskowa,
- czerwona (trudna): Żegocina – Kamionna – Rozdziele – Żegocina (12,4 km).

Jedną z największych atrakcji turystycznych Gminy Żegocina jest znajdująca się Góra Kamionna położona w obrębie czterech gmin: Gminy Laskowa, Trzciana, Limanowa oraz również w Gminie Żegocina. Szczyt góry o wysokości 801 m n.p.m., usytuowany jest w paśmie Beskidu Wyspowego. Z centrum Żegociny na Górę Kamionna wiedzie żółty szlak o długości około 4 km, który można pokonać pieszo w czasie 1 godz. 30 min. Kolejnym szlakiem turystycznym zlokalizowanym na terenie gminy jest trasa do Źródła „Zuber” o długości 2 km, którą można przebyć z centrum Żegociny w czasie nie większym niż 40 min. Warta odnotowania jest również trasa rowerowa wokół Żegociny, o długości przeszło 9 km – podróżując rowerem możliwe jest zwiedzenie Żegociny i okolicznych miejscowości położonych wzdłuż ścieżki rowerowej¹⁷.

Czynnikiem wpływającym na ruch turystyczny na danym obszarze jest dostępność do infrastruktury towarzyszącej w postaci bazy noclegowej oraz obiektów gastronomicznych. W Gminie Żegocina znajdują się obecnie osiem obiektów noclegowych, w których łączna liczba miejsc oddanych na potrzeby turystów to 150. Według danych zawartych w tabeli 22 Gmina Żegocina odznacza się spośród gmin sąsiednich oraz województwa małopolskiego i Polski, największą dynamiką miejsc noclegowych całorocznych, której wartość w 2019 roku wyniosła 120,4, podczas gdy dla województwa małopolskiego 104,2, a Polski 103,1.

¹⁶ jw.

¹⁷ Szlaki turystyczne Małopolski, strona internetowa Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK, malopolska.szlaki.pttk.pl, inf. z dnia 18.06.2021 r.

Tabela 22 Dynamika miejsc noclegowych całorocznych w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dynamika miejsc noclegowych całorocznych (poprzedni rok = 100)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	102,3	106,5	102,0	105,4	103,1
województwo małopolskie	103,4	108,3	103,6	102,8	104,2
Gmina Lipnica Murowana	100,0	100,0	54,1	161,0	100,0
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gmina Trzciana	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Gmina Żegocina	100,0	100,0	100,0	62,0	120,4
Gmina Laskowa	100,0	170,8	100,0	100,0	58,5
Gmina Limanowa	66,7	150,0	100,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obok miejsc i zabytków turystycznych będących w dyspozycji Gminy Żegocina, ważnym odnotowania faktem jest sport i związane z nim aspekty. Na terenie Gminy Żegocina funkcjonuje Klub Sportowy Beskid Żegocina, ponadto gmina posiada na swoim terytorium kilka obiektów sportowych takich jak: orliki, boisko wielofunkcyjne, kort tenisowy, basen odkryty, na których mieszkańcy mogą czynnie uprawiać wiele dyscyplin sportu. Infrastruktura sportowa ściśle wiąże się z liczbą członków klubów zlokalizowanych na terenie gminy, których liczba w badanym roku wynosiła 52, a ćwiczących ogółem: 155 osób.

8. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

System planowania przestrzennego w Polsce odbywa się zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.). Struktura systemu jest zhierarchizowana, podzielona na 3 szczeble, tj.: krajowy, regionalny, lokalny. Zgodnie z art. 1 ww. ustawy określa się:

- zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej;
- zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy – przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Przy uwzględnianiu terenu i określaniu potencjalnych sposobów i możliwości jego zagospodarowania, istotnym elementem w tego typu działaniach jest wzgląd na interes publiczny i interesy prywatne, których głównym celem kierunkowym powinno być dążenie do ochrony istniejącego zagospodarowania terenu przed zdegradowaniem oraz niekorzystnymi zmianami, jak również analiza wielopłaszczyznowa.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „Studium”. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których określa się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu¹⁸.

Gmina Żegocina na dzień sporządzania Diagnozy posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, które uchwalone zostało *Uchwałą Nr XXIII/200/2002 Rady Gminy w Żegocinie z dnia 7 czerwca 2002 r.* W 2020 roku trwały prace nad nowelizacją uchwały, które poprzedziła dyskusja publiczna nad możliwymi rozwiązaniami, które miały

¹⁸ *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

zostać przeanalizowane oraz przyjęte w docelowym projekcie Studium. W dniach 17.06–8.07.21 r. projekt został udostępniony mieszkańcom do wglądu, jak również zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy w Żegocinie, gdzie mieszkańcy mogli zabrać głos i wnieść poprawki do projektu Studium.

W Gminie Żegocina, zgodnie z treścią Studium, polityka zagospodarowania przestrzennego jest prowadzona na zasadach opartych na wartościach związanych z szerokorozumianym ekorozwojem, zapewnienia ładu środowiskowego, uwzględniając przy okazji aspekty takie jak: gospodarka, funkcjonalność oraz ochrona. Głównym celem zagospodarowania przestrzennego obszaru Gminy Żegocina jest koncentracja osadnictwa oraz rejonizacja działalności społeczno-gospodarczej w formie swoistych zespołów zabudowy, które położone są niżej na obszarze gminy przy jednoczesnym unikaniu planowania zabudowy wzdłuż dróg oraz wąskich dolin krajobrazu górskiego w obrębie wyższych partii wzniesień¹⁹.

Podstawowe cele i działania dotyczące rozwoju funkcjonalno-przestrzennego obszaru Gminy Żegocina zawarte są we wspomnianym już Studium. Do głównych celów i działań polityki przestrzennej należy²⁰:

- Przebudowa struktury wsi:
 - stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju poszczególnych sołectw,
 - poprawa struktury gospodarstw poprzez czynności stymulacji procesów koncentracji ziemi, które przełożą się na wzrost efektywności produktów rolniczych jak również specjalizacji produkcji;
- Rozwój stopnia poziomu wykształcenia miejscowej ludności z jednoczesnym dostosowaniem do aktualnych potrzeb na rynku pracy;
- Unowocześnienie oraz rozwój infrastruktury technicznej;
- Ochrona systemu środowiska naturalnego.

Kierunki polityki przestrzennej:

a) Działania przyczyniające się do objęcia ochroną i dolesieniem, do głównych z nich zaliczamy:

- ochrona zasobów dziedzictwa i tożsamości kulturowej regionu,
- podporządkowanie rozwoju rolnictwa uwzględniając specyfikę struktury przyrodniczej,

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina, s. 16.

²⁰ jw.

- ochrona obszarów osuwiskowych i terenów, na których występują procesy erozyjne.

b) Aktywizacja rozwoju turystyki i wypoczynku:

- rozwój funkcji turystycznej w gminie dla pobudzenia rozwoju gospodarczego, a także tworzenie nowych miejsc pracy,
- rozwój różnorodnej turystyki i wypoczynku z naciskiem na agroturystykę,
- wskazanie terenów, które wykorzystane zostaną na potrzeby turystyki i wypoczynku wraz z określeniem użytkowania zgodnie z zasadami ochrony środowiska.

c) Restrukturyzacja rolnictwa:

- rozszerzanie powierzchni gospodarczych przy jednoczesnym ograniczaniu zatrudnienia w rolnictwie,
- wielosektorowy rozwój terenów wiejskich (tworzenie pozarolniczych miejsc pracy),
- podnoszenie stopnia wykształcenia ludności rolniczej,
- tworzenie kierunków produkcji uwzględniających zasady ekologii.

d) Uzupełnienia w zakresie infrastruktury technicznej:

- projektowanie zbiorników retencyjnych, sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, energetycznych, teletechnicznych, wysypisk śmieci, dróg ponadlokalnych i lokalnych.

Na rysunku 14 przedstawiającym model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żegocina wyróżnić należy dwa główne rejony funkcjonalno-przestrzenne, do których należą:

- rejon priorytetu rolnictwa oznaczony jako nr 1,
- rejon priorytetu rekreacji oznaczony jako nr 2.

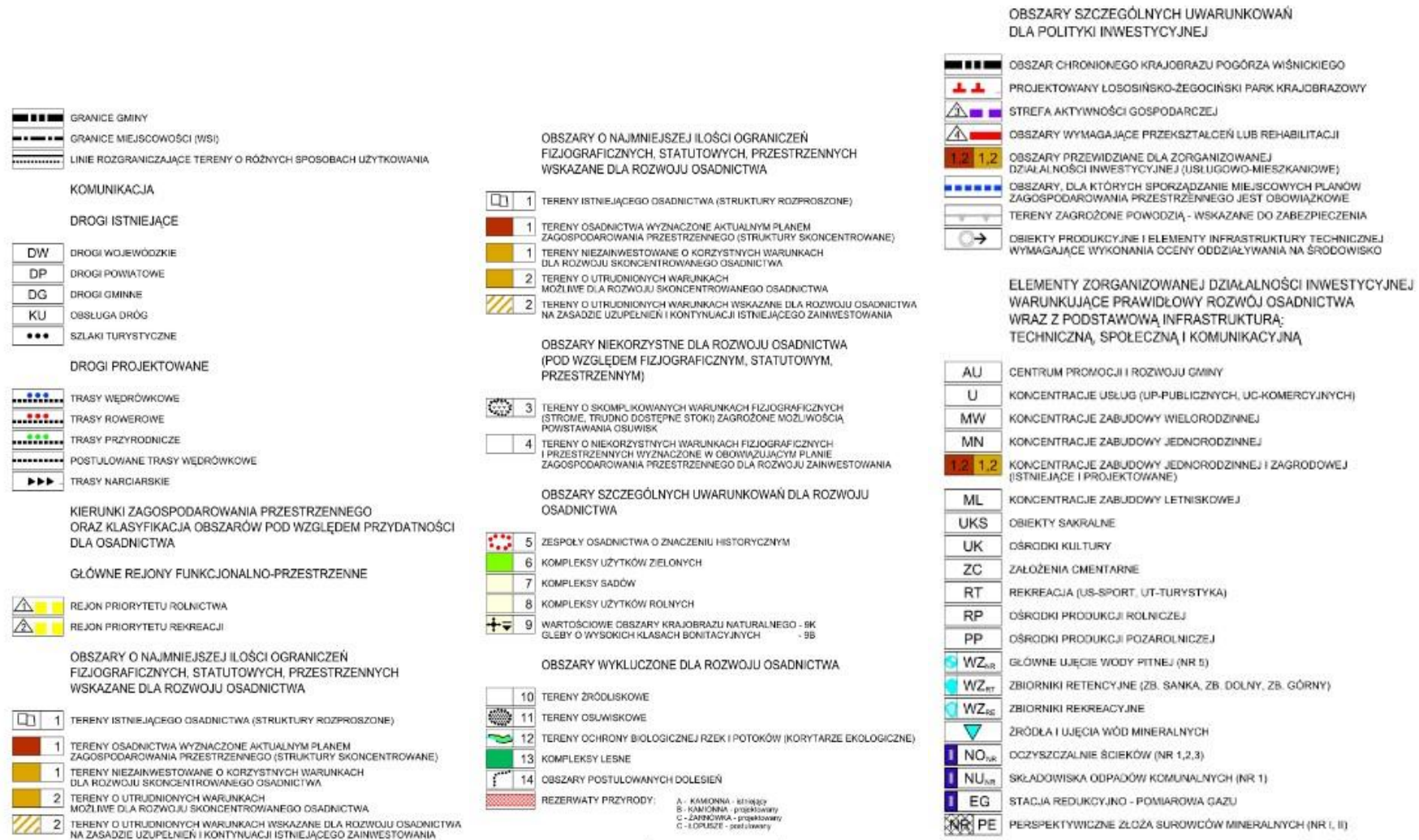
Rejon priorytetu rolnictwa został uwzględniony w północnej oraz centralnej części Gminy Żegocina, w którego skład wchodzi sołectwa: Łąka Górna, część obszaru Bytomska oraz część obszaru Żegociny.

Rysunek 14 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żegocina – kierunki zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego / Strategia funkcjonalno-przestrzenna użytkowania terenów / Załącznik do Uchwały Nr XXIII/200/2002 Rady Gminy w Żegocinie z dnia 7 czerwca 2002 r.

Rysunek 15 Legenda do Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żegocina – kierunki zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego / Strategia funkcjonalno-przestrzenna użytkowania terenów / Załącznik do Uchwały Nr XXIII/200/2002 Rady Gminy w Żegocinie z dnia 7 czerwca 2002 r

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP) to akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały rady gminy, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały)²¹.

W Gminie Żegocina obowiązują cztery MPZP, które zostały przyjęte uchwałami:

1. *Uchwała nr IX/54/2011 Rady Gminy Żegocina z dnia 19 października 2011 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żegocina.*
2. *Uchwała Nr VIII/54/2015 Rady Gminy Żegocina z dnia 15 września 2015 r. w sprawie uchwalenia „Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina”.*
3. *Uchwała Nr VIII/55/2015 Rady Gminy Żegocina z dnia 15 września 2015 r. w sprawie uchwalenia „Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina”.*
4. *Uchwała Nr XXIV/172/2017 Rady Gminy Żegocina z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żegocina.*

Obok Studium oraz MPZP, dokumentem, który określa przeznaczenie terenu i charakteryzuje obszar jest program rewitalizacji. Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów sklasyfikowanych jako zdegradowane poprzez działania całościowe, które obejmują wcześniej wspomniane zagadnienia. Rewitalizacja jako główny cel zakłada optymalne wykorzystanie unikalnych uwarunkowań danego obszaru jak również wzmacnianie lokalnych potencjałów, jest procesem zaprojektowanym na wiele lat, prowadzonym przez podmioty (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, organy władzy publicznej). Dla kompleksowego prowadzenia rewitalizacji wymagane jest:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza, która ma posłużyć wyznaczeniu obszaru rewitalizacji jak również analizie problemów, obejmująca kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne oraz środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w kontekście działań rewitalizacyjnych;

²¹ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

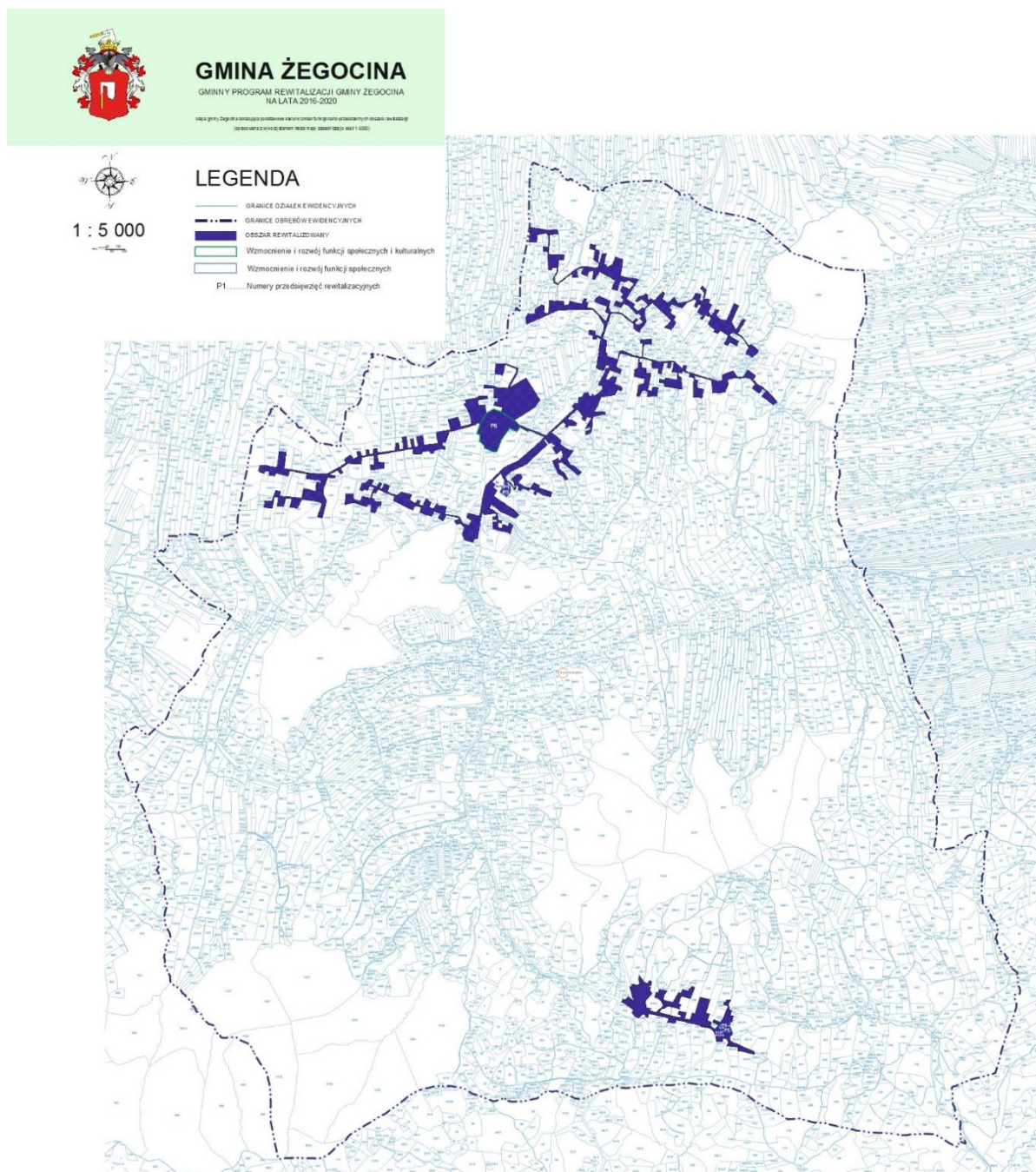
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- włączenie partnerów w procesy programowania oraz realizacji projektów rewitalizacyjnych, dialog z podmiotami i grupami, których rewitalizacja ma dotyczyć.

Gmina Żegocina na dzień opracowywania dokumentu Diagnozy posiada *Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016–2020*, okres obowiązywania dokumentu dobiegł więc końca. Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.* (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie leży w zakresie właściwości gminy i stanowi jej zadanie własne. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji poprzedzała wnikliwa diagnoza w wielu obszarach, m.in.: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym oraz środowiskowym, dlatego też warto (pomimo zakończenia okresu obowiązywania dokumentu), zwrócić uwagę na jej wyniki.

Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy i diagnozy przez władze Gminy Żegocina uznano, że obszarem wymagającym rewitalizacji w tamtym czasie była północna część gminy – sołectwo Łąka Górna. Na mniejszą skalę rewitalizacja została zaplanowana w sołectwie Rozdziele. Na rysunku 16 przedstawiono obszar rewitalizacji Gminy Żegocina.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Żegocina na lata 2016–2020 był jednym z dokumentów wpisanych do *Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa małopolskiego*, dzięki czemu Gmina Żegocina miała większe szanse na pozyskanie funduszy na realizację zaplanowanych w dokumencie projektów. Zrealizowano m.in. projekt pn. *Przebudowa budynku przedszkola samorządowego w m. Łąka Górna szansą na dobry start małego dziecka*, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2014–2020 z działania 11.2 *Odnowa obszarów wiejskich*, projekt pn. *Łąka Górna przyjazna przedszkolakom*, w ramach RPO WM na lata 2014–2020 z działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*,

Rysunek 16 Obszar rewitalizacji Gminy Żegocina

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016–2020, Żegocina 2017, s. 116.

9. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych²². Obowiązek ochrony bezpieczeństwa publicznego dotyczy wszystkich organów państwa oraz społeczeństwa. We wszystkich państwach znajdują się specjalnie powołane do tego organy. W Polsce ten obowiązek wypełnia m.in.: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego czy Straż Pożarna.

Jednostki OSP funkcjonują jako organizacje pozarządowe, stanowiąc ważny element krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG). Współpraca w ramach systemu opiera się głównie na współdziałaniu podczas akcji ratowniczych z udziałem specjalistów, grup ratowniczych. Do głównych zadań, które realizowane są przez poszczególne jednostki OSP, zaliczamy²³:

- gaszenie pożarów,
- ratownictwo techniczne, w szczególności na drogach,
- ewakuacja poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia,
- oznakowanie i zabezpieczenie miejsc prowadzenia działań ratowniczych,
- prowadzenie działań ratowniczych na obszarach wodnych, w tym podczas powodzi,
- usuwanie skutków zdarzeń, w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy socjalnej poszkodowanym.

W granicach Gminy Żegocina znajdują się formacje odpowiedzialne za dbałość o bezpieczeństwo publiczne, do których zaliczamy:

- Komenda Powiatowa Policji w Bochni,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bochni i jej podległe jednostki,
- OSP Bełdno,
- OSP Bytomsko,
- OSP Łąka Górna,
- OSP Rozdziele,
- OSP Żegocina.

²² Encyklopedia PWN, encyklopedia.pwn.pl, inf. z dnia 23.06.21 r.

²³ Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, *Ochotnicze Straże Pożarne*, gov.pl/web/mswia/ochotnicze-straze-pozarne, inf. z dnia 23.06.21 r.

Głównym celem OSP jest działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami²⁴. W tabeli 23 przedstawiono miejscowe zagrożenia w Gminie Żegocina w latach 2018–2019, uszeregowane wg rodzaju. W 2019 roku miały miejsce ogółem 84 zdarzenia odnotowane przez jednostki ochrony przeciwpożarowej, co było znacznym wzrostem w stosunku do 2018 roku, w którym liczba zdarzeń wyniosła 38. Znacznie wzrosła również liczba zagrożeń (silnych wiatrów) w 2019 w stosunku do 2018 roku, gdzie wartości odpowiednio wyniosły 32 oraz 10. Znaczny wzrost liczby zdarzeń (z poziomu 8 zdarzeń w 2018 do 15 w 2019 roku) zanotowano również w kategorii zagrożeń w komunikacji. Ogólny wniosek z przedstawionych informacji pozwala stwierdzić, że liczby miejscowych zagrożeń w Gminie Żegocina znacząco wzrosły, co przekłada się na wzrastający brak poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców gminy.

Tabela 23 Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia w Gminie Żegocina w latach 2018–2019*²⁵

Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia		
Rodzaj zagrożenia	2018	2019
ogółem	38	84
silne wiatry	10	32
opady śniegu	2	4
opady deszczu	10	15
w komunikacji	8	15
medyczne	0	2

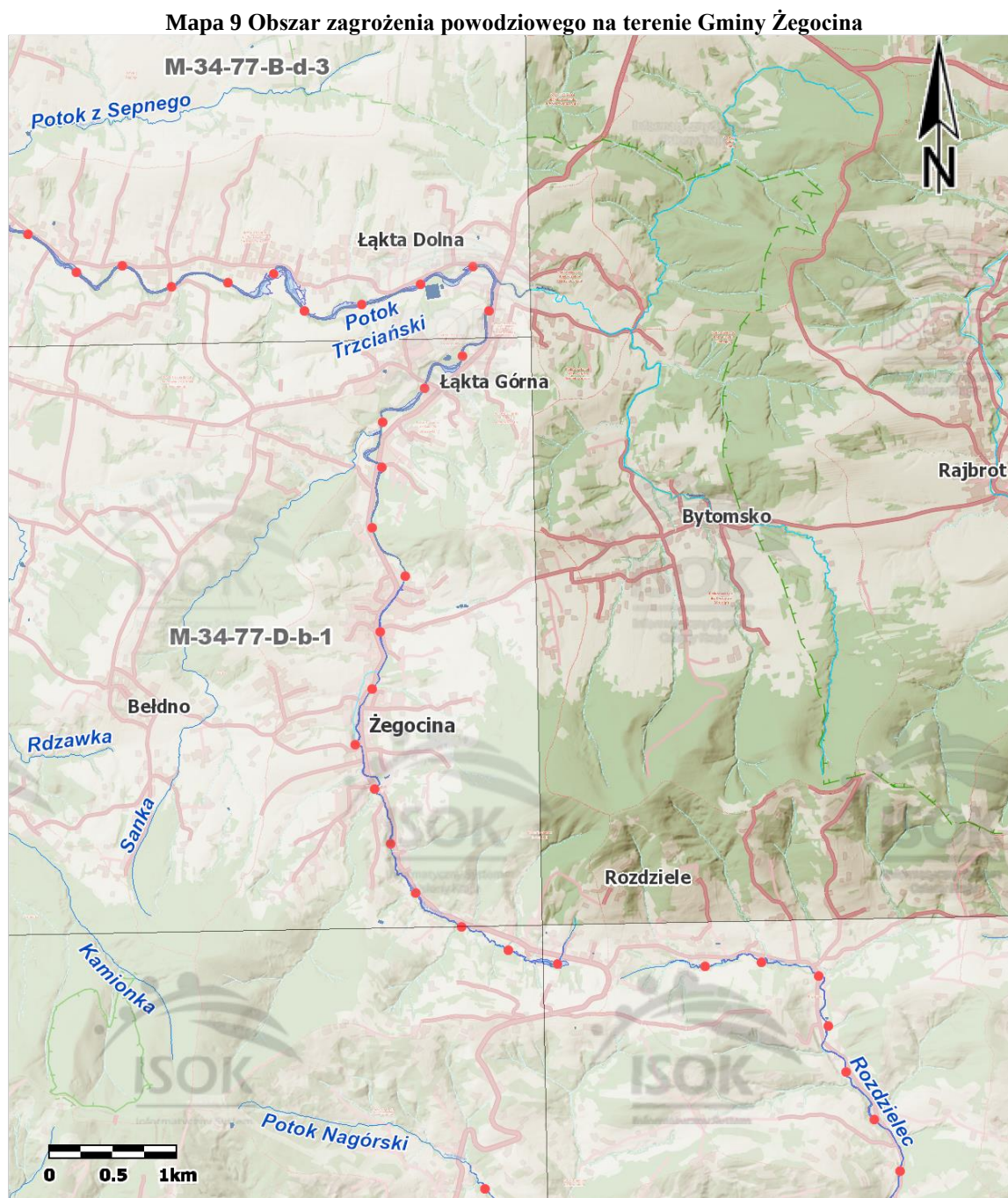
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aktualną sytuację związaną z potencjalnym zagrożeniem powodziowym w Gminie Żegocina przedstawiono na mapie 9. W granicach Gminy Żegocina występują obszary szczególnie zagrożone powodzią od Potoku Saneckiego, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie gminy występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% na 500 lat. Biorąc pod uwagę zagrożenie

²⁴ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej gov.pl, www.gov.pl/web/kgpsp/komendy-wojewodzkie, inf. z dnia 23.06.21 r.

* Z uwagi na różnice w metodologii klasyfikowania wielkości i rodzajów miejscowych zagrożeń, występują różnice w wartościach ogółem.

powodziowe, Gmina Żegocina usytuowana jest niekorzystnie. Zagrożenie powodziowe pochodzi ze strony Potoku Saneckiego i występuje głównie w okresach letnich wezbrań spowodowanych deszczami frontalnymi lub deszczami nawałnymi. Najczęstszą porą występowania tego rodzaju wezbrań są miesiące czerwiec–wrzesień.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

10. Polityka społeczna

Pomoc społeczna polega na działaniu ukierunkowanym do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Obowiązek wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej wynika z ustawy i spoczywa na gminie oraz administracji rządowej. Całość systemu polityki społecznej skupia się na dwóch celach wynikających z podziału na zadania zlecone finansowane z budżetu państwa oraz zadania własne, w których udział ma budżet gminy. Obowiązek wynikający z pomocy społecznej na terenie gminy pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żegocinie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Żegocinie.

Sytuację polityki społecznej w Gminie Żegocina najlepiej obrazują wskaźniki: *gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności, udział [%] beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ogółem, udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach.*

Wskaźniki *gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ogółem* (tabela 24) oraz *beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności* (tabela 25) w Gminie Żegocina na przestrzeni lat 2015–2019 uległy znacznej poprawie poprzez spadek liczby gospodarstw domowych oraz beneficjentów korzystających z tej formy pomocy. Część gmin sąsiednich oraz województwo małopolskie i Polska również wyróżniają się spadkiem wartości wskaźników. Pomimo znacznej poprawy wartość wskaźnika *beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności* (wykres 24) w 2019 roku dla Gminy Żegocina wyniosła 528, co w porównaniu do województwa małopolskiego (413) i Polski (463) stanowi wartość większą (wykres 25).

Tabela 24 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 086 936	1 029 280	956 149	896 157	825 006
województwo małopolskie	73 855	71 062	66 250	63 579	60 237
Gmina Lipnica Murowana	133	141	132	119	145
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	127	112	106	104	93
Gmina Trzciana	142	125	100	80	82
Gmina Żegocina	109	106	95	99	91
Gmina Laskowa	284	265	262	252	239
Gmina Limanowa	628	551	471	455	420

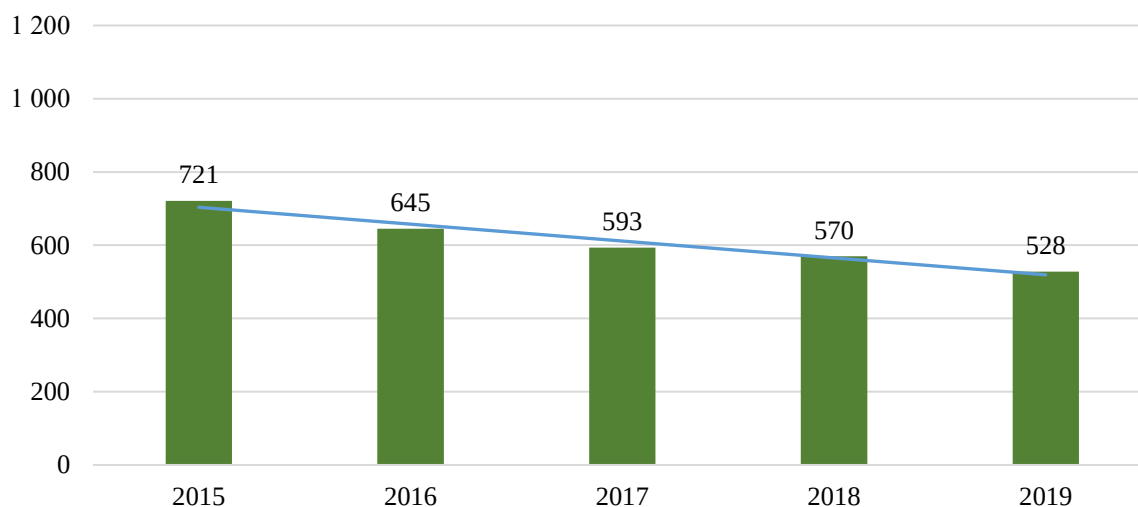
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 25 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019

Jednostka terytorialna	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	710	645	568	513	463
województwo małopolskie	611	549	485	447	413
Gmina Lipnica Murowana	791	800	683	620	639
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	336	295	246	226	182
Gmina Trzciana	987	875	698	530	533
Gmina Żegocina	721	645	593	570	528
Gmina Laskowa	1 495	1 366	1 297	1 210	1 125
Gmina Limanowa	983	848	644	591	539

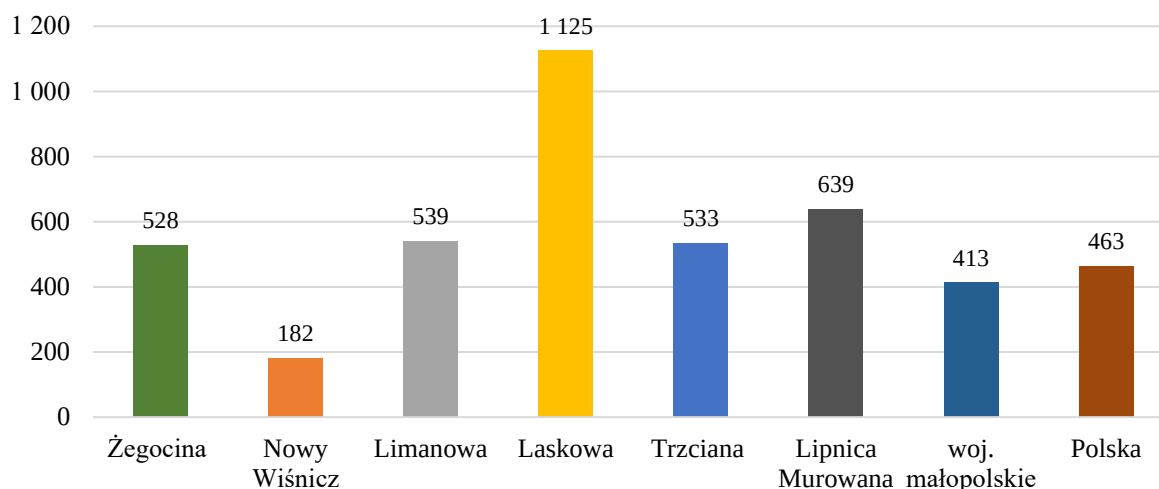
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 24 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 25 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 26 przedstawiono udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem – w badanych latach nastąpił spadek wartości wskaźnika w Gminie Żegocina z poziomu 7,2% w 2015 do 5,3% w 2019 roku, co w porównaniu do województwa małopolskiego (4,1%) oraz Polski (4,6%) stanowi nieznacznie wyższą wartość.

Tabela 26 Udział [%] beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Udział [%] beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	7,1	6,5	5,7	5,1	4,6
województwo małopolskie	6,1	5,5	4,9	4,5	4,1
Gmina Lipnica Murowana	7,9	8	6,8	6,2	6,4
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	3,4	3	2,5	2,3	1,8
Gmina Trzciana	9,9	8,8	7	5,3	5,3
Gmina Żegocina	7,2	6,5	5,9	5,7	5,3
Gmina Laskowa	15	13,7	13	12,1	11,3
Gmina Limanowa	9,8	8,5	6,4	5,9	5,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych zamieszczonych w tabeli 27 wynika, że udział rodzin otrzymujących zasiłki w Gminie Żegocina w latach 2015–2019 stopniowo zwiększał się – z wartości 236 w 2015 do wartości 255 w 2019 roku. Kolejnym wskaźnikiem w tej kategorii jest liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu 1 000 mieszkańców (wykres 26), który dla Gminy Żegocina w 2019 roku wyniósł 45, co jest wartością dużo większą niż średnia dla

badanego wskaźnika dla województwa małopolskiego (29) oraz Polski (26). Przekłada się to również na udział % dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłki w stosunku do wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej – w Gminie Żegocina w 2019 roku 42,3% dzieci było objętych zasiłkami rodzinnymi, podczas gdy w województwie małopolskim 29,5%, a w Polsce 27,0%.

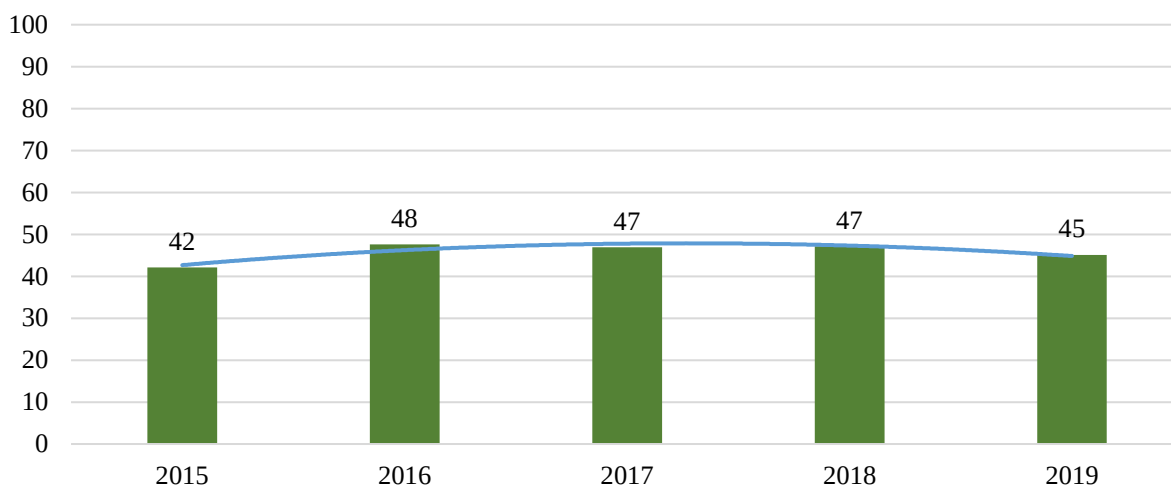
Wskaźnik rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin (tabela 28) dla Gminy Żegocina w 2019 roku przyjął wartość 15 i w odniesieniu do gmin sąsiednich w tym zestawieniu plasował się w pośrodku, natomiast porównując do wartości dla województwa małopolskiego (10) oraz Polski (9) stanowi wyższą wartość, co jest niekorzystnym zjawiskiem (wykres 27).

Tabela 27 Zasilki rodzinne w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Rodziny otrzymujące zasilki rodzinne na dzieci					Rodziny otrzymujące zasilki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ogółem					Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 034 175	1 118 069	1 119 246	1 115 800	1 008 127	27	29	29	29	26	27	29	29	29	27
województwo małopolskie	99 946	107 272	107 295	106 874	97 908	30	32	32	31	29	29	32	32	32	30
Gmina Lipnica Murowana	271	302	304	305	284	20	22	22	22	20	46	50	48	50	46
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	512	593	552	554	512	95	109	100	100	92	31	36	35	35	33
Gmina Trzciana	286	300	312	292	274	53	55	56	52	49	44	48	47	46	44
Gmina Żegocina	236	268	265	266	255	42	48	47	47	45	38	44	42	44	42
Gmina Laskowa	477	487	500	489	455	19	19	20	19	18	51	53	52	52	51
Gmina Limanowa	1 216	1 332	1 345	1 312	1 208	152	165	166	161	147	44	49	47	47	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 26 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

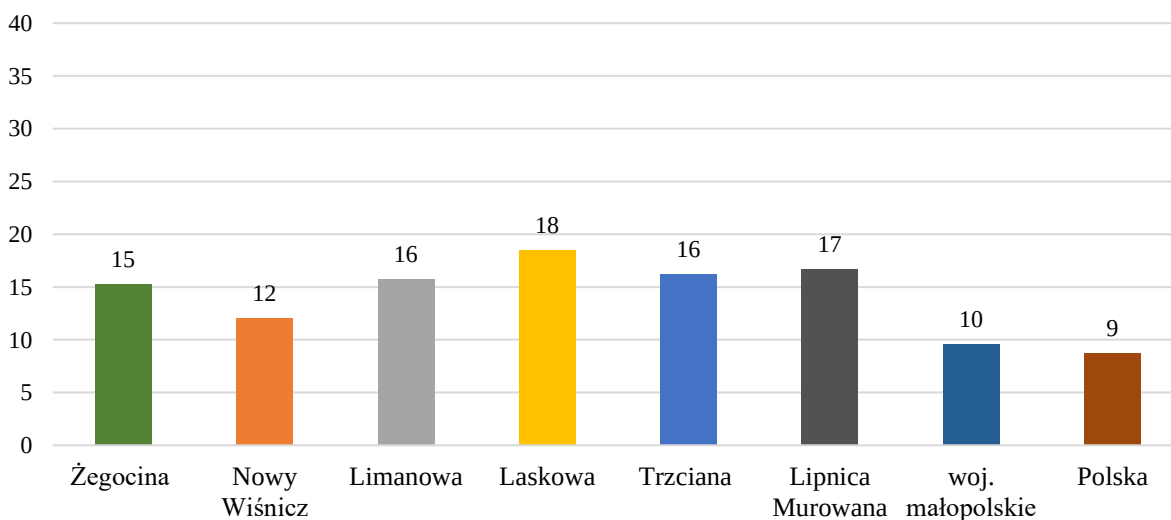
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 28 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin w Gminie Żegocina w porównaniu do województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	9	10	10	10	9
województwo małopolskie	10	11	11	10	10
Gmina Lipnica Murowana	16	18	18	18	17
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	12	14	13	13	12
Gmina Trzciana	18	18	19	17	16
Gmina Żegocina	15	16	16	16	15
Gmina Laskowa	20	20	21	20	18
Gmina Limanowa	16	18	18	17	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 27 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

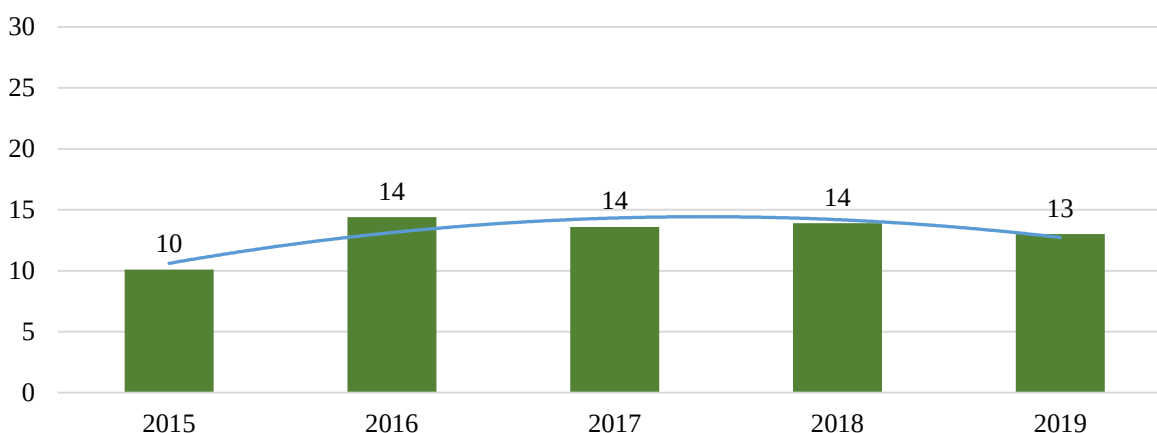
O polityce społecznej oraz dostępie do wysokiej jakości usług publicznych świadczy odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Jak wynika z tabeli 29, Gmina Żegocina charakteryzuje się wyższym niż w prawie wszystkich gminach sąsiednich odsetkiem dzieci objętych opieką w żłobkach, który w 2019 roku wynosił 13,0% i był też nieco wyższy niż średnia dla małopolski (12,0%) oraz Polski (12,4%). Na wykresie 28 zaprezentowano dane przedstawiające w jaki sposób w Gminie Żegocina kształtował się odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. W latach 2016–2019 wskaźnik utrzymywał się na bardzo zbliżonym poziomie, z najniższą wartością (10,1) w 2015, natomiast w 2019 roku odnotowano spadek wartości wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego (z 13,9 do 13,0).

Tabela 29 Dzieci w wieku do lat 3 ogółem oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dzieci w wieku do 3 lat ogółem					Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 106 141	1 121 533	1 149 976	1 167 837	1 159 025	6,8	7,8	8,6	10,5	12,4
województwo małopolskie	103 653	105 942	109 618	112 712	113 217	6,3	7,6	8,9	10,7	12,0
Gmina Lipnica Murowana	212	224	232	239	239	0,0	6,3	7,3	8,4	17,2
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	530	562	564	603	577	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Trzciana	225	246	215	235	228	0,0	4,5	2,8	2,1	0,0
Gmina Żegocina	227	222	236	231	230	10,1	14,4	13,6	13,9	13,0
Gmina Laskowa	345	340	349	358	357	4,6	4,7	4,6	4,5	8,7
Gmina Limanowa	933	949	972	1 014	1 086	3,5	6,3	3,2	8,5	12,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 28 Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

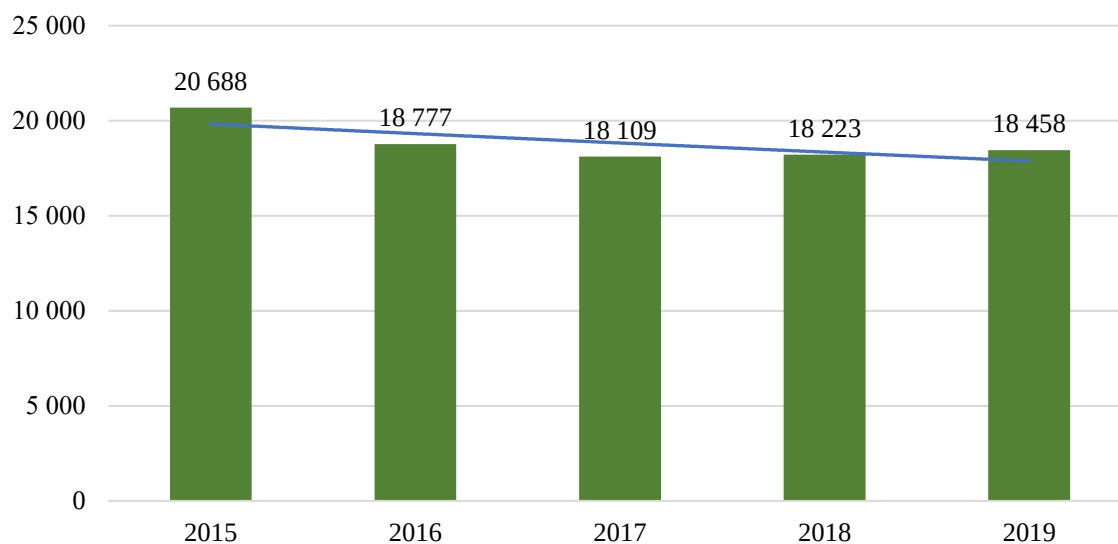
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym kluczowym elementem polityki społecznej jest opieka zdrowotna, której rolę na terenie gminy pełnią:

- Gminny Zespół Opieki Zdrowotnej w Żegocinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żegocinie.

Na wykresie 29 zostały przedstawione dane dotyczące liczby udzielonych porad lekarskich podstawowej opieki zdrowotnej dla Gminy Żegocina w latach 2015–2019. Porównując dane z 2015 w stosunku do 2019 roku – liczba udzielonych porad spadła o ponad 2 tys. W latach 2017–2019 widać nieznaczny wzrost liczby udzielonych porad lekarskich, która w 2019 roku kształtowała się na poziomie 18 458.

Wykres 29 Udzielone porady lekarskie podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

11. Edukacja i wychowanie

O stopniu jakości usług publicznych w dużej mierze świadczy dostępność rodzin i ich dzieci do wychowania przedszkolnego na terenie danej gminy. Celem strategicznym wychowania przedszkolnego jest wspomaganie indywidualnego rozwoju dziecka w początkowych latach życia, kształtowanie jego umiejętności intelektualnych i społecznych oraz spektrum czynności wspomagających rodziny w wychowaniu dziecka oraz przygotowaniu do kolejnego szczebla nauczania²⁶. O jakości wychowania przedszkolnego świadczą niżej przedstawione wskaźniki: liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę oraz odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W tabeli 30 przedstawiono *liczbę dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat oraz liczbę dzieci przypadającą na jedną placówkę wychowania przedszkolnego*. Jak wynika z przedstawionych danych, liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę w 2019 roku w Gminie Żegocina wyniosła 68 i była wyższa zarówno od średniej dla województwa małopolskiego (57) oraz Polski (63). Natomiast liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na 1 000 dzieci w wieku 3–5 w tym samym roku w Gminie Żegocina kształtowała się na poziomie 873, co było wynikiem nieznacznie gorszym aniżeli średnia dla województwa małopolskiego (897) oraz Polski (885).

Tabela 30 Wskaźniki wychowania przedszkolnego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę					Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	54	60	62	63	63	842	811	847	873	885
województwo małopolskie	51	55	57	57	57	841	820	859	883	897
Gmina Lipnica Murowana	100	105	109	114	126	824	705	764	794	846
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	65	67	68	67	68	852	799	797	825	792
Gmina Trzciana	34	40	41	39	36	760	820	892	927	819
Gmina Żegocina	55	54	52	59	68	613	563	627	686	873
Gmina Laskowa	27	30	40	41	37	772	766	807	856	824
Gmina Limanowa	31	35	38	37	40	407	393	486	505	592

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁶ Prawo.pl, *Inne formy wychowania przedszkolnego*, prawo.pl/oswiata/formy-wychowania-przedszkolnego,115001.html, inf. z dnia 25.06.21 r.

Na terenie Gminy Żegocina zlokalizowane są cztery przedszkola:

- Publiczne Przedszkole w Żegocinie,
- Publiczne Przedszkole w Łąckiej Górnej,
- Oddział Przedszkolny w Bytomsku,
- Oddział Przedszkolny w Rozdzielu.

Kolejnym etapem w nauczaniu są szkoły podstawowe, na terenie Gminy Żegocina znajdują się:

- Szkoła Podstawowa im. Św. Kingi w Żegocinie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łąckiej Górnej,
- Szkoła Podstawowa im. Bł. Karoliny Kózkówny w Rozdzielu,
- Szkoła Podstawowa im. Św. Mikołaja w Bytomsku,
- Szkoła Muzyczna I - stopnia w Żegocinie.

Dopełnieniem edukacji, a zarazem jej najwyższym szczeblem na terenie gminy jest placówką oświatowa szczebla szkoły średniej – Zespół Szkół im. Św. Jadwigi Królowej w Żegocinie.

W tabeli 31 zaprezentowany został współczynnik skolaryzacji netto jak również liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Współczynnik skolaryzacji w Gminie Żegocina w 2019 roku wyniósł 93,19 i stanowił minimalnie niższą wartość w porównaniu do województwa małopolskiego (94,47) oraz Polski (93,69). Analizując drugi wskaźnik w tej kategorii dotyczący liczby uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w 2019 roku – miał wartość 97 i był większy aniżeli średnia dla województwa małopolskiego wynosząca (82) oraz Polski (80).

Tabela 31 Wskaźniki szkolnictwa podstawowego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Współczynnik skolaryzacji netto ²⁷					Liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	90,11	92,53	93,35	93,85	93,69	65	60	69	79	80
województwo małopolskie	88,42	93,17	93,81	94,56	94,47	65	61	71	82	82
Gmina Lipnica Murowana	89,26	95,33	94,76	93,72	91,87	31	30	34	37	36
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	84,76	91,41	91,37	92,23	90,69	196	184	212	242	244
Gmina Trzciana	91,46	100,50	101,28	98,40	96,51	75	74	86	100	104
Gmina Żegocina	78,09	92,80	92,87	92,96	93,19	66	66	82	94	97
Gmina Laskowa	85,44	92,19	93,51	94,48	91,60	27	24	27	32	32
Gmina Limanowa	71,82	76,83	76,15	75,44	74,34	205	192	227	257	255

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom jakości nauczania jest mierzalny wskaźnikiem wyników uzyskiwanych przez uczniów w ogólnopolskich egzaminach. W związku z okresem wywołanym pandemią COVID-19 dla lepszego zobrazowania wyników posłużono się wynikami za rok szkolny 2019/2020 dla egzaminu ósmoklasisty. Liczba uczniów, która przystąpiła do egzaminu 2020 roku wyniosła 49. Gmina Żegocina osiągnęła 62% punktów z egzaminu ósmoklasisty z j. polskiego. Wynik był taki sam jak średnia dla powiatu oraz województwa. Z kolei wyniki egzaminu z przedmiotu matematyka dla uczniów z Gminy Żegocina plasowały się na poziomie 49%, co było wartością niższą od powiatu bocheńskiego (50%) oraz województwa małopolskiego (51%). Ostatnim przedmiotem obowiązkowym na egzaminie ósmoklasisty był j. angielski, w którym uczniowie z Gminy Żegocina osiągnęli średni wynik na poziomie 50%, co było wynikiem gorszym niż średnia dla powiatu bocheńskiego (56%) oraz Polski (57%).

²⁷ Współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

12. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny wedle jednej z kilku dostępnych definicji jest to nic innego jak wiedza, która znajduje się w relacjach i stosunkach społecznych. Ma bardzo ścisłe powiązanie z zaufaniem członków organizacji do samych siebie, normami oraz zestawem wartości. Kapitał społeczny można rozpatrywać w kontekście społecznym, ekonomicznym oraz kulturowym. Na całość kapitału społecznego składają się elementy takie jak m.in.: jakość stosunków międzyludzkich, relacje, stosunki czy efekt synergii. Kształtowanie kapitału społecznego jest możliwe poprzez ciągłe udoskonalanie jakości stosunków międzyludzkich, umiejętności we współpracy, norm, klimatu organizacyjnego czy zaufania. Fundamentalnym elementem będącym najbardziej istotną kwestią w procesie budowania kapitału jest struktura organizacyjna wraz z definiowanymi zadaniami, uprawnieniami oraz odpowiedzialność za ich realizację²⁸.

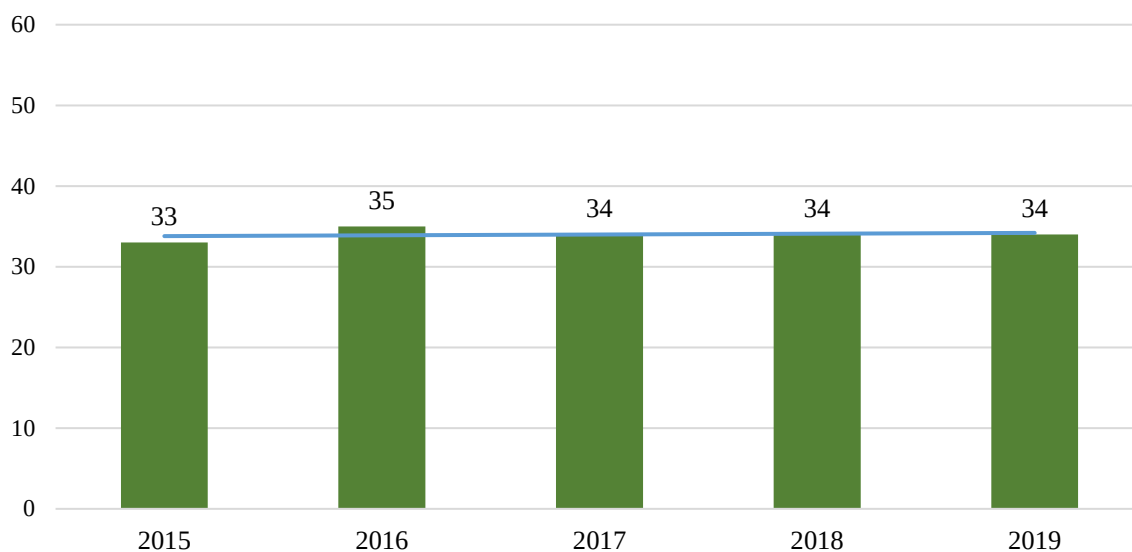
Poziom kapitału społecznego i jego mierzalność jest możliwa za pomocą obiektywnych wskaźników empirycznych. Robert Putnam opracował Social Capital Index, na który składa się 14 wskaźników pogrupowanych w pięć głównych sekcji:

- życie społeczne,
- zaangażowanie w sprawy publiczne,
- wolontariat,
- nieformalne zaangażowanie społeczne,
- mierniki zaufania.

Jednym z głównych mierników kapitału społecznego jest liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Na wykresie 30 przedstawiono sytuację w Gminie Żegocina w latach 2015–2019, gdzie wskaźnik w analizowanym okresie najwyższą wartość miał w 2017 roku (35), by później utrzymywać się na niezmiennym poziomie (34). Na wykresie 31 dokonano porównania do województwa małopolskiego (39) oraz Polski (38) – w 2019 roku wskaźnik był nieznacznie niższy w Gminie Żegocina, wyniósł 34.

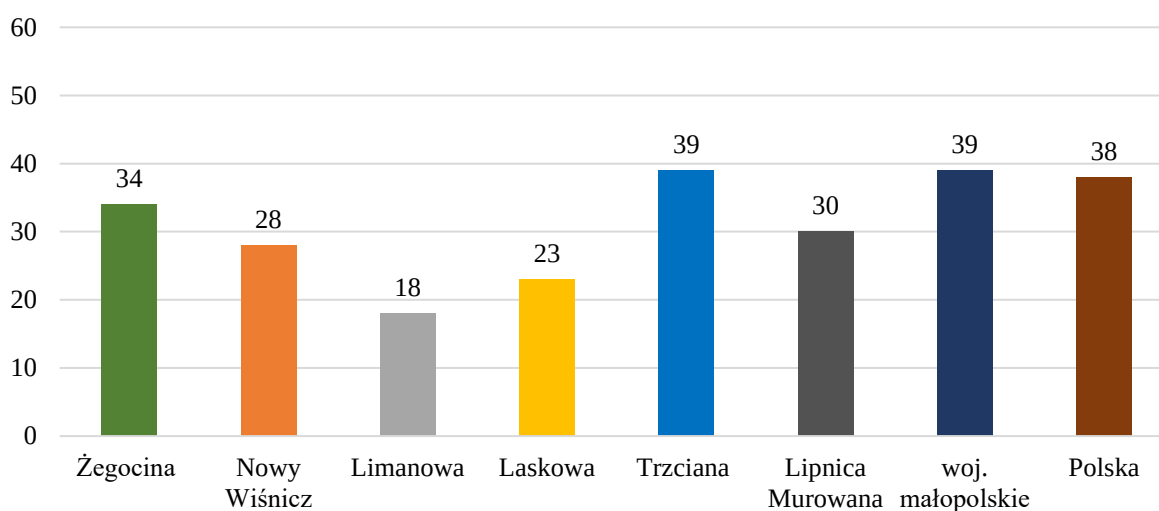
²⁸ Encyklopedia zarządzania, *Kapitał społeczny*, mfiles.pl/pl/index.php/Kapita%C5%82_spo%C5%82eczny, inf. z dnia 25.06.21 r.

Wykres 30 Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

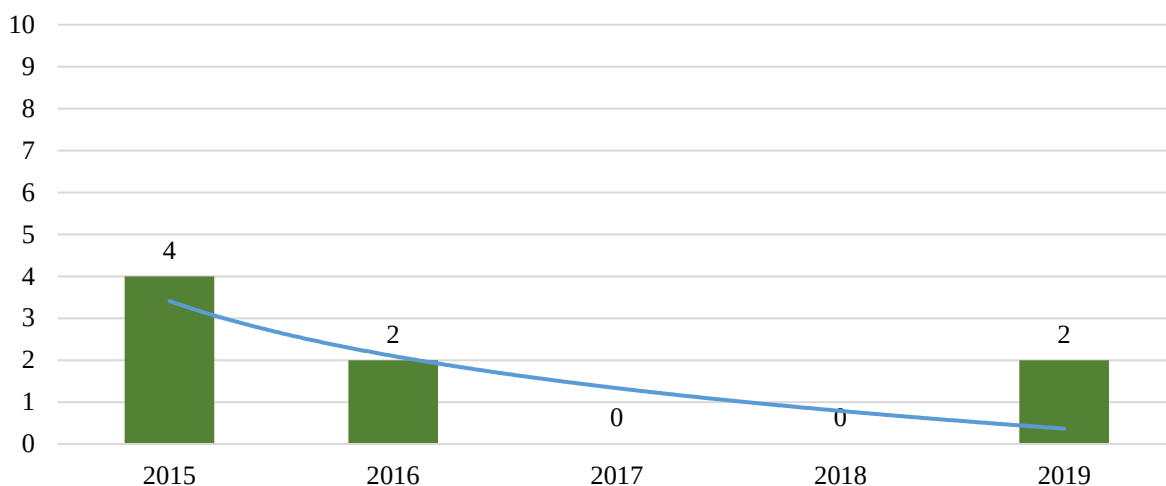
Wykres 31 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Ważnym wskaźnikiem obrazującym aktywność społeczną jest wskaźnik nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Na wykresie 32 przedstawiono sytuację dla Gminy Żegocina – w latach 2015–2016 zanotowano spadek z liczby 4 na 2, natomiast w 2019 roku nastąpił wzrost w stosunku do roku poprzedniego o jeden podmiot.

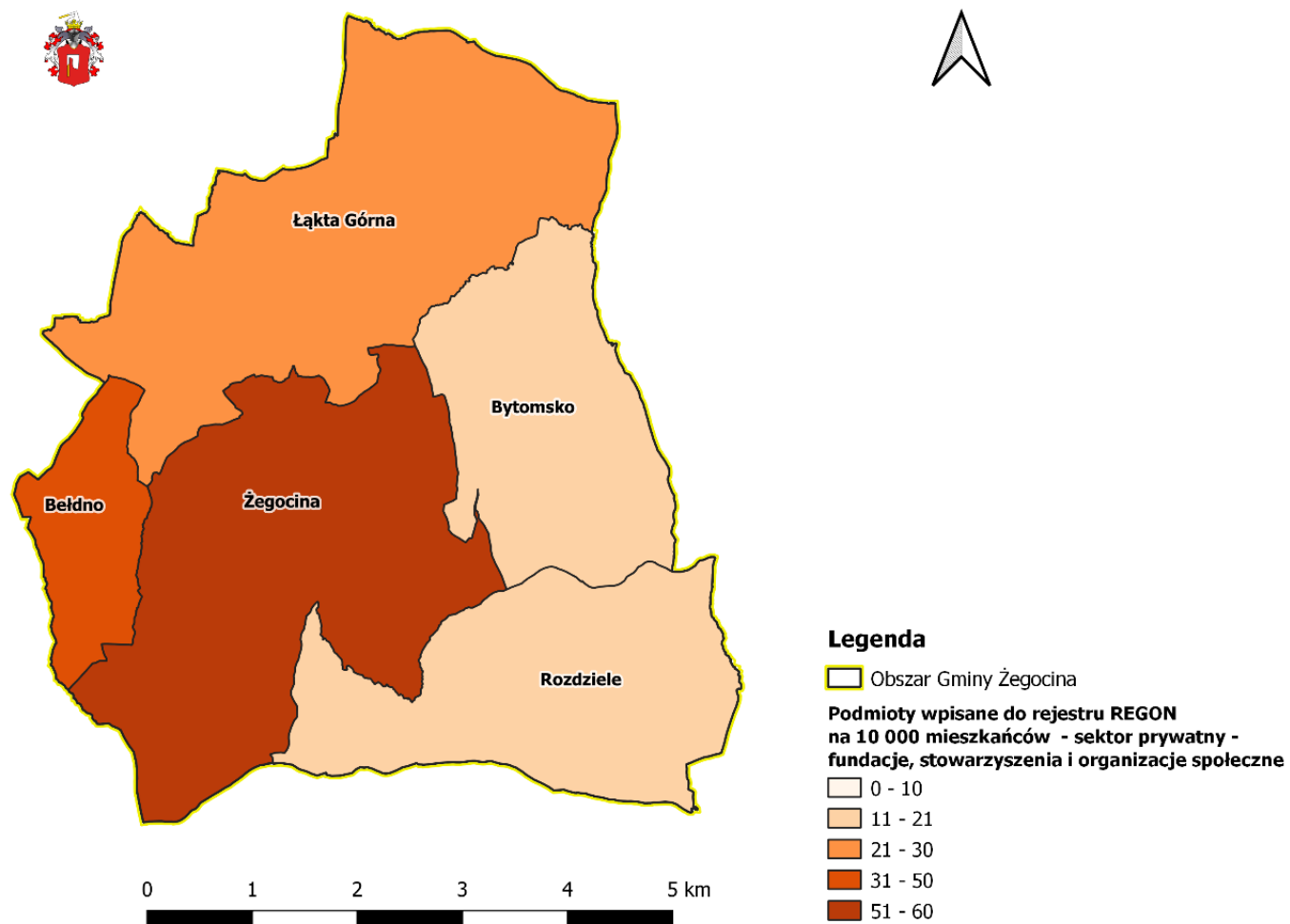
Wykres 32 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON – sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

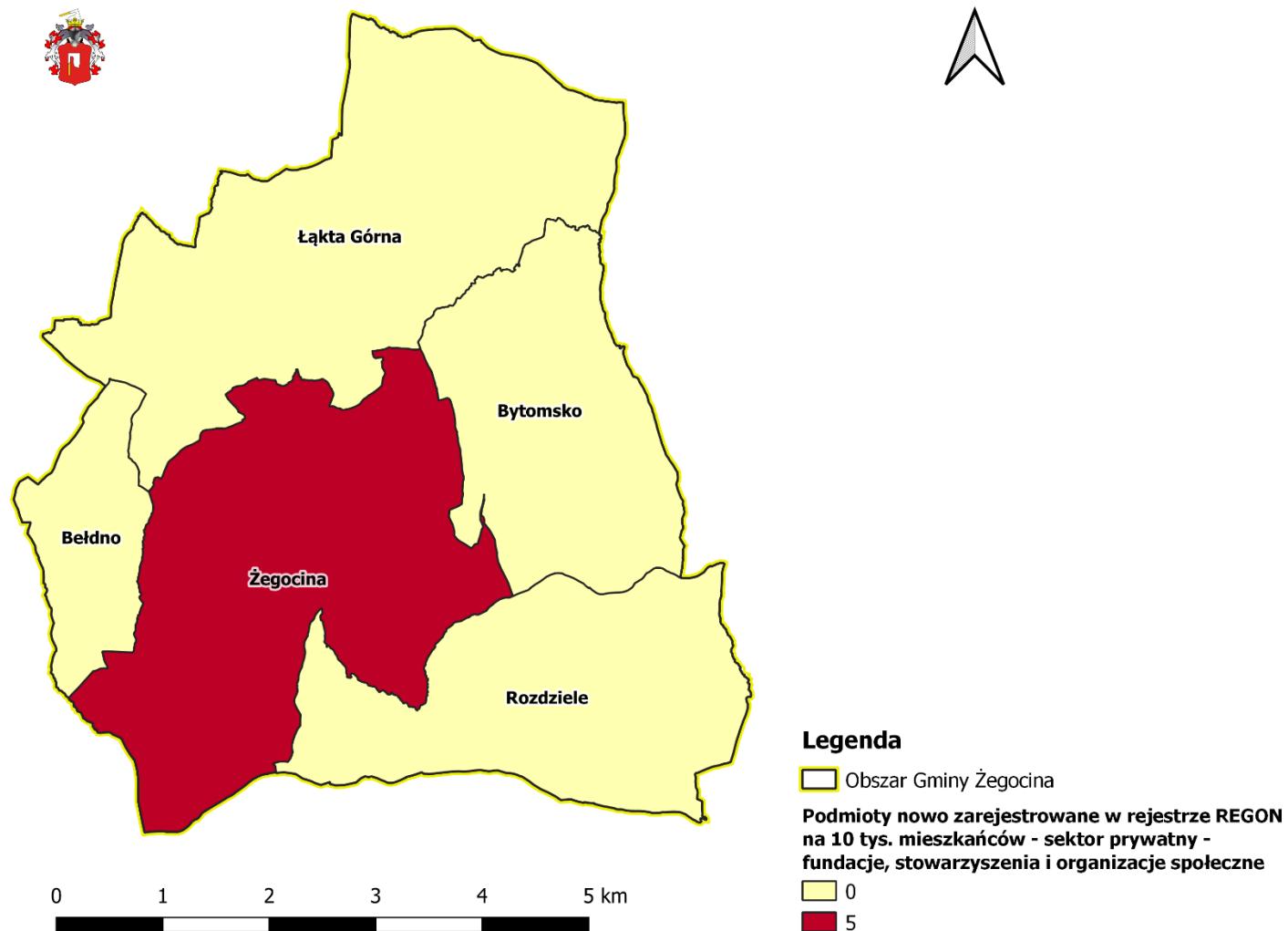
Na mapach 10 i 11 przedstawione zostały fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne ogółem i nowo zarejestrowane w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina. Natężenie zjawiska odzwierciedla intensywność kolorystyczna na kartogramach. Podano wartości w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, aby odnieść wartości ogółem dla poszczególnych sąsiednich gmin oraz województwa małopolskiego i Polski.

Mapa 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców – sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w Gminie Żegocina w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

Mapa 11 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców – sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w Gminie Żegocina w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Żegocina oraz danych GUS

O poziomie aktywności społecznej mieszkańców, obok wcześniej przedstawionych wskaźników, świadczy udział w wyborach ogólnokrajowych – frekwencja w latach 2019–2020 w Gminie Żegocina w poszczególnych wyborach została przedstawiona w tabeli 32. Najwyższą frekwencję odnotowano w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku (I tura wyborów) w komisji obwodowej w Szkole Podstawowej w Rozdzielu (80,86%), natomiast najniższą w komisji obwodowej w Szkole Podstawowej w Łąckiej Górnej (75,23%). Dla porównania frekwencja w województwie małopolskim wyniosła wówczas 67,22%, a w Polsce 64,51%. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się wybory do Parlamentu Europejskiego, wówczas najwyższą frekwencję odnotowano w komisji obwodowej w Szkole Podstawowej w Rozdzielu (62,7%), a najniższą w komisji obwodowej w Szkole Podstawowej Łąckiej Górnej (55,52%). Dla małopolski frekwencja wyniosła wówczas 49,18%, a dla Polski 45,68%

Tabela 32 Frekwencja wyborcza wg typu wyborów w poszczególnych komisjach obwodowych w Gminie Żegocina

Komisja obwodowa - siedziba	Frekwencja [%] wg typu wyborów			
	Sejm 2019	Senat 2019	Parlament Europejski 2019	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej 2020
Szkoła Podstawowa w Łąckiej Górnej	66,48	66,48	55,52	75,23
Szkoła Podstawowa w Rozdzielu	71,51	71,51	62,7	80,86
Urząd Gminy Żegocina, Żegocina	69,72	69,78	58,05	77,66
Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Bytomsku	72,91	72,91	59,86	83,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej pkw.gov.pl

Jednym z kluczowych elementów budujących kapitał społeczny regionu jest współpraca międzysektorowa, która opiera się na ścisłej współpracy między sektorem publicznym, gospodarczym i społecznym, pomiędzy samorządem, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

Współpraca międzysektorowa to dobrowolna relacja pomiędzy różnymi stronami, w której łączą one siły, by osiągnąć wspólnie założony cel. Działania podejmowane przez każdy z poszczególnych sektorów są inne, każdy z nich pełni odrębną rolę w lokalnej społeczności i cechuje się odmiennymi celami. Dzięki połączeniu możliwości każdego z nich współpraca taka gwarantuje nowy, lepszy rozwój²⁹.

²⁹ Internetowy serwis prawo.pl, prawo.pl

Rada Gminy Żegocina ogłosiła Roczny Program Współpracy Gminy Żegocina z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok *Zarządzeniem Nr UG.0050.W.45.2020 z dnia 26 października 2020 r.*

Głównymi kierunkami działalności organizacji na terenie Gminy Żegocina są: wspieranie lokalnej społeczności poprzez m.in.: krzewienie kultury, wspieranie rozwoju turystyki, podtrzymywanie i upamiętnianie tradycji lokalnych, organizacja imprez, upowszechnianie kultury fizycznej, rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Organizacje pozarządowe stanowią istotny element władz Gminy Żegociny, które w znacznym stopniu oddziałują na rozwój gminy. W Programie zawarto główny cel jaki ma przyświecać współpracy z organizacjami w 2021 roku, którym zgodnie z treścią Programu ma być budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą Żegocina a organizacjami pozarządowymi w kwestiach zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności, jak również zwiększenie efektywności realizacji zadań samorządu na rzecz mieszkańców gminy³⁰.

Cele szczegółowe na jakie wskazuje Program to m.in.³¹:

- poprawa jakości komunikacji między gminą a organizacjami pozarządowymi,
- rozwijanie oraz nawiązywanie wspólnych inicjatyw na potrzeby zwiększenia aktywności mieszkańców gminy,
- promocja społeczeństwa obywatelskiego,
- promocja działalności organizacji pozarządowych,
- efektywne wykorzystywanie publicznych środków finansowych,
- popularyzacja sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży,
- aktywizacja społeczno-zawodowa.

W Programie zawarto przedmioty współpracy Gminy Żegocina z organizacjami, do których zaliczyć należy m.in.³²:

- realizację zadań gminy zawartych w ustawach,
- wzrost efektywności działań na rzecz mieszkańców,
- zidentyfikowanie potrzeb społecznych oraz sposobów ich realizacji,
- kulturę, sztukę, tradycje, działalność na rzecz dzieci i młodzieży,

³⁰ *Roczny Program Współpracy Gminy Żegocina z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021*, s. 3.

³¹ jw., s. 3–4.

³² jw., s. 6.

- turystykę i krajoznawstwo.

Przy realizacji Programu uczestniczyć będzie szereg instytucji i organizacji, wśród których należy wyróżnić: Urząd Gminy Żegocina, Gminną Bibliotekę Publiczną w Żegocinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żegocinie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Żegocinie, szkoły i przedszkola, Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Żegocinie³³.

Na terenie Gminy Żegocina funkcjonuje łącznie 9 organizacji pozarządowych³⁴:

- Klub Sportowy "Beskid" Żegocina,
- Uczniowski Klub Sportowy „Victoria”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Żegocińskiej im. Czesława Blajdy,
- Stowarzyszenie Żegocina "OdNowa",
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy i Wspierania Przedsiębiorczości,
- Stowarzyszenie Klub Seniora "Żegota",
- Koło Gospodyń Wiejskich Bytomsko,
- Koło Gospodyń Wiejskich Rozdziele,
- Koło Gospodyń Wiejskich Łąka Górna.

³³ jw., s. 7.

³⁴ jw., s. 2.

13. Finanse samorządowe

Sytuację finansów publicznych Gminy Żegocina najlepiej obrazują wskaźniki dochodów ogółem (tabela 33) i dochodów własnych (tabela 34) w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w 2019 roku wyniosły (6 309 zł), co było wartością wyższą niż średnia dla większości sąsiadujących gmin, województwa małopolskiego (5 840 zł) oraz Polski (5 969 zł). Analizując dane dotyczące dochodów własnych Gmina Żegocina odnotowała w 2019 roku wartość 1 207 zł, co było jedną z najniższych wartości porównując do sąsiednich gmin (wykres 34) oraz wynikiem niższym niż średnia dla województwa małopolskiego (2 713 zł) oraz Polski (2 959 zł). Powołując się na wcześniejszą analizę, wartym odnotowania faktem jest wzrost dochodów własnych w Gminie Żegocina począwszy od 2015 roku (tabela 34).

Na wykresie 33, przedstawiającym dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w dochodach ogółem w Gminie Żegocina, w 2016 zanotowano najniższą wartość: 833 zł, natomiast największą w 2018 roku – 1 343 zł. W 2019 roku wartość wskaźnika dochodów własnych na 1 mieszkańca w gminie była na poziomie 1 207 zł.

Tabela 33 Dochody ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dochody ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	4 115	4 586	4 938	5 387	5 969
województwo małopolskie	3 898	4 463	4 808	5 211	5 840
Gmina Lipnica Murowana	3 101	3 923	4 229	4 553	5 244
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	2 885	3 645	4 170	4 836	5 200
Gmina Trzciana	3 402	4 202	4 778	5 411	6 440
Gmina Żegocina	3 995	4 451	5 276	5 522	6 309
Gmina Laskowa	3 792	4 431	4 892	5 382	5 595
Gmina Limanowa	2 833	3 655	4 152	4 426	5 060

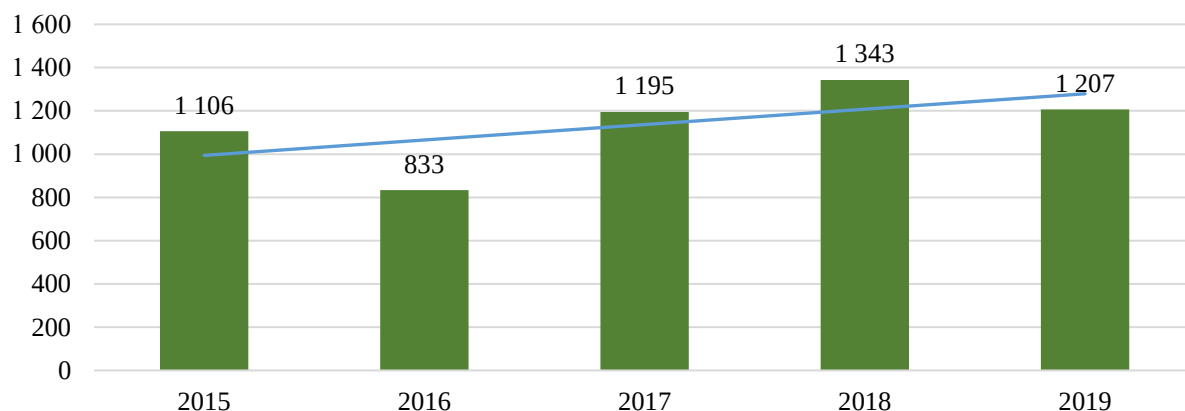
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 34 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	2 297	2 368	2 509	2 732	2 959
województwo małopolskie	2 036	2 130	2 281	2 486	2 713
Gmina Lipnica Murowana	871	798	826	964	1 188
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	1 108	1 148	1 322	1 484	1 641
Gmina Trzciana	971	1 020	1 099	1 420	1 500
Gmina Żegocina	1 106	833	1 195	1 343	1 207
Gmina Laskowa	1 010	832	851	1 165	1 228
Gmina Limanowa	888	868	1 017	1 068	1 327

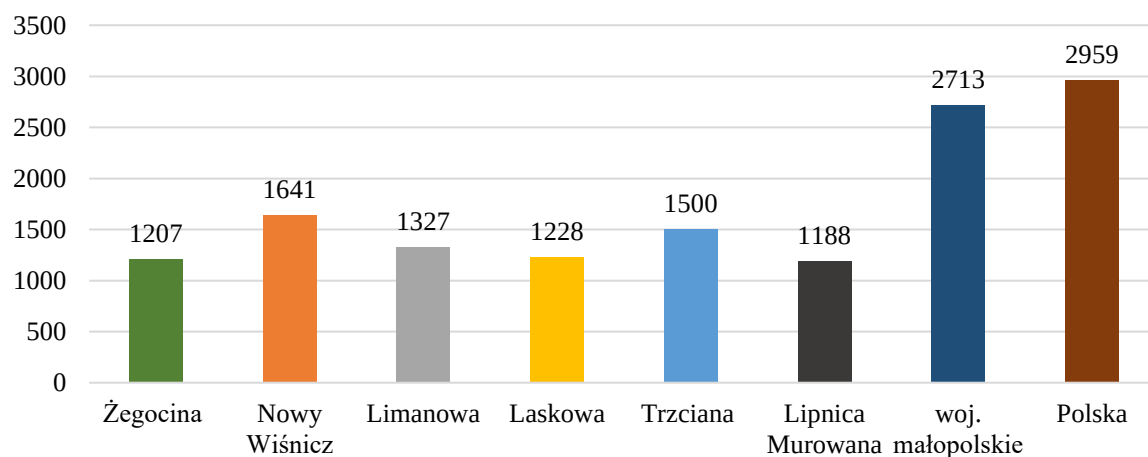
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 33 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

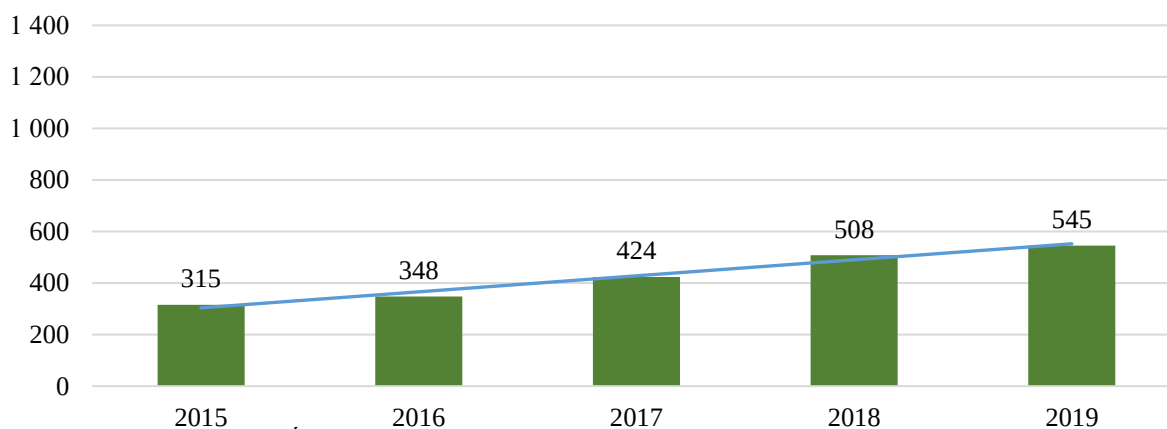
Wykres 34 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

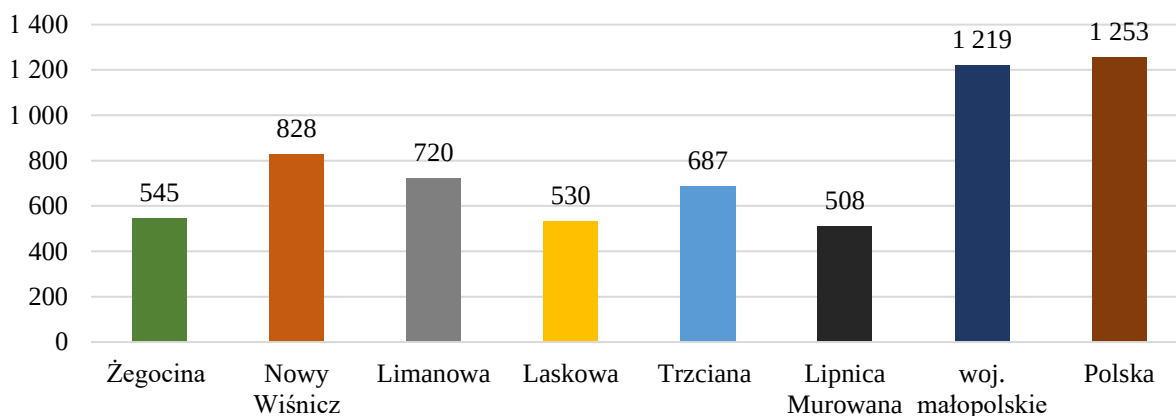
Na wykresach 35–38 przedstawiono dochody własne w postaci podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych w Gminie Żegocina. Z przedstawionych danych wynika, że systematycznie rośnie wartość dochodów własnych z tytułu podatku od osób fizycznych, których wartość w 2015 wynosiła 315 zł, natomiast w 2019 roku już 545 zł (wykres 35), co jest dobrym prognostykiem, który obrazuje wzrost ekonomiczny w odniesieniu do wynagrodzeń, a także powoduje, iż budżet gminy staje się mniej zależny od środków państwowych. W województwie małopolskim (1 219 zł) oraz w Polsce (1 253 zł) wartości były dużo wyższe (wykres 36). Znacznie gorsza sytuacja miała miejsce w kontekście dochodów własnych uzyskiwanych poprzez podatek dochodowy od osób prawnych. Wartość wskaźnika w badanym okresie ulegała bardzo niewielkim wahaniom, w 2015 wynosiła 11,13 zł, natomiast w 2019 roku 8,85 zł, co przekłada się na znikomy udział podatku w dochodach własnych gminy (wykres 37). Porównując wartość wskaźnika do województwa małopolskiego (82,84 zł) oraz Polski (95,16) – gmina wypada niekorzystnie (wykres 38).

Wykres 35 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015-2019

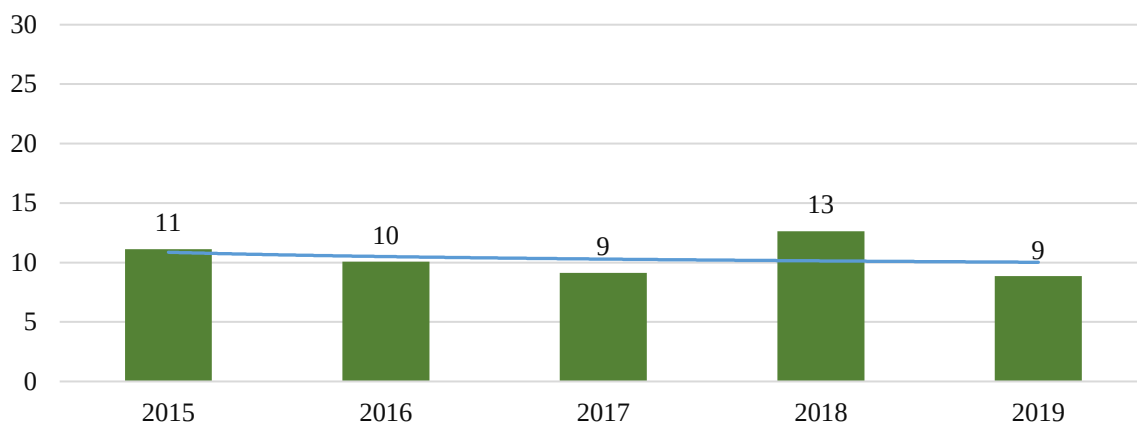
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 36 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

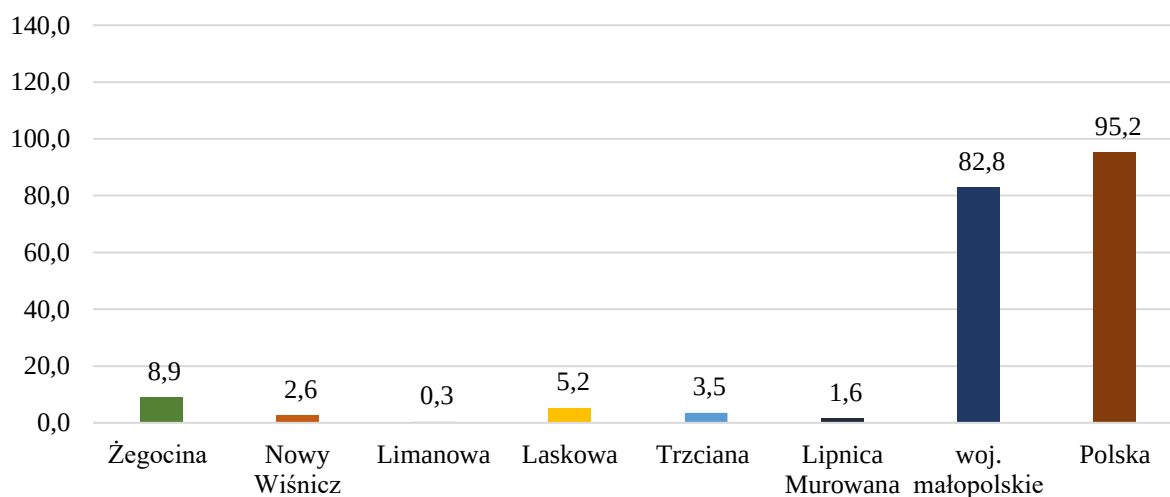
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 37 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 38 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

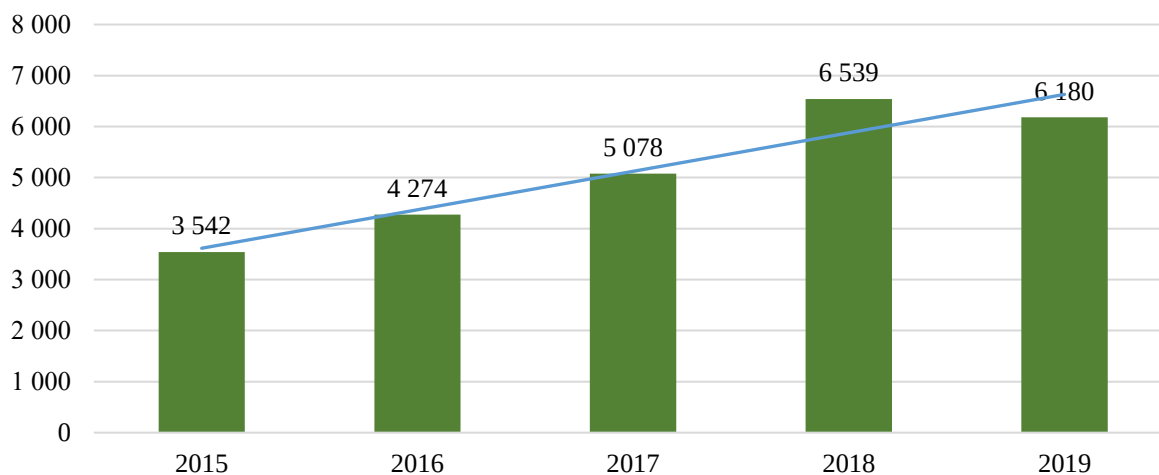
Odzwierciedleniem stanu finansów publicznych Gminy Żegocina, obok dochodów, jest również kwestia wydatków (tabela 35). Na wykresie 39 przedstawiono wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które z roku na rok są coraz wyższe – w 2015 wynosiły 3 542,20 zł, a 2019 roku już 6 179,73 zł. Na wykresie 40 porównano wydatki Gminy Żegocina w 2019 roku do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski – w Gminie Żegocina były najwyższe.

Tabela 35 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	4 051	4 427	4 958	5 575	6 051
województwo małopolskie	3 914	4 368	4 817	5 444	5 975
Gmina Lipnica Murowana	2 921	3 758	4 198	4 865	5 539
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	2 676	3 683	4 137	5 143	5 337
Gmina Trzciana	3 324	4 018	4 606	5 841	6 387
Gmina Żegocina	3 542	4 274	5 078	6 539	6 180
Gmina Laskowa	3 711	4 381	4 976	5 273	5 491
Gmina Limanowa	2 706	3 613	4 425	4 665	5 115

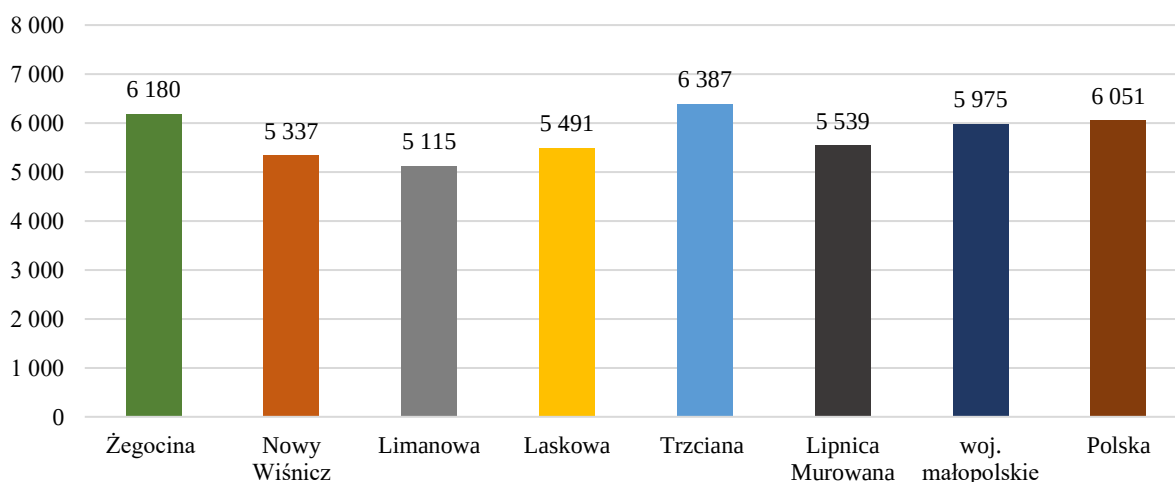
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 39 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 40 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

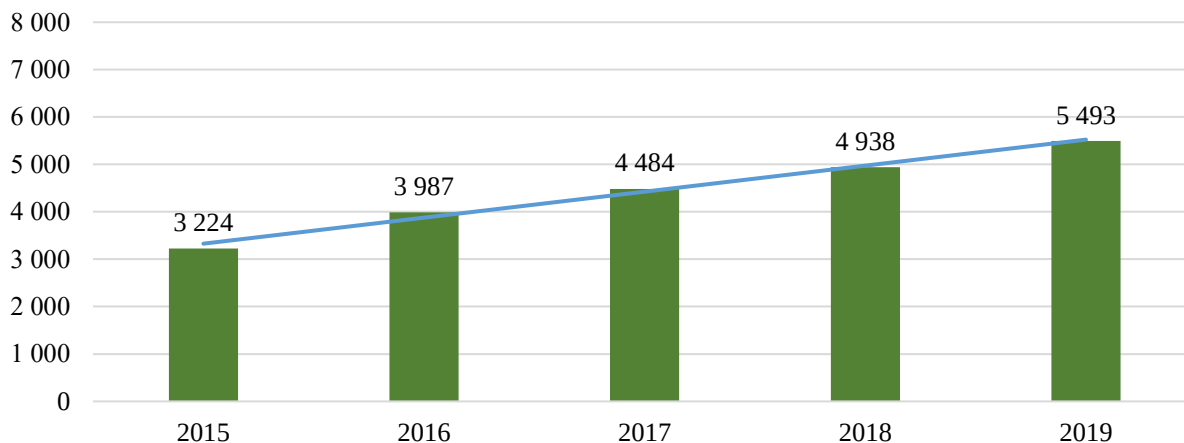
Kolejnym analizowanym wskaźnikiem są wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które obrazują aktualną sytuację finansową Gminy Żegocina, jej zobowiązania i ponoszone koszty. W tabeli 36 zaprezentowano dane gminy w porównaniu do innych jednostek terytorialnych. Wydatki bieżące Gminy Żegocina w badanym okresie systematycznie wzrastały, w 2015 wynosiły 3 224 zł, a w 2019 roku – 5 493 zł. W porównaniu do województwa małopolskiego (5 013 zł) i Polski (5 039 zł) były one nieznacznie wyższe.

Tabela 36 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki bieżące [zł] - ogółem na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	3 340	3 918	4 259	4 509	5 039
województwo małopolskie	3 213	3 859	4 212	4 516	5 013
Gmina Lipnica Murowana	1 102	1 484	1 564	1 628	1 837
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	6 377	8 385	9 375	9 991	11 137
Gmina Trzciana	3 064	3 844	4 428	4 678	5 258
Gmina Żegocina	3 224	3 987	4 484	4 938	5 493
Gmina Laskowa	973	1 313	1 460	1 539	1 612
Gmina Limanowa	7 116	9 702	10 724	11 595	13 059

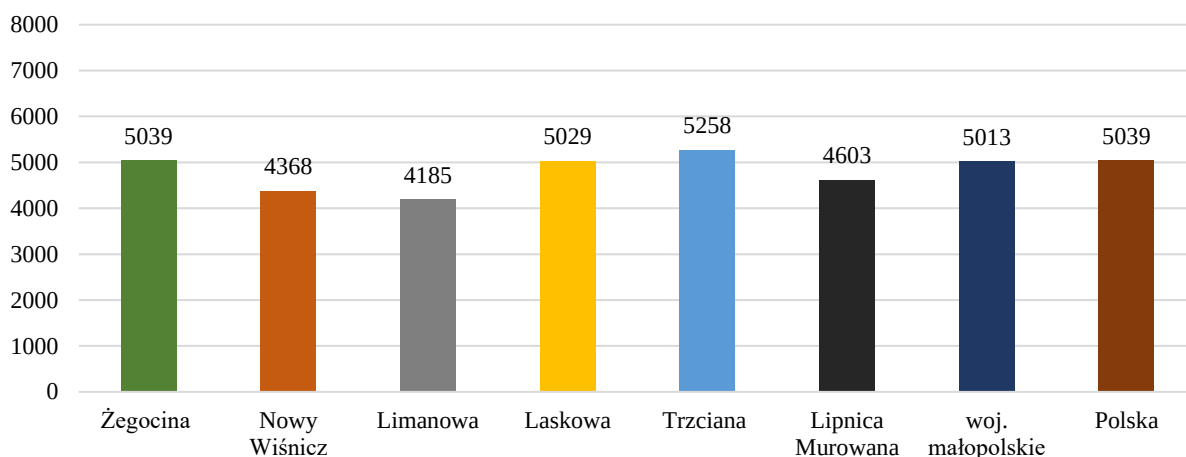
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 41 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 42 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

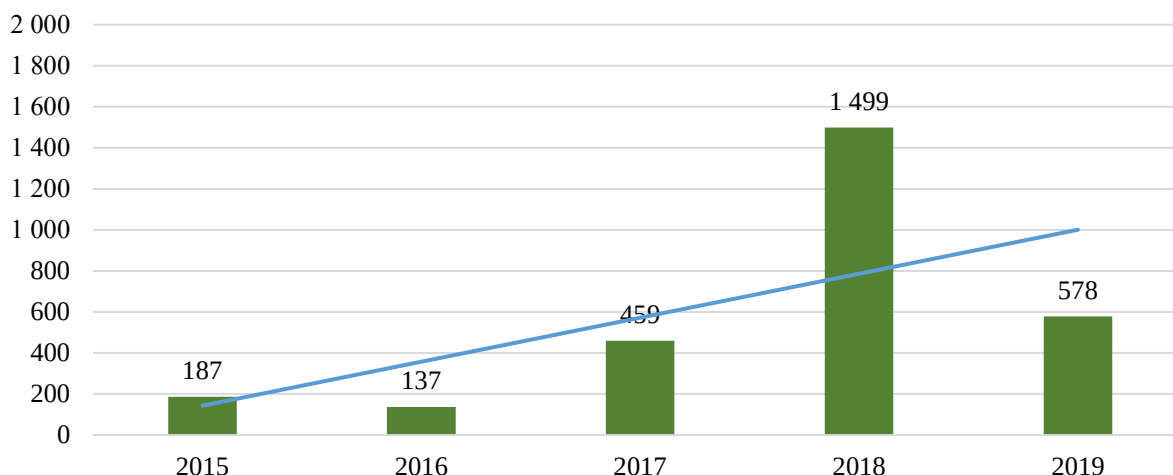
Kolejnym wskaźnikiem przedstawiającym sytuację finansową są wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (tabela 37). Suma wydatków w Gminie Żegocina w analizowanym okresie ulegała znacznym wahaniom – w 2015 suma wydatków wyniosła 187 zł, w 2018 już 1 499 zł, by w 2019 roku spaść do poziomu 578 zł (wykres 43). Wartość wydatków majątkowych na 1 mieszkańca w 2019 roku była dużo niższa niż w województwie małopolskim (953 zł) oraz Polsce (1 011 zł) – wykres 44.

Tabela 37 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019

Jednostka terytorialna	Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	712	508	698	1 066	1 011
województwo małopolskie	699	502	599	921	953
Gmina Lipnica Murowana	207	104	346	799	928
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	167	377	420	1 170	940
Gmina Trzciana	254	137	154	1 146	1 096
Gmina Żegocina	187	137	459	1 499	578
Gmina Laskowa	677	293	417	456	452
Gmina Limanowa	398	470	965	942	920

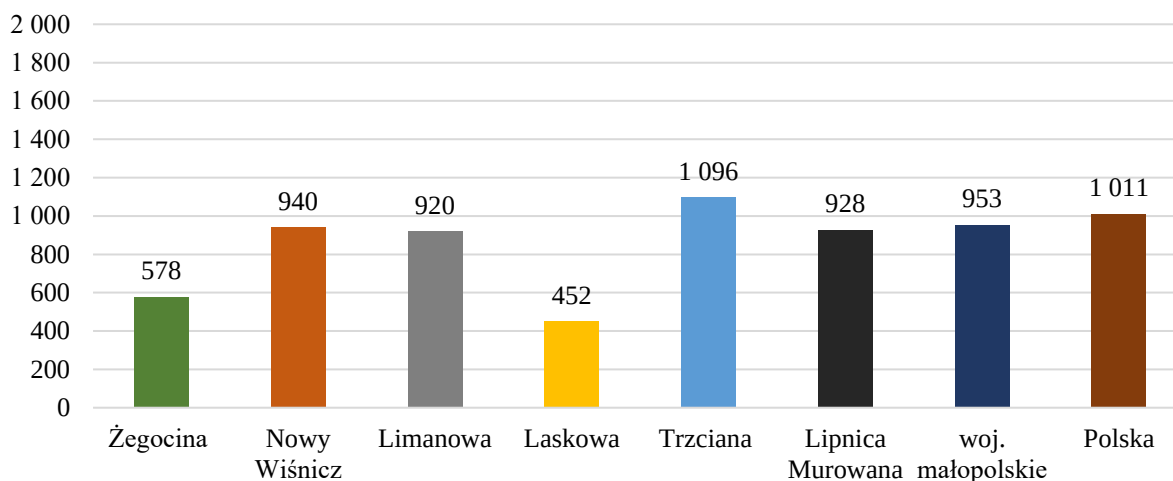
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 43 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 44 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

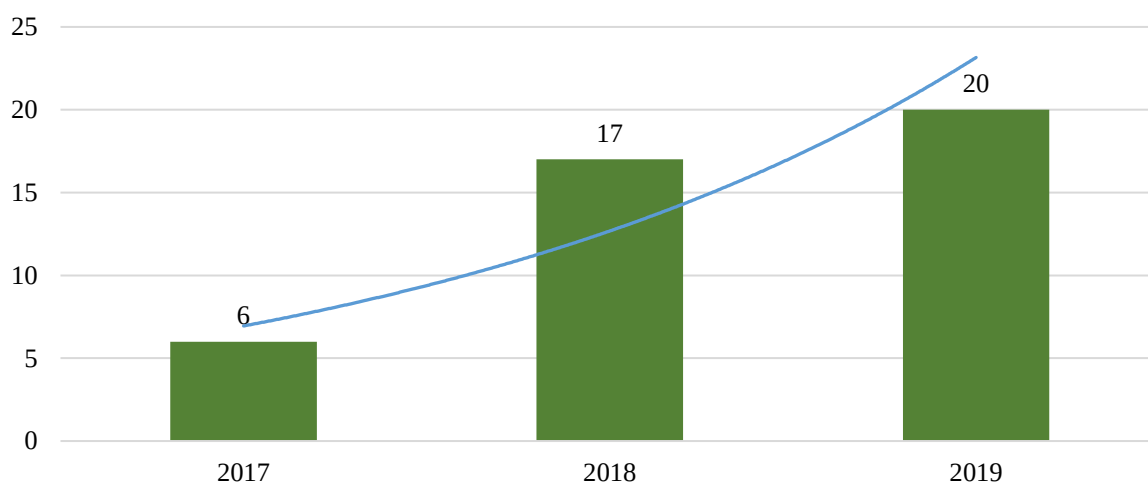
Ostatnim analizowanym wskaźnikiem w obszarze finansów Gminy Żegocina jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań. O aktywności w tym zakresie świadczy liczba umów/decyzji o dofinansowanie wg programów operacyjnych. Gmina Żegocina w ogólnej liczbie podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie prezentuje się bardzo podobnie do gmin sąsiednich, przyjmując w 2019 roku wartość 20. Nie sposób w tym przypadku porównywać wartości bezwzględnych w stosunku do województwa małopolskiego czy Polski, gdyż wymienione jednostki skupiają wszystkich beneficjentów (tabela 38). Na wykresie 45 przedstawiono liczbę podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w Gminie Żegocina w latach 2017–2019, która stale wzrastała – z poziomu 6 w 2017 do poziomu 20 w 2019 roku, co jest ponad trzykrotnym przyrostem na przestrzeni dwóch lat.

Tabela 38 Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2017–2019

Jednostka terytorialna	Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie ogółem		
	2017	2018	2019
Polska	30 616	46 173	58 399
województwo małopolskie	2 515	3 677	4 557
Gmina Lipnica Murowana	4	10	14
Miasto i Gmina Nowy Wiśnicz	15	26	28
Gmina Trzciana	6	15	19
Gmina Żegocina	6	17	20
Gmina Laskowa	9	16	18
Gmina Limanowa	9	14	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 45 Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w Gminie Żegocina w latach 2017–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

14. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest najpopularniejszą oraz najskuteczniejszą metodą analityczną wykorzystywaną w obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Analiza ta polega na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, które w planowaniu można odpowiednio wykorzystać – wzmacniać mocne strony oraz wykorzystywać szanse przy jednoczesnym niwelowaniu słabych stron i zwalczaniu zagrożeń. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) oraz czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia wynikające z mikro- i makro otoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego, są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 39 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40 Analiza SWOT Gminy Żegocina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wzrost liczby mieszkańców (dodatni przyrost naturalny). 2. Korzystna struktura piramidy wieku i płci. 3. Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym niższy niż w województwie i kraju. 4. Korzystne położenie gminy umożliwiające łatwy dojazd do dużych miast, np. Bochnia, Kraków, Tarnów. 5. Dobrze rozwinięta branża sadownicza i drewniana.	1. Ujemny wskaźnik salda migracji na 1 000 mieszkańców, gorszy niż w województwie i kraju. 2. Niekorzystny stan lokalnej gospodarki (emigracja zarobkowa, brak dużych zakładów pracy, niewielka liczba terenów inwestycyjnych). 3. Niski stopień zdywersyfikowania gałęzi gospodarki – niewielkie zróżnicowanie oferty usługowej na lokalnym rynku pracy, niewystarczająca liczba i atrakcyjność ofert pracy.

6. Wskaźnik jednostek i podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności wyższy niż w kraju. 7. Systematyczny wzrost i wysoki udział dochodów ogółem gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 8. Malejący udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, niższy niż w województwie i kraju. 9. Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON, niższy niż województwie i kraju. 10. Wysoki udział mieszkańców z dostępem do mediów (duży odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji gazowej, energii elektrycznej i wody). 11. Znaczna ilość obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in.: Kościół zabytkowy w Rozdzielu, najstarszy w Polsce nagrobek chłopski w Żegocinie, Dwór w Łąckie Górnej). 12. Wskaźnik pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 10 tys. ludności wyższy niż w województwie i kraju. 13. Wystarczająco rozwinięta baza noclegowa (hotele, schroniska turystyczne, gospodarstwa agroturystyczne). 14. Wskaźnik rozwoju wymiar społeczny, w 4 z 5 obszarów wyższy niż średnia w grupach porównawczych. 15. Wskaźnik rozwoju wymiar środowiskowy – we wszystkich obszarach wyższy niż średnia w grupach porównawczych. 16. Czyste powietrze, niski stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego. 17. Bogactwo walorów przyrodniczych. Usytuowanie gminy na styku Pogórza i Beskidów (walory krajobrazowe, specyficzny mikroklimat, bogata fauna i flora).	4. Niedobory w systemie podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych przez mieszkańców. 5. Wskaźnik podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym niższy niż w województwie i kraju. 6. Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców niższy niż w województwie i kraju. 7. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na 1 mieszkańca niższy niż średnia dla województwa i kraju. 8. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na 1 mieszkańca niższy niż średnia w województwie i kraju. 9. Udział dochodów własnych na 1 mieszkańca niższy niż w województwie i kraju. 10. Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności wyższy niż w województwie i kraju. 11. Niska dostępność mieszkańców do szerokopasmowego Internetu (ograniczona możliwość wykonywania i świadczenia pracy zdalnej oraz uczestnictwa w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i edukacji On-line). 12. Niedostatecznie rozwinięta instalacja wodno-kanalizacyjna (mały odsetek mieszkańców korzystających z instalacji). 13. Rozproszona zabudowa mieszkalna wpływająca na ład i zagospodarowanie przestrzenne (problemy z doprowadzeniem do gospodarstw domowych instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz dróg publicznych). 14. Słabo rozproszona sieć dróg publicznych i niezadowalający stan nawierzchni (niedostateczna liczba połączeń transportu publicznego,
--	---

18. Duża liczba wydarzeń kulturowych organizowanych przez Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Żegocinie. 19. Duży odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. 20. Rosnąca liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie projektów rozwojowych ze środków programów operacyjnych.	wydłużony czas przemieszczanie się wewnątrz i na zewnątrz gminy). 15. Niedostateczna promocja obiektów dziedzictwa kulturowego na poziomie ponadlokalnym. 16. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna. 17. Brak rozpoznawalnej imprezy kulturalnej/ produktu o zasięgu ponadlokalnym. 18. Braki kadrowe (lekarze specjaliści, pielęgniarki), ograniczony dostęp do usług.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego 2. Cyfryzacja życia codziennego mieszkańców. 3. Moda na pracę zdalną i osiedlanie się na terenach wiejskich – zielonych, spokojnych, dobrze skomunikowanych z większymi ośrodkami miejskimi. 4. Moda na zdrowy styl życia. 5. Rosnące zainteresowanie spędzaniem czasu wolnego i odpoczynkiem po za dużymi miastami. 6. Wzrost średniej długości życia. 7. Wzrost mobilności społeczeństwa. 8. Wzrost świadomości obywatelskiej, w tym poczucia tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania. 9. Przynależność gminy do Lokalnej Grupy Działania „Dolina Raby” – dodatkowe możliwości pozyskiwania funduszy przez samorząd i mieszkańców. 10. Członkostwo Polski w UE.	1. Brak wskazania gminy jako obszaru strategicznej interwencji w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. 2. Wykluczenie cyfrowe. 3. Wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców. 4. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych. 5. Konsekwencje społeczne i gospodarcze związane z wystąpieniem pandemii Covid-19. 6. Zmiany klimatu. 7. Zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia dla rozwoju Gminy Żegocina, można wskazać obszary, które w największym stopniu oddziałują, bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed Gminą Żegocina. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysnuć następujące wnioski:

Największymi atutami są: systematyczny wzrost liczby mieszkańców wraz ze wzrostem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (przyrost naturalny dodatni) w połączeniu ze stale rosnącą i dużą liczbą podmiotów i jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON, świadczy o dużym potencjale gospodarczym gminy. Gmina Żegocina na dość niewielkiej powierzchni terytorium, posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, które wzbogacone są o ciekawe i atrakcyjne walory krajobrazowe. Dużą zaletą jest również korzystne położenie względem miast takich jak Kraków czy Tarnów, gdzie mieszkańcy są w stanie przemieścić się w czasie ok. 60 min, natomiast do Bochni (stolicy powiatu), czas potrzebny na dojazd to ok. 30 min. Takie położenie przekłada się na potencjał mobilny mieszkańców gminy pod względem rynku pracy, jak i dostępności do wielu miejsc kulturowych i rozrywkowych zlokalizowanych w dużych miastach, gdzie mieszkańcy mogą w stosunkowo krótkim czasie przedostać się do miast i korzystać z dostępnych usług.

Największymi słabościami są: niska przedsiębiorczość mieszkańców gminy. Gmina Żegocina boryka się z dużym problemem migracyjnym związanym z odpływem siły roboczej do dużych miast (m.in. Kraków, Bochnia), oraz występującym dość powszechnie trendem czasowej migracji mieszkańców (w dni robocze) do pracy w Austrii. Poważnym utrudnieniem w co raz bardziej powszechnie występującej pracy zdalnej jest mocno utrudniony dostęp przez mieszkańców do szerokopasmowego Internetu.

Największe szanse na rozwoju to: podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz tworzenie warunków do osiedlania się nowych mieszkańców.

Największe zagrożenia w rozwoju to: zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, zanieczyszczanie środowiska).

15. Podsumowanie i wnioski z diagnozy

15. 1. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy

Podsumowując sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Żegocina, szczególną uwagę należy zwrócić na ogólny wskaźnik rozwoju gminy zawarty w Monitorze Rozwoju Lokalnego Związku Miast Polskich. W poprzednich rozdziałach niniejszej Diagnozy zostały przedstawione wskaźniki syntetyczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Gmina Żegocina najlepiej wypada w obszarach: 2 (rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej) oraz 11 (ład i struktura przestrzenna obszaru), gdzie na przestrzeni analizowanych lat widać zauważalny wzrost. Obszary, które wypadły najmniej korzystnie to obszar 3 (sytuacja materialna mieszkańców) oraz obszar 4 (stan finansów lokalnych, zdolność finansowania rozwoju). Na wskazane powyżej najlepiej wypadające w Gminie Żegocinie obszary składają się następujące podobszary (które zostały ocenione na podstawie analizy wielu wskaźników pochodzących ze statystyki publicznej):

- obszar 2 Rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej:
 - dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy,
 - dostępność wykwalifikowanej siły roboczej,
 - dostępność i jakość kształcenia zawodowego,
 - skala bezrobocia,
- obszar 11 Ład i struktura przestrzenna obszaru:
 - stosowanie instrumentów planowania przestrzeni,
 - zwartość gminy,
 - zrównoważenie funkcji społeczno-gospodarczych i środowiskowych.

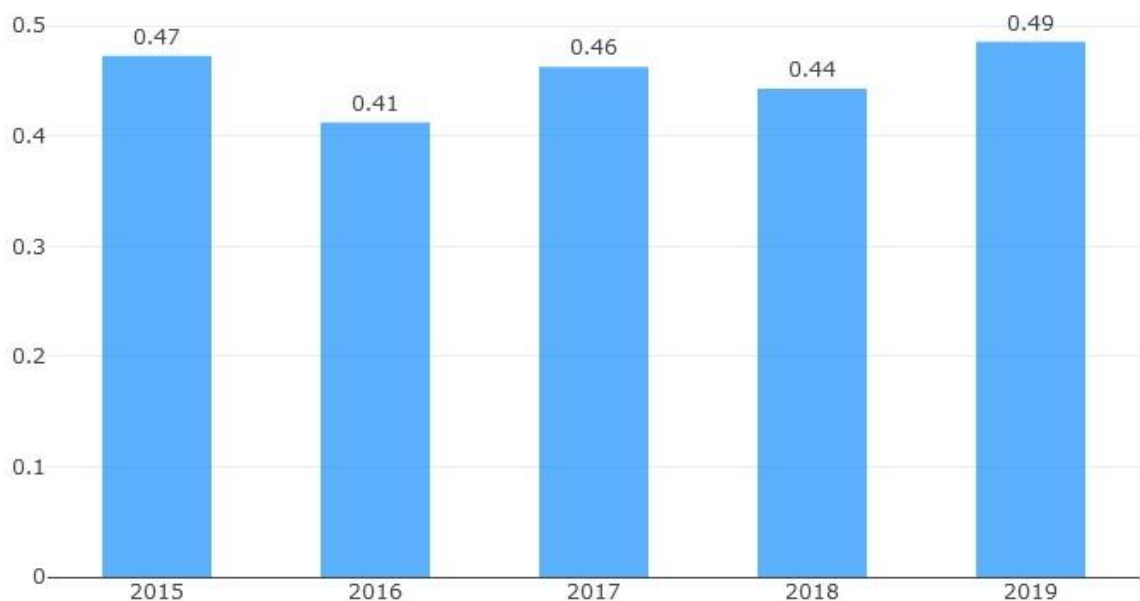
Na wskazane powyżej najgorzej wypadające w Gminie Żegocinie obszary składają się następujące podobszary (które zostały ocenione na podstawie analizy wielu wskaźników pochodzących ze statystyki publicznej):

- obszar 3 Sytuacja materialna mieszkańców:
 - dochody mieszkańców gminy i stopień ich zrównoważenia,
 - poziom sztywnych wydatków,
 - wielkość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy,
- obszar 4 Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju):
 - wysokość i struktura dochodów,

- wysokość i struktura wydatków,
- równowaga budżetowa JST,
- wysokość zadłużenia na koniec roku,
- struktura finansowa działań rozwojowych.

Wskaźnikiem opisującym ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego jest ogólny wskaźnik rozwoju gminy – stanowiący średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach, które przedstawiają stan oraz zmianę wskaźnika w okresie czteroletnim. Na rysunku 17 zaprezentowano ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Żegocina w latach 2015–2019. Wskaźnik ogólnego rozwoju Gminy Żegocina przedstawia dodatnie wartości dla badanego okresu, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym dla gminy. W 2015 roku wskaźnik miał wartość na poziomie 0,47, po czym w roku następnym zanotował niewielki spadek do poziomu 0,41. W następnych latach ulegał niewielkim wahaniom, a w ostatnim analizowanym roku wartość wzrosła do 0,49.

Rysunek 17 Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Żegocina

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dnia 01.07.2021 r.

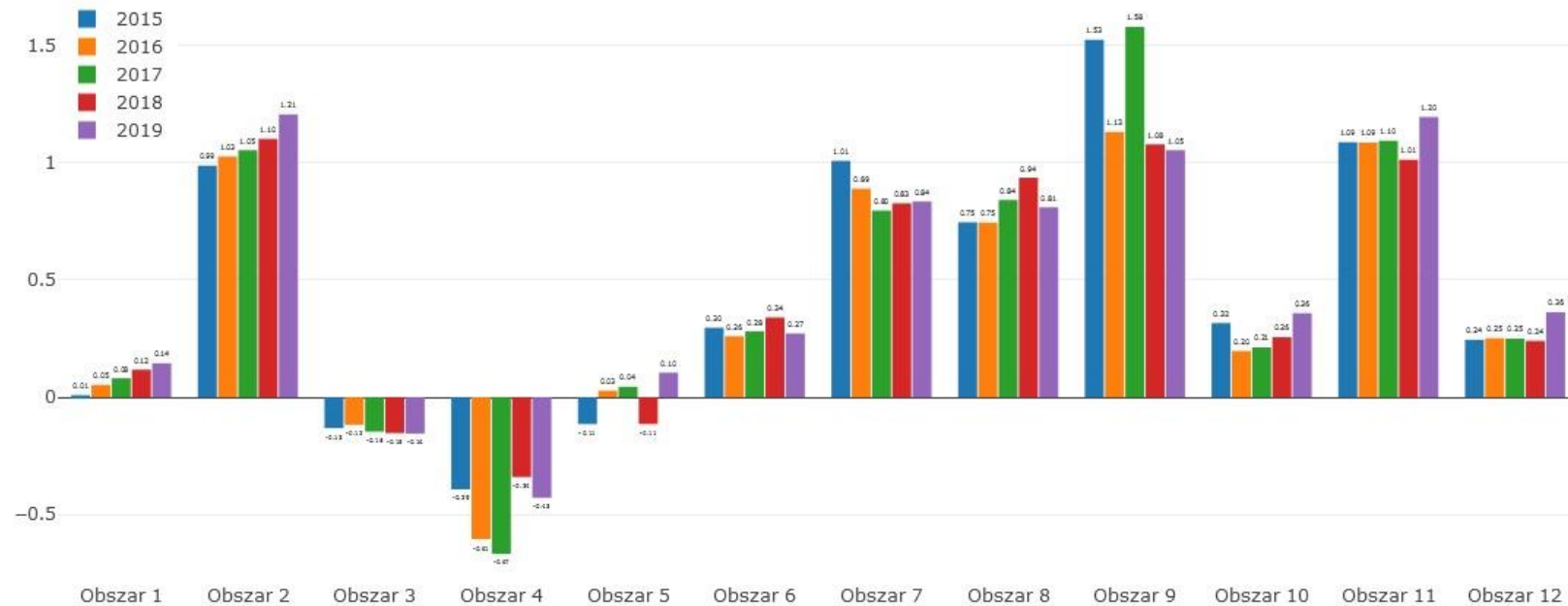
Tabela 41 Obszary poddane analizie w ramach MRL

Obszar 1	Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	Obszar 7	Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
Obszar 2	Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	Obszar 8	Poziom bezpieczeństwa
Obszar 3	Sytuacja materialna mieszkańców	Obszar 9	Sytuacja demograficzna
Obszar 4	Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	Obszar 10	Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
Obszar 5	Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	Obszar 11	Ład i struktura przestrzenna obszaru
Obszar 6	Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	Obszar 12	Lokalne środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl

Na rysunku 18 zawarto w formie graficznej 12 obszarów, które zostały poddane analizie w ramach oceny wskaźnika rozwoju. Obszary wcześniej wspomniane pogrupowano w kategorie w wymiarze środowiskowym, gospodarczym oraz społecznym.

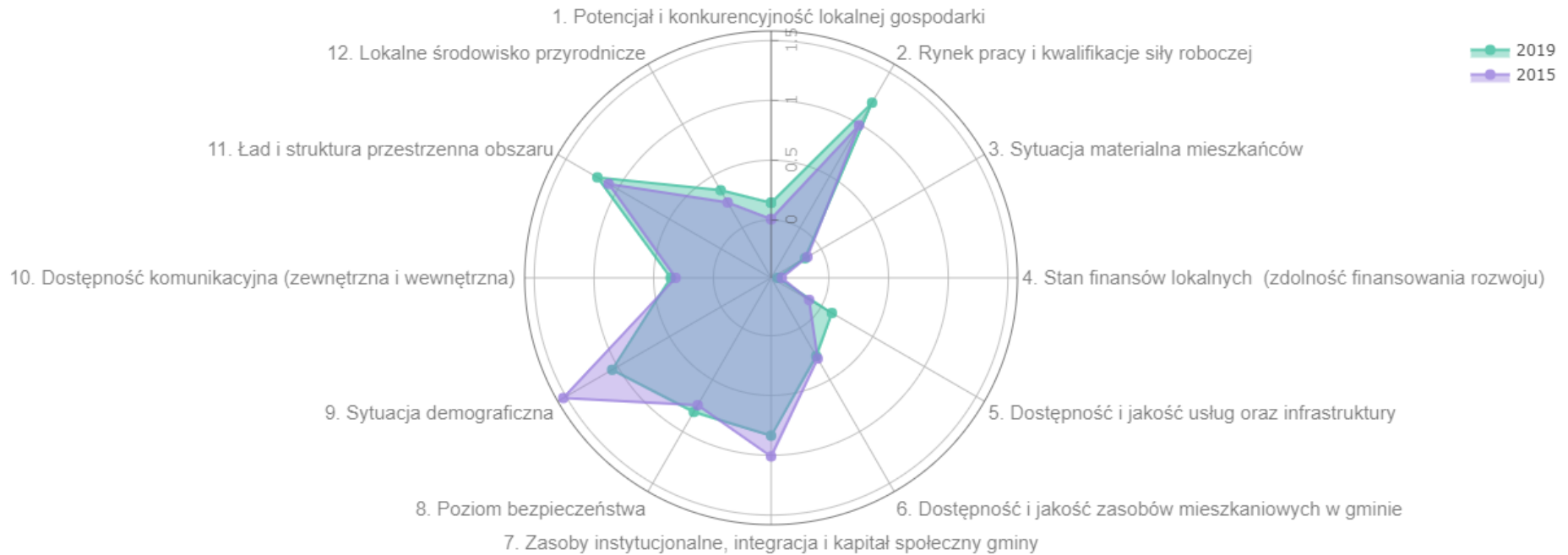
Rysunek 18 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – Gmina Żegocina

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na rysunku 19 przedstawiono obszary rozwojowe na wykresie radialnym z porównaniem sytuacji między 2015 a 2019 rokiem, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy. Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemne – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach. Porównując 2019 rok do roku 2015 zauważalna jest przede wszystkim zmiana w sytuacji demograficznej (spadek wartości wskaźnika).

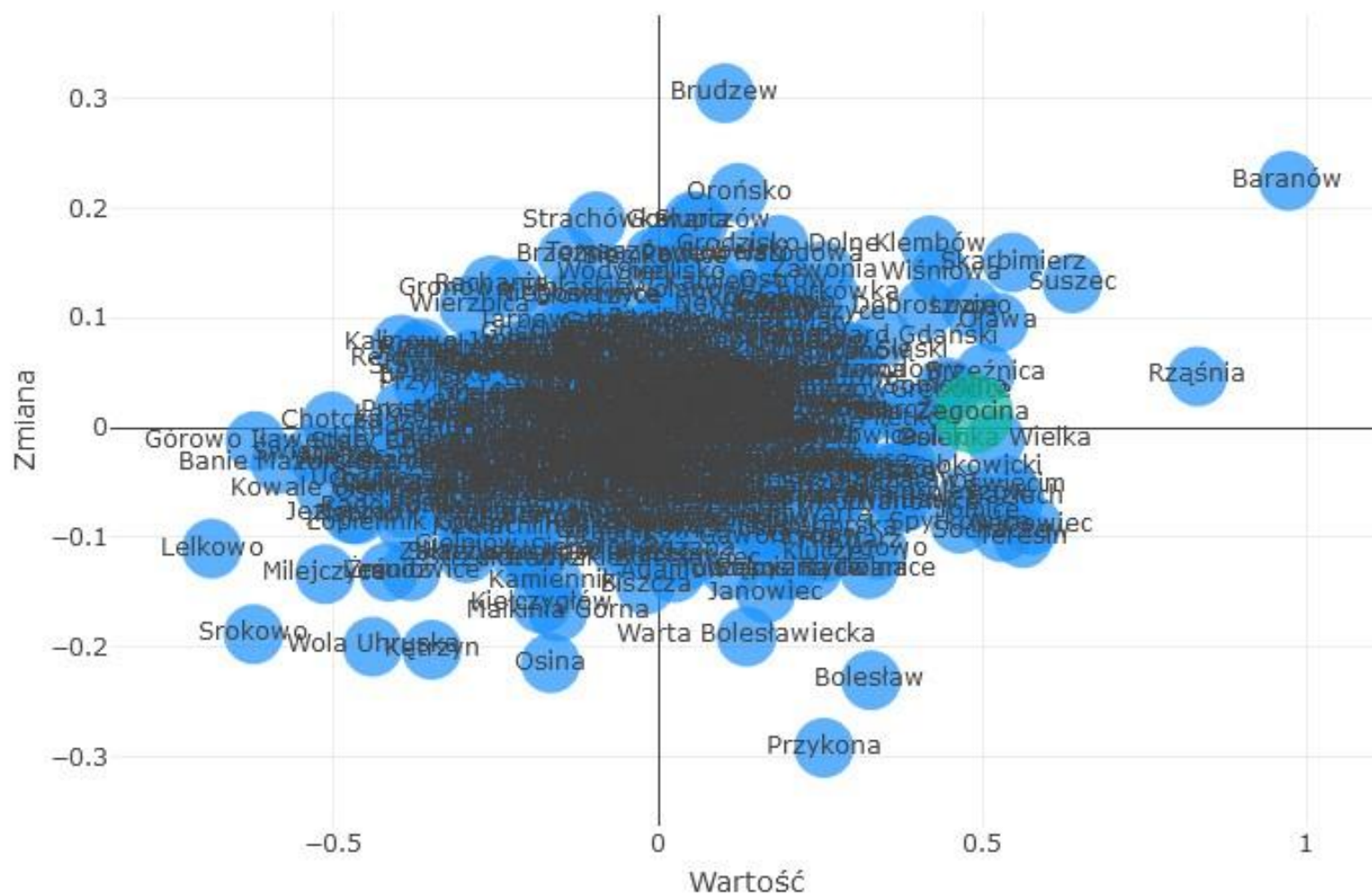
Rysunek 19 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu czasu – Gmina Żegocina

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

Na rysunku 20 przedstawiono całościową pozycję Gminy Żegocina z uwzględnieniem wszystkich analizowanych wcześniej obszarów w stosunku do własnej grupy porównawczej – I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza. Gmina Żegocina w swojej grupie porównawczej znalazła się w I ćwiartce, co przekłada się tym samym na lepszą sytuację niż średnia w grupie porównawczej oraz polepszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie. Pozycja Gminy Żegocina na osi „wartości” jest znacznie dalej umiejscowiona w prawo w stosunku do reszty gmin, natomiast na osi „zmiany” znajduje się minimalnie ponad wartością „0”, co plasuje ją pod tym względem w środku zestawienia z innymi gminami.

Rysunek 20 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, www.gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dn. 01.07.2021 r.

15. 2. Wyniki badania ankietowego

Na potrzeby opracowania niniejszej Diagnozy, zrealizowano ankietę wśród mieszkańców gminy (badanie jakościowe), aby poznać lepiej potrzeby mieszkańców, ich opinie o poszczególnych dziedzinach funkcjonowania gminy, występujące problemy oraz wskazanie priorytetów i kierunków rozwoju gminy na najbliższe lata. W ankiecie, która składała się z 4 pytań, wzięło udział 188 ankietowanych (raport z ankiety stanowi załącznik do niniejszego opracowania).

Pierwsze pytanie zawarte w ankiecie, dotyczyło oceny poszczególnych obszarów funkcjonowania w gminie (możliwość oceny w skali od 1 do 5). Wśród obszarów z najwyższą oceną mieszkańców znalazł się obszar: *dostępność usług/ możliwość zakupu artykułów codziennego użytku*, który został oceniony na 5 (bardzo dobrze) przez 43% ankietowanych. Kolejnym, wysoko ocenionym obszarem były *walory turystyczno-krajobrazowe*, które na 5 (bardzo dobrze) oceniły 53 osoby, czyli 29%. Ostatnim z obszarów, który otrzymał najwyższą ocenę jest *dostęp i jakość w szkolnictwie na poziomie podstawowym*, który został pozytywnie oceniony (5 – bardzo dobrze) przez 21% ankietowanych. Również sumując oceny „4 – dobrze” i „5 – bardzo dobrze”, na podium znalazły się obszary: *dostępność usług/ możliwość zakupu artykułów codziennego użytku* (79%), *walory turystyczno-krajobrazowe* (66%) oraz *dostęp i jakość w szkolnictwie na poziomie podstawowym* (58%).

Do obszarów w Gminie Żegocina, które otrzymały największą najniższej oceny, należą *dostęp do opieki żłobkowej* – 35% wszystkich respondentów, *dostęp do usług gastronomicznych i noclegowych* – 26%, *jakość i dostępność świadczeń medycznych* – 22%. Sumując najniższe oceny, tj. „1 – bardzo źle” i „2 – źle”, należy stwierdzić, że trzema najgorzej ocenianymi obszarami są: *dostęp do opieki żłobkowej* – 52%, *dostęp do usług gastronomicznych i noclegowych* – 51% oraz *dostęp do miejsc pracy* – 51%.

Kolejne pytanie w badaniu opinii mieszkańców Gminy Żegocina dotyczyło wskazania głównego problemu (maksymalnie dwóch) występującego na obszarze gminy. Według mieszkańców, do największych problemów zlokalizowanych na terenie gminy należy *słaba oferta turystyczna i usługowo-rekreacyjna* - 28%, *niska estetyka przestrzeni publicznej* – 24% oraz *sytuacja na rynku pracy* – 24%. Jako istotny problem wskazano także *stan infrastruktury technicznej* – 21%.

Trzecie pytanie zawarte w ankiecie dotyczyło wskazania przez ankietowanych głównych kierunków rozwoju Gminy Żegocina (można było wybrać maksymalnie dwie odpowiedzi). Najwięcej, bo aż 58% ankietowanych, opowiedziało się za tym, aby gmina ukierunkowała swój rozwój na *turystykę i rekreację*. Kolejne kierunki wskazane przez mieszkańców to *rozwój przedsiębiorczości* – 31% oraz *edukacja i oświata* – 19%.

Ostatnim z pytań w ankiecie przygotowanej specjalnie na potrzeby mieszkańców Gminy Żegocina było wybranie maksymalnie czterech priorytetów, które będą mieć największy wpływ na rozwój gminy w latach 2022–2030, jak również na rozwiązanie istniejących problemów i barier rozwoju. Za najbardziej priorytetowe kierunki rozwoju gminy mieszkańcy uznali *rozwój turystyki, w tym m.in. infrastruktury oraz bazy noclegowej*, który w badaniu wskazało 99 osób, co przekłada się na 53% wszystkich biorących udział w ankiecie. Kolejnym z priorytetowych kierunków rozwoju na najbliższe lata w gminie, według ankietowanych, jest *budowa nowych i modernizacja istniejących dróg*, za którą opowiedziało się 86 osób, czyli 46% wszystkich badanych. Ostatnim z najwyżżej ocenionych kierunków było *zwiększenie dostępności do świadczeń w zakresie opieki zdrowotnej*, na co wskazały 72 osoby, czyli 38% wszystkich badanych.

Wśród wielu swobodnych wypowiedzi do poszczególnych pytań w ankiecie, najczęściej przejawiał się wątek braku szybkiego Internetu, co w obecnych czasach stanowi duży problem i przeszkodę w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców gminy (praca zdalna, nauka zdalna, zakupy, zdalne załatwianie spraw urzędowych, itp.). Odczuwalne było to w okresie pandemii COVID-19, która wymusiła w dużym stopniu zmianę naszego życia prywatnego i służbowego na ograniczenie bezpośrednich kontaktów i korzystanie z form on-line. Kolejnym bardzo często wskazywanym problemem była służba zdrowia, która według wielu mieszkańców należy do jednego z najgorzej funkcjonujących obszarów. Wskazuje się w tym przypadku bardzo duże kolejki do specjalistów, brak możliwości wystawienia skierowań oraz niezadawalającą ogólną obsługę pacjentów. Innym z problemów, a zarazem wyzwań, często podnoszonym w ankiecie była turystyka, m.in. w zakresie poprawy liczby miejsc noclegowych dla turystów, poprawy jakości i bezpieczeństwa na szlakach pieszych, jak również dodanie nowych oznaczeń. Innym wyzwaniem w tej kategorii jest również większe wsparcie dla rolnictwa, które ściśle wiąże się z turystyką i według mieszkańców może przyczynić się do lepszego wykorzystania potencjału turystycznego.

15.3 Wnioski z diagnozy

Na podstawie analizy danych zawartych w niniejszej Diagnozie, wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Żegocina oraz na podstawie wywiadów fokusowych przeprowadzonych z przedstawicielami lokalnych samorządów, możemy zobrazować obecną sytuację omawianego obszaru oraz określić obszary rozwoju. Po przeprowadzeniu wnikliwej i szczegółowej analizy danych sformułowano następujące wnioski:

1. W Gminie Żegocina występuje systematyczny wzrost liczby ludności. Na ten stan rzeczy głównie składa się dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego. Ma to zasadnicze znaczenie w odniesieniu do wskaźnika struktury ludności wg ekonomicznych grup wieku, który wskazuje, że z roku na roku udział ludności w grupie w wieku przedprodukcyjnym zwiększa się. Zauważalna jest jednak także tendencja charakterystyczna też dla województwa oraz kraju, mianowicie zwiększający się systematycznie udział ludności w wieku poprodukcyjnym, za którym idzie proces starzenia się społeczeństwa. Zjawiska te stanowią wyzwanie w zakresie dostosowania infrastruktury i dostępności oferty usług publicznych dla rodzin z dziećmi, a także dla seniorów (w tym opieka przedszkolna, opieka zdrowotna, wspieranie aktywności społecznej, itp.).
2. Sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna, jednakże niepokojący jest fakt ujemnego wskaźnika salda migracji, który wskazuje, że znaczna część mieszkańców gminy decyduje się na wyjazd. Wyzwaniem w tym zakresie będzie tworzenie warunków do tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy oraz warunków mieszkaniowych. Istotne jest wyodrębnienie atrakcyjnych miejsc pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz wszelkich warunków sprzyjających tworzeniu miejsca atrakcyjnego do zamieszkania.
3. Wskaźniki gospodarcze dla Gminy Żegocina są korzystne, zarówno te dotyczące ilości podmiotów gospodarczych, jak i tych nowo rejestrowanych, wypadają korzystniej w porównaniu do większości gmin sąsiednich. Utrzymując trend wzrostowy przy jednoczesnym prowadzeniu skutecznej polityki w zakresie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców, w perspektywie kilkuletniej może doprowadzić do wzrostu dochodów własnych w dochodach ogółem gminy oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
4. Sytuacja na rynku pracy determinowany jest obok wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych również przez udział procentowy osób bezrobotnych w liczbie ludności

w wieku produkcyjnym. Na terenie Gminy Żegocina w analizowanym okresie czasu zauważalny jest znaczny spadek liczby osób bezrobotnych. Porównując sytuację w odniesieniu do województwa małopolskiego oraz Polski pozycja gminy w tym aspekcie jest również korzystna. Badania jakościowe (m.in. spotkania, warsztaty, ankieta), wykazały jednak, że niski poziom bezrobocia wynika z faktu, iż większość mieszkańców pracuje w Krakowie lub za granicą (najczęściej w Austrii – mieszkańcy wyjeżdżają na cały tydzień roboczy do pracy i wracają na weekendy i święta do domu). W związku z tym zauważalny jest też problem tzw. eurosierot (rodzice wyjeżdżają do pracy a dzieci zostają w domach z babcią, dziadkiem, itp.). W samej gminie zauważalny jest brak atrakcyjnych ofert pracy.

5. Warto zwrócić uwagę na wysokie wartości wskaźników dotyczących udziału osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie, w porównaniu do wszystkich gmin sąsiednich, województwa i Polski. Niemniej jednak stan tej infrastruktury w wielu przypadkach powoduje konieczność modernizacji i/lub rozbudowy. Mniejsze wartości odnotowuje się dla sieci gazowej. Problemem zauważonym podczas spotkań organizowanych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu, był fakt braku chęci podłączania się wielu mieszkańców do gazociągu. Ponad 30% powierzchni gminy stanowią lasy, z czego większość to tereny prywatne, co przekłada się na fakt ogrzewania domów jednorodzinnych drewnem, bardzo często niewystarczająco suchym.
6. Analizując sytuację finansową gminy, można zauważyć, że wskaźniki dotyczące dochodów gminy (szczególnie dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca), są niższe niż w pozostałych porównywanych jednostkach. W prawdzie następuje co roczny ich wzrost, ale jest to tendencja ogólnokrajowa, a gmina nadal plasuje się w dolnych pozycjach zestawienia. Należy tu więc zwrócić uwagę na zauważalny brak miejsc pracy na terenie gminy. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie przez nich nowych miejsc pracy, a także osiedlanie się tutaj nowych mieszkańców (którzy będą zameldowani), przyczyniłyby się do wzrostu udziału podatków od osób fizycznych w budżecie gminy, co zwiększyłoby możliwości inwestycyjne samorządu. Przy badaniu sytuacji finansowej gminy, wzięto pod uwagę nie tylko dochody, ale też wydatki. Pomimo stosunkowo niskich dochodów własnych gminy, wydatki ogółem z roku na rok rosną i są jednymi z najwyższych wśród porównywanych jednostek, co nie jest zjawiskiem pozytywnym. Potwierdzeniem może być fakt, że w ogólnym

wskaźniku rozwoju gminy przedstawionym w Monitorze Rozwoju lokalnego, najgorzej wypadającym w Gminie Żegocina jest właśnie *Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)*.

7. Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę w latach 2015–2019 ulegała wahaniom i miała tendencję wzrostową. W 2019 roku osiągnęła wartość 68 i była wyższa od średniej dla województwa małopolskiego (57) oraz Polski (63). Podobnie negatywnie przedstawia się wskaźnik dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat, który w analizowanym okresie czasu w gminie odnotowano znaczny wzrost i w porównaniu do województwa małopolskiego oraz Polski przedstawia bardzo zbliżone wartości. Wysoki przyrost naturalny w gminie przekłada się na systematyczny wzrost liczby ludności, w tym dzieci, które korzystają z placówek oświatowych i żłobków. Wzrost współczynników świadczy o stagnacji w liczbie miejsc w placówkach i o co raz mniejszej dostępności dla mieszkańców gminy. Zadaniem na najbliższe lata powinna być rozbudowa infrastruktury wychowania przedszkolnego i stopniowy wzrost liczby miejsc jak i jakości świadczonych usług, co już się odbywa (m.in. realizacja projektu *Przebudowa budynku przedszkola samorządowego w m. Łąka Górna szansą na dobry start małego dziecka, czy Łąka Górna przyjazna przedszkolakom*, dodatkowo obecnie w budowie jest żłobek, planowany do otwarcia w 2022 r.).
8. Mieszkańcy wskazują na duży problem związany z estetyką przestrzeni publicznej. Nie ma tutaj wykreowanego, jednolicie i estetycznie zagospodarowanego centrum gminy, takie centra nie funkcjonują też w poszczególnych miejscowościach. Problemem tutaj jest też brak terenów należących do gminy (rozproszone, niewielkie działki), szczególnie w obszarze centrum Żegociny, przez co możliwości w tym zakresie wydają się być ograniczone. Wiele zdegradowanych i zdewastowanych budynków, stanowi własność prywatną, a negatywnie wpływa na estetykę przestrzeni i wizerunek gminy na zewnątrz (choćby „pierwsze wrażenie” wśród przejeżdżających przez ten teren).
9. Gmina Żegocina jest miejscem o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Dużo zieleni (ponad 30% stanowią lasy) i pagórkowate tereny z widokiem na góry, to duży potencjał do zbudowania miejsca atrakcyjnego do zamieszkania. Bliskość i jakość połączeń w większych ośrodkach miejskimi, także są tutaj atutem. W obecnych czasach, kiedy coraz popularniejsza jest praca zdalna, i człowiek może wykonywać ją

z każdego miejsca na świecie, wyzwaniem staje się zapewnienie odpowiednich warunków do osiedlania się w miejscu spokojnym i zielonym, ale zapewniającym odpowiednie narzędzia do funkcjonowania (szybki Internet, możliwość załatwiania spraw urzędowych zdalnie, zapewniona opieka dla dzieci, wysokiej jakości podstawowa opieka zdrowotna, itp.

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe wskazano problem kluczowy dla rozwoju Gminy Żegocina, a więc taki, który generuje najwięcej problemów, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo skutkową (tabela 42).

Tabela 42 Problem kluczowy Gminy Żegocina – przyczyny i skutki

GŁÓWNE PRZYZCZYNY	PROBLEM KLUCZOWY	GŁÓWNE SKUTKI
1. Niedostateczna aktywność lokalnych przedsiębiorców. 2. Niewystarczająco zdywersyfikowana gospodarka – duży odsetek przedsiębiorstw z branży drewnianej i sadowniczej. 3. Odpływ siły roboczej (część mieszkańców wyjeżdżająca do pracy m.in. do: Krakowa, Bochni i Austrii). 4. Mała liczba atrakcji i miejsc turystycznych oraz niska atrakcyjność oferty turystycznej. 5. Niedostateczny stan i liczba dróg publicznych oraz niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych i pieszych. 6. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sieci światłowodowej (Internetu). 7. Niedostatecznie rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna.	NISKA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ MIESZKAŃCÓW WRAZ Z NIEDOSTATECZNIE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ W GMINIE ŻEGOCINA	1. Mała liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz niedobór nowych inwestycji podmiotów prywatnych. 2. Mała liczba świadczonych usług oraz niska atrakcyjność miejsc pracy wraz z niskim wynagrodzeniem. 3. Niewystarczająca liczba wykwalifikowanej kadry pracowniczej, niedobór siły roboczej. 4. Niewielka liczba turystów i niskie wpływy z tytułu prowadzenia działalności turystycznej i okołoturystycznej. 5. Niedostateczny poziom mobilności mieszkańców. 6. Znaczny odsetek mieszkańców pozbawiony możliwości wykonywania i świadczenia pracy zdalnej oraz uczestnictwa w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz nauce On-line.

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Diagnoza nie stanowi wyłącznie dobrej praktyki, ale jest obowiązkiem ustanowionym ustawą zgodnie z art. 10a ust. 1 (wymóg przeprowadzenia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych) *Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378).

Niniejsza diagnoza obok oceny stanu zastanego i tendencji rozwojowych stanowi również przedstawienie potencjalnych trendów i kierunków rozwoju Gminy Żegocina. Diagnoza to fundament, punkt wyjściowy do dalszych prac i analiz, której elementem finalnym całego procesu będzie dokument Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na najbliższe lata.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności ogółem dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	13
Tabela 2 Liczba ludności ogółem Gminy Żegocina w poszczególnych sołectwach w latach 2015–2019.....	13
Tabela 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	18
Tabela 4 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019.....	20
Tabela 5 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	20
Tabela 6 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	21
Tabela 7 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	23
Tabela 8 Struktura mieszkalnictwa w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019.....	24
Tabela 9 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2018–2020	25
Tabela 10 Wskaźniki gospodarcze dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	31
Tabela 11 Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON Gminy Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	41
Tabela 12 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019	42
Tabela 13 Udział powierzchni gruntów leśnych [ha] w powierzchni ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	49
Tabela 14 Udział % powierzchni gruntów leśnych w powierzchni ogółem w Gminie Żegocina w 2019 roku.....	49

Tabela 15 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	50
Tabela 16 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	50
Tabela 17 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – gospodarka ściekowa i ochrona wód w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	51
Tabela 18 Wydatki [zł] na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca – gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	51
Tabela 19 Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019	52
Tabela 20 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w ujęciu % w Gminie Żegocina, gminach sąsiednich, województwie małopolskim i w Polsce w latach 2015-2019	53
Tabela 21 Działalność Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Gminie Żegocina w 2019 roku.....	59
Tabela 22 Dynamika miejsc noclegowych całorocznych w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	64
Tabela 23 Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia w Gminie Żegocina w latach 2018–2019*	74
Tabela 24 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	77
Tabela 25 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019	77

Tabela 26 Udział [%] beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019	78
Tabela 27 Zasiłki rodzinne w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	80
Tabela 28 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin w Gminie Żegocina	81
Tabela 29 Dzieci w wieku do lat 3 ogółem oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	82
Tabela 30 Wskaźniki wychowania przedszkolnego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego i Polski w latach 2015–2019.....	84
Tabela 31 Wskaźniki szkolnictwa podstawowego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	86
Tabela 32 Frekwencja wyborcza wg typu wyborów w poszczególnych komisjach obwodowych w Gminie Żegocina	92
Tabela 33 Dochody ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	95
Tabela 34 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	96
Tabela 35 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	99
Tabela 36 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	100
Tabela 37 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015-2019	101

Tabela 38 Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2017–2019	103
Tabela 39 Schemat analizy SWOT	104
Tabela 40 Analiza SWOT Gminy Żegocina	104
Tabela 41 Obszary poddane analizie w ramach MRL	110
Tabela 42 Problem kluczowy Gminy Żegocina – przyczyny i skutki	119

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	12
Wykres 2 Dynamika zmian liczby ludności ogółem dla Gminy Żegocina w porównaniu do gmin podobnych na przestrzeni lat 2009–2019.....	14
Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	16
Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	19
Wykres 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	21
Wykres 6 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski latach 2015–2019	22
Wykres 7 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	22
Wykres 8 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	23
Wykres 9 Pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	25
Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	32
Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	32
Wykres 12 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	32

Wykres 13 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku.....	33
Wykres 14 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	33
Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	33
Wykres 16 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	34
Wykres 17 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	34
Wykres 18 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	34
Wykres 19 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku.....	35
Wykres 20 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	42
Wykres 21 Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	53
Wykres 22 Liczba organizowanych imprez przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	59
Wykres 23 Liczba uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	59
Wykres 24 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	77
Wykres 25 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	78
Wykres 26 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	81
Wykres 27 Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 000 rodzin w Gminie Żegocina w latach 2015–2019.....	81

Wykres 28 Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	82
Wykres 29 Udzielone porady lekarskie podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	83
Wykres 30 Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	88
Wykres 31 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w latach 2015–2019	88
Wykres 32 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON – sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	89
Wykres 33 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	96
Wykres 34 Dochody własne [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	96
Wykres 35 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	97
Wykres 36 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	97
Wykres 37 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	98
Wykres 38 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	98
Wykres 39 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	99
Wykres 40 Wydatki ogółem [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku ..	99

Wykres 41 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	100
Wykres 42 Wydatki bieżące [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	101
Wykres 43 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w latach 2015–2019	102
Wykres 44 Wydatki majątkowe [zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Żegocina w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa małopolskiego oraz Polski w 2019 roku	102
Wykres 45 Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w Gminie Żegocina w latach 2017–2019	103

Spis rysunków

Rysunek 1 Piramida wieku mieszkańców Gminy Żegocina w roku 2019.....	17
Rysunek 2 Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny – Gmina Żegocina w latach 2015–2019.....	26
Rysunek 3 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 5–9 (wymiar społeczny).....	27
Rysunek 4 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu.....	28
Rysunek 5 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej.....	29
Rysunek 6 Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy – Gmina Żegocina w latach 2015–2019	43
Rysunek 7 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 1–4 (wymiar gospodarczy)....	44
Rysunek 8 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Żegocina	45
Rysunek 9 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej.....	46
Rysunek 10 Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy – Gmina Żegocina w latach 2015–2019.....	54
Rysunek 11 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary 10–12 (wymiar środowiskowy).....	55
Rysunek 12 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego w okresie w Gminie Żegocina	56
Rysunek 13 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej.....	57
Rysunek 14 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żegocina – kierunki zagospodarowania przestrzennego	68

Rysunek 15 Legenda do Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żegocina – kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	69
Rysunek 16 Obszar rewitalizacji Gminy Żegocina.....	72
Rysunek 17 Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Żegocina.....	109
Rysunek 18 Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – Gmina Żegocina.....	111
Rysunek 19 Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu czasu – Gmina Żegocina	112
Rysunek 20 Pozycja Gminy Żegocina w grupie porównawczej I4_GW: Umiarkowana funkcja rolnicza	113

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Żegocina na tle Polski, województwa małopolskiego i powiatu bocheńskiego	7
Mapa 2 Podział terytorialny na sołectwa w Gminie Żegocina wraz z liczbą mieszkańców w 2019 roku.....	8
Mapa 3 Główna sieć komunikacyjna na terenie Gminy Żegocina.....	9
Mapa 4 Położenie gminy i czas podróży do większych ośrodków miejskich	10
Mapa 5 Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Żegocina w 2019 roku.....	15
Mapa 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w 2019 roku.....	37
Mapa 7 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Żegocina w 2019 roku.....	38
Mapa 8 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – ogółem w 2019 roku	39
Mapa 9 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców - sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2019 roku.....	40